MODVS LEGENDI ABBREVIATVRAS PASSIM IN IVRE TAM CIVILI QVAM Pontificio occurrentes, nunc primùm integritati suę restitutus.

HVIC ACCESSERE TITVLI, QVAE ET RVBRICAE *uulgò nuncupantur, in uniuersum* IVS CIVILE, *ex* HALOANDRI *recognitione adscripti.*

COLONIAE
Excudebat Petrus Horst.
Anno 1564.

PRAEFATIO.

ETSI Imperatoris testimonio laudabilior sit, qui factum subtilius emendat, quàm qui adinuenit: laude tamen nõ minima afficiẽdos eos arbitror, qui primas bonarũ artium promulgationes summa cum lucubratione sequacibus delegauerunt: quoniam, vt testatur Philosophus, nedum ijs, quibus perfectè, sed & ijs, ex quorum imperfecto opere adinuento ad veram Philosophiæ lucem tãdem ventũ est, gratiæ sunt porrigendæ. Quamobrẽ cùm libellus, qui Modus legẽdi in vtroque Iure dicitur, opus equidẽ primò Iuris cunubula introeũtibus ne dicam vtile, imò necessarium, plurimis tum diminutè, tum superfluè positis vndequaque antea notaretur: vt tandem Iuris studiosi consultius securiusq; inhærerent operi, factum est hoc idem opus correctum, emendatum, omni deniq; superfluitatis, seu diminutionis macula vitioq; purgatum: vt per hæc, quæ sequũtur, scripta omnibus luculentissimè panditur.

MODVS

MODVS LEGENDI ABBREVIATVRAS TAM IN LIB. IVRIS CIVIlis, quàm Pontificij passim occurrentes.

VIA præposterus est ordo prius humana petere subsidia, ut illis deficientibus, diuini fauoris gratia postuletur: ut de cõsecrat. dist. 1. c. omnis Christianus. in fi. & in prim. Apparatus Io. And. lib. 6. imò uix bono peraguntur exitu, quæ malo sunt inchoata principio. 61. dist. c. miramur. 1. q. 1. principatus. & c. cũ Paulus. Ideo diuino primitus implorato præsidio cũ Iuris utriusq; scientia tã legũ quàm canonũ pretiosissima, nõ adminiculatiua: sed principalis & sacratissima, imò diuinitus inspirata sit, maximè cõpetẽs principibus, comitibus, baronibus, militibus, cæterisq; nobilib. clericis atq; generosis persõnis iurisdictionũ, & iuriũ ipsorũ manutentionẽ habentibus: statui, ut huius utriusq; iuris, scilicet Canonici & ciuilis notitiã aggredi uolentibus, tam in legendo, quàm in studendo, facilis, breuis, & planissimus pateat accessus in textibus, appa

ratibus,summis,gloßis,recollectis,& omnibus abbreuiaturis legum & canonum,ad Omnipotentis Dei laudem,& iuniorum scholarium,sacerdotum,& Iuris alumnorum instructionem:quæ aliter fieri non habet, quàm illorum informatio, quos scholasticis doctrinis scholas fortè regendo sua laboriosius oporteat quærere nutrimenta. Attento quòd omnis processus artium & scientiarum generatiuus ordinem in se debet habere,& propter uitæ humanæ insufficientiã breuitatẽ continere:talem,ut sequitur, breuißimum instruendi modum obseruandũ esse censeo pædagogis nobiliũ: salua tamen emendatione meliorantium rationabiliter hunc discendi modum.Præhabitis ergo scholasticis disciplinis & puerilibus eruditionibus in Donato,casualibus & temporalib.in Alexandri partibus ambab.declinationibus,cõiugationib.& cõstructionis ordine,cũ moralib.authoribus Catone & Faceto &c.non per uitæ medietatẽ liberalibus & adminiculatiuis artib.insistendo,ut sunt Grãmatica,Logica,Rhetorica,Geometria, Arithmetica,Musica & Astronomia:sed his cõpendiose trãscursis, principalibus scientijs, uidelicet tramiti Philosophiæ suadeo citius appropinquari:& tandem Iuri Canonico & Theologiæ, practicæ finaliter immorari.Nam,ut ait beatus Hieronymus,Illi in uanitate sensus,& obscuritate mentis ambulant,

lant, qui diebus & noctibus in Dialectica arte torquentur, &c. ut in Canone Nonne, Dist. 37. ubi reprehenduntur Dialectici, & rerum naturas inquirentes, nec non uersificatores, & eadem dist. c. legimus. ubi per uanam dialecticorum garrulitatẽ & sophistica argumenta intelligit Hieronymus cyniphes & ranas, quibus Aegyptij sunt percußi.

PRIMO, *præmitto nomina librorum in utroque Iure, tam Pontificio quàm Imperatorio, annectendo cuilibet horum diuisionem in libros partiales. Deinde subiungam modum allegandi in quolibet libro cum exemplorum positione de abbreuiaturis: ut introitus ad iura capeßenda manifestetur, quorum ignorantia paucos excusat: iuxta regulam, Ignoran. facti, non iuris excusat, ut de regula iuris c. ignorantia. libr. 6. quæ regula duos habet articulos principales. Primus, quòd ignorantia facti quemlibet excusat: maximè dum est ignorantia facti probabilis. Tunc enim in toto excusat ignorantem: ut in l. error facti. C. de iuris & facti ignorantia. Quod enim per me non stat, mihi imputari non debet: ut in. c. imputari. de reg. iur. lib. 6. Secundus articulus est, quòd ignorantia iuris neminem excusat: quia Ius quilibet scire tenetur, & nemini licet ipsum ignorare. ut in l. regula. ff. de iur. & fact. ignor. Debemus ergo scientiam Iuris omnes appetere, ne in*

contemptū Dei nos incidere contingat. Nā contēptores canonū peccant in spiritum S. cuius instinctu, nutu & gratia ipsi sacri canones editi sunt: ut 25. quæst. 1. uiolatores. & cap. nulli fas.

Iuris definitio. Sacerdotes iuris.

PRO *quo sciendum, quòd* Ius *est ars boni & æqui: cuius merito quis nos sacerdotes appellat: id est, sua iura cuilibet ministrantes. ff. de iustit. & iur. l. 1. respons. 2. Est autem* Ius *nomen generale: &* Lex *est species* Iuris. Etiam Ius *dicitur præceptum seu ordinatio principatus, uel domini circa subditos.* Et *sic* Ius *triplex distinguitur: quia talis superior principans aut est* Deus: *& tunc dicitur* Ius *diuinum. Aut est natura: & dicitur* Ius *naturale primæuum. Aut est homo: & tūc dicitur* Ius *humanum, scilicet gentium uel ciuile seu positiuum.*

Ius naturale.

IVS *naturale est commune omni nationi, eò quòd ubique instinctu naturæ, non aliqua constitutione habetur, ut maris & fœminæ coniunctio, puerorum educatio, communis omnium possessio: quia iure naturali omnia sunt communia, id est, communicanda tempore necessitatis.* Nemo *enim proprium dicat, quod commune est. ut dist. 17. c. sicut, in medio, & illud* Ius *æquissimum est, quia eius præcepta in lege, &* Euangelio *continentur: ut quod tibi uis fieri, mihi fac: quod non tibi, noli.* Sic *potes in terris uiuere iure poli. ut*

dist.

dist.1.in princ.dist.l.ponderet.aliàs cõsideret. 2. quæst.6.Decret.de maior.& obed.dilecti.ubi includitur,Non furtum facies:Non mœchaberis, Nõ occides, Non suscipiès uocem mendacij.Exod.21. & 24.Deuter.5.cap.Ozeæ 7.cap.cum multis similibus.Hoc Ius cœpit ab exordio rationalis creaturæ,nec uariatur tẽpore:sed est immutabile, plen & perfectum.dist.5.in princ.& dist.8.in princ.

Sed Ius positiuum est constitutio hominis uariabilis & imperfecta. Et subdiuiditur in Canonicum & Ciuile. Nam sicut ex duobus componitur homo,scilicet materia & forma: sic duæ sunt dignitates in Ecclesia militante, scilicet Pontificialis authoritas,& Imperialis potestas,ut de maior.& obed.c.solitæ.Ex quibus iura duplicia prodierunt.Papa enim conditor Canonum.& Imperator Legum.Ex quo iam patet causa efficiens utriusque iuris.Sed causa materialis iuris positiui, est Leges & Canones, Decreta, seu Decretales epistolæ,circa quæ omnia uersatur ipsum ius. Et coincidit communiter causa materialis cum subiecto.Vnde subiectum iuris Canonici est bonum Ecclesiasticum fidelium directiuum, decisionem singulorum negotiorum continens,rerum ecclesiasticarum utilitatem conseruans.Vel est homo catholicus,dirigibilis de Iure Canonico,in bonum humanum,similiter & diuinum.Nam sicut scientia sup Ius positiuum. Iuris Canonici subiectũ.

ponitur scientiæ, ita subiectum subiecto. Et philosophiæ moralis, cui scientia iuris utriusq; subordinatur, subiectum est bonum humanum: igitur &c. sic subiectum Iuris Ciuilis est homo politicus, constitutionibus legalibus dirigibilis simpliciter in bonum humanum ad Reipub. utilitatē conseruandam. Causa finalis satis patet ex dictis. Nam finis iuris est bonos & scientes efficere, non metu solū pœnarum, uerum etiam exhortatione præmiorū. Causa uerò formalis duplex est, scilicet forma tractandi, quæ est modus agendi: ut definitiuus, diuisiuus, præceptiuus, prohibitiuus, & exemplorum positiuus. Et forma tractatus, quæ consistit in diuisione librorum totalium, in partiales, & partialiū in titulos seu rubricas: & titulorū in capitula, leges, paragraphos, uel respōsa, &c. ut infrà dicetur

Ius Canonicum.

IVS Canonicum in quatuor libris principalibus nobis est traditum. Primus liber Iuris Canonici est Decretum. Secundus Decretales. Tertius, Sextus liber. Et quartus, Clementinæ, scilicet Constitutiones. Pro quo sciendum, quòd differentia est inter Decretum, Canonem, & Decretalem epistolam. Hæc differentia notatur distinct. 3. §. porrò, ubi dicit Gratianus: Canonum alij sunt decreta Pontificum, alij statuta conciliorum. Nam

Canon.

Canon propriè dicitur statutum in concilio generali, uel prouinciali, factum authoritate episcoporum

rum

rum:ut de consecrat.c.1. Decretum uerò est sta- **Decretũ**
tutum, quod Papa de consilio Cardinalium, ad
nullius tamen consultationem statuit, & in scrip-
tis redegit, ut de rescript.c.præsenti. Hic autẽ De-
cretum sumitur pro nomine libri, in quo Decreto
S. patrum dicta descripta sunt. Capitur etiam ali-
ter Decretum de rebus eccl. non alien. cap.1. lib.
6. in glossa magna, in fine ubi ponitur differen-
tia inter decretum authoritatem, & consensum,
uel collaudationem iudicis &c. Sed Decretalis e-
pistola dicitur, quam Papa solus, uel de consilio
Cardinalium ad consultationem alicuius rescribit, **Decretalis**
& respondet; ut de rescript.c.1.& glossa 3.§.om- **epistola.**
nes hæ species. dist.3. Etiam inuenitur hoc Decre-
tale, ut 25.quæst.1.omnia decretalia. Indifferen-
ter tamen Decreta, Canones & Decretales Ius Ca-
nonicum nuncupantur, uel Canones: & unum sæ-
pe pro reliquo sumitur. Vocatur etiam Canonica
institutio aliquando dogma, quia consistit in do-
ctrina fidei Christianæ. de consecrat. distinct.5.c.
fin. Aliquando mandatum, quia consistit in do-
ctrina de moribus dist.54. denique. Aliquãdo in-
terdictum, quando nulla pœna adijcitur. de con-
secrat. dist.3. non oportet. Et quandoque sanctio,
quando pœna additur. 27.quæst.4. si quis uerè.
Hæ etiam Decretales in plurali numero utimur
pro libro, in quo dicta capitula, quæ etiam De-

cretales dicuntur, continentur.

VENIO nunc ad libros. Primum itaque librum Iuris Canonici, qui Decretum dicitur, composuit magister Gratianus: non quidem inueniendo, sed dicta sanctorum patrum in diuersis dispersa uoluminibus in unum uolumen debitè & ordinatè colligendo, & hoc circa annum Domini millesimum centesimum nonagesimum tertium. Fuit etiam ille Gratianus unus de tribus fratribus cuius alter frater Petrus Lombardus librum Sententiarum conscripsit, & tertius Petrus Comestoris, uel Manducatoris, qui scholasticam historiam fecit. Diuiditur autem hic liber primus Decretum in tres partes principales. Quarum prima uocatur Distinctiones, quia ulterius subdiuiditur in partes centum & unam, quarum quælibet distinctio dicitur. Habet enim hæc prima pars Decreti distinctiones centum & unam, à quibus ipsa tota nomen est sortita. Istæ autem distinctiones alterius subdiuiduntur in canones uel capitula: qui canones interdum propter aliquorum ipsorum prolixitatem subdiuidi possunt in paragraphos: & paragraphi ipsi, si longi fuerint, in uersiculos. Secunda pars Decreti nominatur Causæ: & continet in se 36. causas, in quas diuiditur, à quibus & nomen accepit, quæ causæ subdiuiduntur ulterius in quæstiones: & hæ quæstiones in canones uel capi

tula,

tula, quæ ultra in paragraphos & uersiculos subdiuidi possunt: ut suprà de distinctione canonum præmissum est. Est tamen animaduertendum, quòd causa 33. habet quæstiones sex: quarum quæstionum tertia non diuiditur immediatè in canones uel capitula, sed inibi interponitur Tractatus de pœnitentia, qui continet in se distinctiones septem, in quas diuiditur. Et hæ subdiuiduntur in capitula uel canones, & paragraphos, ut suprà dicebatur. Et interdum diuiditur in paragraphos absq; capitulis. Tertia & ultima pars Decreti nuncupatur de Consecratione: & habet sub se quinque distinctiones, in quas diuiditur: quarum quælibet in plures subdiuiditur canones, uel capitula: & quandoque in paragraphos, ut suprà dictum est.

Versus:

Decretum centum distinctiones dat & unam.
Triginta causas, & sex addit tibi mixtas.
Distinguit septem pœnitentia, consecrat quinq;.
Authorem quarum tibi declaro Gratianum.

Vel sic breuius:

C. distinguit, & L. causas dabit x. tria cum sex.
Pœnitet v. uersum, uult consecrare reuersum.

Nunc ponenda & notanda sunt exempla allegationum. Et de prima parte Decreti nota,

quòd

quòd illa syllaba di. uel dis. etiam sola litera, d. significat distinctionem: & numerus immediatè sequens denotat quotam distinctionis. Vltimò poni*tur principium canonis uel capituli, in quo authoritas uel allegatio continetur.* Exemplum accipe *in prima parte* Decreti, *ubi sic allegatur* 8. *distinctione. quo iure. & hoc sic abbreuiatur. distinc.* 8. *quo iure, id est, in prima parte* Decreti, *in distinctione* 8. *illius partis, in canone, qui incipit*, Quo *iure*. Aliud *exemplum. dist.* 37. Nonne. *& cap. legimus. id est, in prima parte* Decreti, *in distinctione* 37. *eiusdem partis, in canonibus, qui incipiunt* Nonne. *&*, Legimus. Item *aliud, distinctione* 40. *multi. & cap. non loca. & distinctione* 50. *ponderet, quod declara, ut prius.*

In *secunda parte* Decreti *nota, q per numerum positũ ante literã q datur intelligi quota causæ.* Et *sic omnia talia adiectiua numeralia, prima, secunda, tertia, quarta &c. usq; ad trigesimam septimã ante literam q posita, semper includunt hoc substantiuum, causa.* Nec *debet ille numerus excedere* 36. *quia nõ sunt plures causæ in secunda parte* Decreti: *& per literã q. intelligitur quæstio in nominatiuo uel alijs casibus secundum exigentiã congruitatis.* Cõmuniter *tamẽ in ablatiuo allegatur quæstione. Sed per numerũ sequentẽ istã literã q designatur quota quæstionis illius causæ præmissæ,*

sæ. Et sic numerus sequẽs erit adiectiuũ istius substantiui, quæstione, per q designati: quod nunquã subintelligitur, sed semper expreßè ponitur. Vltimo subiungitur canon, uel capitulũ illius quæstionis in quo authoritas allegata quæri debet. Exemplũ sume de secunda parte Decreti, ubi sic allegatur 1.q.1.principatus.& capitulo, cùm Paulus, Et solet ita breuiari.1.q.1.principatus.& ualet tantum: in secunda parte Decreti in prima causa illius partis, & in prima quæstiõe illius primæ causæ: in canonibus incipientibus, Principatus &, cũ Paulus. Isto obseruatò quòd in toto iure non breuiatur principium canonis, capituli, uel legis: sed semper integrè ponitur, prout in libro cõtinetur. Aliud exemplũ.11.q.3.inter uerba 17.q.4.si quis suadente. Item 23.q.1.noli æstimare. & c. militare.26.q.5.non liceat.& c.aruspicinæ.in uer. nec ideo. Declara ista exempla, & signãter ultimum: in secunda parte Decreti, in causa 26. in quæstione 5.eiusdem causæ, in canonibus, qui incipiunt, Non liceat &, Aruspicine.in uer. nec ideo. Quia tamen Tractatus de pœnitentia inscritur in quæstione 3.ipsius causæ tricesimætertiæ, ut suprà dictum est, ideo sumatur exemplùm ubi sic allegatur: de pœnitentia.dist.prima homicidiorum. & capitulo, homicidiũ. hoc sic breuiatur: de pœ. dis. 1.homicidiorum.& cap.homicidium.id est, in secun-

secūda parte Decreti, in causa 33. in quæstione tertia istius 33. causæ in distinctione prima illius quæstionis, in Tractatu de pœnitentia, in canonibus, qui incipiunt, Homicidiorū &c. Aliud exemplū: de pœnitētia. distinctione 5. oportet enim de pœnitent. distinctione 7. ca. 1. intellige ut prius. & specialiter ultimū. i. in tractatu de pœnitentia. distinct. 7. & ultima istius tractatus, in ca. 1. huius distinctionis. Et sic quando allegatur ca. 1. 2. uel 3. non ponitur principiū capituli uel canonis &c.

De tertia parte Decreti pone exemplum: ubi allegatur hoc modo: de const. distinct. 1. nocte sancta. c. missas. &c. omnis Christianus. Quod ita breuiatum sic intelligitur, id est, in ultima parte decreti, quæ intitulatur, De consecratione, in prima dist. illius partis, in canonibus qui incipiunt, Nocte sancta. &c. Item aliud exemplum: de cons. dist. 2. in cœna: & cap. liquido. de cons. dist. 5. non mediocriter. ne tales. &c. nusquam, id est, de consecratione, distinctione secunda & quinta, in capitulis incipientibus, In cœna, Liquido, &, Non mediocriter &c. Non debet autem in tertia parte decreti ultra quintam distinctionem allegari, sicut nec in secunda parte ultra septimam: & in prima parte non ultra centesimam primā: quia nulla partium plures habet distinctiones. Ideo ultrà allegās notaretur tanquam imperitus errare. Et quia in qua-

qualibet parte Decreti sunt distinctiones, nota differentiam in allegando. Nam quando allegatur distinctio absolutè cum numero sine addito alterius determinationis: ut dicendo, dist. 1.2.3.4. & 5. &c. tunc quærendum est in prima parte Decreti ubi sunt centum & una distinctiones. Quando autem allegatur distinctio cum addito de pœnitentia: ut sic, de pœnit. dist. 1.2.3. &c. tunc quæri debet in secūda parte Decreti, in causa 33. & quæst. 3. illius causæ, ubi ponitur tractatus de pœnitentia, qui habet 6. distinctiones: ultra quas non allegabis ibi, si uelis Iurista uideri. Sed si allegatur distinct. cum addito tali, de consecratione: ut sic, de consecrat. distinct. 1.2. uel 3. &c. tūc quæratur in tertia parte decreti, ubi sunt tantum quinque distinctiones: nec etiam plures allegabis, aliàs te ostendes Iuris ignarum. Et sic in omnibus his tribus partibus Decreti allegatur constitutio cum quota sequente: ut sub ea differentia, quòd interdum nulla determinatio præcedit: ut in prima parte interdum præcedit: & hoc dupliciter. Aut præcedit de pœn. in secunda parte Decreti. Aut de consecratione: ut in tertia parte Decreti. Itē in secunda parte allegatur quota causæ tacendo illud nomen causa, sed subintelligendo, & sic etiam in fœminino genere adiectiuum numerale substantiatur, includendo suum substantiuum: ut prima, secun-

secunda, tertia, quarta &c. subaudi causa: deinde substantiuũ, quæstio, cum suo adiectiuo expreßè ponitur: scilicet quæstione prima, secunda, tertia, quarta &c. Postea initiũ Canonis: *ut* Omnis, Ponderet, Nónne, Legimus, &c. *Etiam quandoq; per paragraphos allegatur, omißo nomine capituli, et subiungitur principiũ paragraphi: ut 2. q. 6. §. biduum.* Et *frequenter quando allegatur capitulum non est opus allegare paragraphum, & è conuerso. Si uerò capitulum est longũ, dicatur in princ. med. uel fi. aut circa princ. med. uel fi. ubi authoritas uel textus allegatus habetur* . Finaliter: Dilige Decretum, *si gliscis canonicari:* Distinguit, causat, pœnitet, & consecrat. Et tantum de primo libro.

Decretales. SECVNDVS *liber* Iuris Canonici, *qui* Decretales *nominatur, à* Gregorio Papa 9. *cõpositus est, qui in unã cõpilationem redigi procurauit per magistrũ* Reymundũ *suum capellanũ, diuersas decretales epistolas prædecessorum suorũ corrigens & concordans, & hoc circa annũ* Dom. *millesimũ ducentesimũ* 31. *Et sic penè annis* 38. *post compilationẽ* Decreti, Decretales *in hanc formam redactæ fuêre.* Nã *post hoc sub anno* Dom. M. CCXLVI. *Concilium* Lugdunense *fuit celebratum ab* Innocentio *Papa.* 4. *anno sui* Pontificatus 2. *in quo multas edidit constitutiones, quas etiam suo tempore*

pore super Decretales conscripsit. Et iste liber Decretales uocatus diuiditur in quinq; libros partiales. Quorum quilibet ulterius subdiuiditur in multos titulos uel rubricas: & tituli in capitula, & capitula in paragraphos, & hi interdũ in uersiculos. Primus autem liber partialis Decretalium tractat de personis ecclesiasticis, & ecclesiæ ministris, & de eorum officijs, & quomodo tales creandi & ordinandi sint. Et continet titulos 43. Secundus liber Decretalium est de Iudicijs, & de requisitis in Iudicio, & habet 30. titulos. Tertius est de uita & honestate clericorum, & rebus eorum, & rebus ecclesiarum. & habet titulos 50. Quartus de Sponsalibus & matrimonijs, & de cæteris his annexis, & continet 21. titulos. Quintus & ultimus liber partialis Decretalium est de Accusationibus, de criminibus, & de diuersis pœnis pro ipsis infligendis. et continet titulos 41. Omnibus ergo computatis totalis liber Decretalium habet titulos uel rubricas ducentas minus quindecim, hoc est, cẽtum & octoginta quinque. De quibus prædictis nota hos uersus.

Pars prior officia creat, ecclesiæq; ministros.
Altera dat testes, & cætera iudiciorum.
Tertia de rebus & uita presbyterorum.
Quarta docet quales sint ritus coniugiorum.
Quintaq; de uitijs & pœnis tractat eorum.

Vel sic breuius:

Iudex, iudicium, clerus, sponsalia, crimen:
Hæc tibi designant, quid quæq; uolumina signant.
¶De numero titulorum uersus nota sequentes,
Bis septem demptis simul uno sexto ducentos.

qui tituli ponentur infrà prosaicè & metricè. Nũc sumantur exẽpla ex Decretalibus, ubi sic allegatur, de summa Trinitate & fide catholica. dãnamus. hoc ita breuiari solet, de sum. tri. & fide ca. dãnamus. Aliud exẽplum, de electione et electi potestate. cũ in cunctis, hoc ita breuiari solet. de elec. cũ in cunctis. id est, in libro Decretalium, sub titulo, de electione. in capitulo quod incipit, cùm in cunctis. Aliud exẽplum, de foro cõpe. diligẽti. Aliud, de ui. & ho. cler. ut clericorũ. Aliud, qui cler. uel uouen. ma. contra. pos. cõsuluit. Aliud, de pœ. & re. omnis utriusq;. Ista exempla sic breuiata suo modo sunt explicanda. ut primum exemplum. & ita de alijs.

Sextus. ¶TERTIVM librum, qui Sextus appellatur, composuit Bonifacius papa 8. in quod Decretales epistolas suorum prædecessorum, uidelicet Gregor. 10. Inno. 4. Clement. 4. & aliorum cum suis proprijs epistolis recollegit in unum librum, quem Sextum appellauit. non sic, quòd ille cum alijs 5. partialibus libris Decretalium in unum uolumen Sextus connumeretur: sed quia liber est specialis post dictos quinque editus, supplens defectum di-

uer-

uersorum casuum emergentium in alijs non comprehensorum. Et sunt promulgatæ constitutiones libri Sexti, anno à natiuitate Domini millesimo ducentesimo nonagesimo octauo, nonis Martij, Pontificatus Bonifacij Papæ octaui, anno 4. Diuiditur autem Sextus eodem modo in quinq; libros partiales, sicut Decretales: & quilibet horum librorum in titulos: & hi per capitula & paragraphos, ut suprà: quamuis in Sexto non sint tot tituli sicut in Decretalibus, nec tot capitula in titulis. Sed ubi deficit aliquid non plenè decisum in Decretalibus, id ponitur in Sexto. Sunt nanque modo sumenda exempla de libro Sexto, ubi sic allegatur, De constitutionibus.ut animarum.libro sexto, & de rescript. statutum. §. cum uerò uer. nullus li.eo. Hos sic intelligitur: id est, in libro sexto, sub titulo de constitutionibus, in capitulo quod incipit, Vt animarum. Et sub titulo de rescriptis, in ca. quod incipit, Statutum. in §. illius cap. qui incipit, Cùm uerò. in uersi. nullus. lib. eodem. Et sciendum quòd in Sexto allegatur eodem modo ut in Decretalibus, hoc solùm mutato, quòd in Sexto alleganda semper in fine additur libro sexto, propter differentias librorum, quia omnes rubricæ Sexti sunt etiam in Decretalibus. Debet ergo ad rubricam post capitulum addi, libro sexto, ut sciatur esse in Sexto. Quòd si non additur, quæritur cap.

allegatũ in Decretalibus: & sic errare cõtingeret ex omissione huius additionis, lib. 6. quia capitulũ allegatũ in 6. non inueniretur in Decretalibus. Alia plura possunt exempla sumi, ut de iudic. mulieres. §. cæterum. et c. seq. lib. 6. de cler. coniug. c. unico. §. in cæteris aũt. eod. lib. de conces. præbend. detestãda. lib. 6. de cẽsi. quanquã. cod. lib. quæ sunt declaranda suo modo ut suprà. Et tantũ de 3. libro.

Clementinæ.

¶ QVARTVM librum iuris canonici, qui Clementinæ dicitur, subaudiendo constitutiones, incepit & edidit Clemens Papa 5. sub anno Domini millesimo trecentesimo decimo, in concilio Viennensi, quod sex mensibus tantùm durauit: sed ipse Clemens morte præuentus, ad publicum non perduxit, sed post eum Io. Papa 22. compleuit, correxit: in quibusdam mutauit, & executioni demandauit. Quæ constitutiones ita collectæ dicuntur Clementinæ, à Clemente 5. & fuerunt promulgatæ anno Domini millesimo trecentesimo sexto. 4. Calend. Nouembris. De quo uide glo. in procemio Clementinarum, in uer. Nouembris. & in uerbo Pontificatus. Et secundum Ioan. And. in procemio huius libri male dicunt illi qui allegant librum septimum: quia dictæ constitutiones non sunt connumeratæ sub nomine libri, sed debent intitulari Clementinæ, ut suprà dictum est. Et diuiduntur Clementinæ eodem modo in quinque libros,

bros, iuxta materiam istius uersus: Iudex, iudicium, clerus sponsalia, crimen. de qua tractant, sicut Decretales & Sextus: licet pauciores contineant titulos, & tituli pauciora capitula, in quos & quæ rursum diuiduntur. Sunt autem exempla taliter in his accipienda, ubi sic allegatur: de hæreticis. ad nostrum. in Clementinis. hoc sic breuiatur: de hære. ad nostrum. in cle. 1. in constitut. Clementinis, sub titulo de hæreticis & Manichæis, in capitulo quod incipit, Ad nostrum. Aliud exemplum de reliq. & uen. sanct. si dominum. in Clemē. id est, de reliquijs & uener. sanct. in capitulo, Si dominū. in Clementinis. & sic de alijs. Nam hic allegatur per omnia sicut in Decretalibus: solum eo dempto, quòd additur hic in Clement. sicut in Sexto additur, libro sexto, propter rationem ibi dictam. Et potest hæc additio præmitti: ut sic allegando, Clemen. pastoralis. §. rursus in fi. id est, in Clementinis, in capitulo, Pastoralis. §. rursus. in fine illius paragraphi, ubi dicitur: Qui falcem mittit in messem alterius, perperam agit. Et hæc de allegationibus & exemplis Iuris Canonici quo ad quatuor libros sufficiant. ¶ Et ut dicti libri cognoscantur, sciendum quòd Decretum sic incipit, Humanum genus duobus regitur, naturali uidelicet iure, & moribus. Decretales incipiunt: Gregorius episcopus seruus seruorum Dei. Sextus incipit Bonifa-

 cius

eius episcopus seruus seruorum Dei. Clementinæ diuersimodè solent incipi. Quandoque sic, Ioannes episcopus seruus seruorum Dei. Quoniam nulla iuris sanctio. Quandoque sic, Clemens episcopus & c. Fidei catholicæ fundamento, & cæte. Et antequàm ueniam ad materiam Decreti, in distinctionibus & causis, & ad rubricas in Decretalibus, de libris legum & allegationibus in eis præmitto.

IVS enim Ciuile uel Imperatorium (quod Leges appellatur) traditum est nobis in multis, & generaliter in quatuor uoluminibus quæ dicuntur libri legales: ut sunt Digestum, Codex, Instituta, et Authenticum, quibus additur liber Feudorum.

Digestū. ¶PRIMVS ergo liber Iuris Ciuilis est Digestum, continens leges & statuta Romanorum. Et continet in se quinquaginta libros partiales, qui in tribus uoluminibus comprehenduntur. Primum uolumen est Digestum uetus, quod habet uigintitres libros partiales. Secundum infortiatū: & habet quatuordecim libros partiales. Tertium Digestum nouum. quod 12. habet libros partiales, quibus connumeratis erunt L. libri partiales. Et uocatur Digestum alio nomine Pandecta, nomen compositum à πᾶν, quod est totum, & participio uerbi δέχομαι, quod est capio, quasi omnia intra se comprehendens; est enim uolumen aliquod omnia

uniuer-

uniuersaliter continens. Vnde Iustinian. libros in quibus uetera iura collegit, Pandectas appellauit. Volumina illa (inquit Budæus) nihil non continentia, & ex quibus poßis, quod uelis, uelut è Cornucopia depromere, dicuntur Pandectæ: ut Pandectæ legum, quæ omne Ius complectuntur. Gellius libro 12. Tullius Tyro Ciceronis Libertus libros de uarijs ac promiscuis quæstionibus composuit, quos Græco uocabulo Pandectas, id est, promiscua & multifaria continentes, libros inscripsit, tanquam omne rerum ac doctrinarum genus continentes: ut dicitur in l. 2. C. de uete iur. eunuc. §. cùm omnia. Et iste liber Digestum est collectus ex ueteri iure, quod ab urbe Romana conditum, & à tempore Romuli usque ad tempus Iustiniani Imperatoris ferè per mille annos & trecentos confuse statutum fuit, & extendebatur in duo penè millia librorum, & decies centena millia uersuum, id est, paragraphorum uel responsorum: ut habetur in §. cum omnia præallegato. Vocatur autem hoc nomine Digestum, quia omnia decidenda ibi degeruntur & soluuntur. Scribitur etiam per duplex ff. contra morem omnium librorum legalium, cùm nulla litera f, ponitur in hoc nomine Digestum. Ideò (ut aiunt quidam) quia per duos Imperatores, quorum quiuis Fredericus nominabatur, posteà maturius ruminatum est & digestum: à quorum

Imperatorum quolibet nomine sumpta est prima litera f, &c. Alij dicunt esse arbitrarium: nec omnium rationem esse reddendam, ut in l. non omnium. ff. de leg. & senatuscon. Infortiatum autem dicitur ab in, id est ualde, & forte, quia multum fortes leges in eo sunt, uel quia dispositiones ultimarum uoluntatum in illo sunt. Vnde,

Sum liber en fortis disponens spolia mortis.
Et clausis portis me discat lector in hortis.

Vt habetur in principio Infortiati, in glossa 1. ubi etiam dicitur, De nominibus disputare relinquitur pertinacibus, secundum Tullium: & nomina magistralia sunt: ideo de eis non est disputandum. Sufficit saltem quòd attendatur, quid in libris dicatur secundum Senec. Vnde:

Qui uult seruare sanctorum singula festa,
Non poterit clarè cum Codice scire Digesta.

Et nota q. quando in Digesto ueteri, Infortiato, uel Digesto nouo allegatur aliquis textus, tunc primo ponitur nomē libri nō partialis nec Veteris, Noui, uel Infortiati: sed digesti in genere p duplex ff, postea titulus uel rubrica: deinde apponitur lex illius tituli cū sua determinatione uel numero sequenti. Et si lex est longa, ponitur §. primus, uel secundus, uel respōsum primū uel secūdū et c. Exemplum: in Digesto sic allegatur. ff. de dam. infec. l. si finita. §. si quis autē. q. ita breuiatum tantum ualet: id est,

in

in libro Digestorum, sub titulo de damno infecto. in lege, quæ incipit, Si finita. in paragrapho, si quis autem. illius legis. Aliud exemplum: ad l. R hod. de iac. l. nauis. §. cùm autem. id est, ff. ad legẽ Rhodiam de iactu. in lege, nauis, in paragrapho, cùm autem. Aliud exemplum ff. si quadrupes pauperiẽ fecisse dicat l. 1. §. cùm arietes. id est, Digestis in rubrica, si quadrupes pauperiem fecisse dicatur. l. 1. in paragrapho, cùm aries. Item, ff. de ui & ui ar. l. 1. §. uim ui. id est, ff. sub titulo de ui & ui armata. in l. 1. & sic de alijs.

SECVNDVS principalis liber iuris dicitur Codex, qui continet statuta, sanctiones, & diuersa præcepta Imperatorum: quamuis communiter loquendo Codex dicatur quilibet liber in se habens diuersos libros partiales. Fuerunt tamen ante tempus Iustiniani Imperatoris tres Codices, scilicet Codex Gregorianus, Hermogenianus, & Theodosianus. Ergo diuus Iustinianus uolens circa hoc adhibere remedium, direxit animum suum ad constitutiones Imperiales, & de istis tribus codicibus extrauagantibus fecit fieri unum codicem, quẽ suo felici nomine intitulauit Codicem Iustiniani: ut patet in rubrica proœmij huius libri. Et scribitur pe C. magnum, quæ est prima litera huius nominis Codex. Diuiditur autem in 12 libros partiales, quorum ultimi tres longè post primos nouem com Codex.

positi sunt, & ultimi 3. rarò leguntur à doctorib. In primis autem 9. libris Codicis allegatur suo modo sicut in ff. primò ponendo nomen libri Codicis, deinde titulum, postea legem cum suo principio uel numero. Exemplum accipe, sic allegans, C. de præscrip. 30. uel 40. anno. l. si quis. §. pe. id est, in libro Codicis, sub titulo de præscriptionibus 30. uel 40. annorum, in l. si quis. in §. penulti. Alia exempla, C. de sacr. eccles. l. sancimus. in fi. C. de trans. l. ut responsum. C. de uet. iu. enu. l. 2. §. si quid in tanta, &c. Quæ sunt omnia extensis rubricis declaranda. In ultimis tamē tribus libris hoc refert, quòd in fine allegationis (ut præmissum est) additur numerus libri: ut allegande, C. de armorū usu iuxta principem l. 1. li. 10. C. de Murilegulis & Gyneciarijs l. &c. lib. 11. C. de dignit. l. si ut proponis. li. 12. similiter de alijs. Et est magis necessarium quosdam titulos plenius scribere, quia sunt in his libris tribus ualde rari & inusitati tituli: quia non frequentantur in scholis legendo, sicut alij lib. 9. Codicis. Et uolunt aliqui dicere, quòd quando in Codice allegatur, non sit necesse addere l. dicendo sic, C. de iudi. l. properandum. sed simpliciter debeat dici, de iudi. properandum. sine hoc addito, lege: nisi esset lex 1 2. 3. uel penult. uel antepenul. Tunc enim oporteat addi, l. 1. 2. uel penul. &c. Sed siue hoc in toto seruatur, siue non, nō est

magna

magna uis. Item interdum in Codice allegatur Authentica, quæ est antiquo iuri superaddita & incorporata: ut C. de epis. & cler. Authen. generaliter. id est, in Codice sub titulo, de episcopis & clericis, in Authentica ibi incorporata, quæ incipit, Generaliter.

Authenticorum liber.

TERTIVS pricipalis liber uocatur Authenticum in numero singulari: & Authentica authenticorum, numero plurali. Et sunt Authentica quædam excerpta, quasi summula librorum suprà dictorum. Et diuiditur iste liber in nouem collationes, quarum quælibet subdiuiditur in titulos. Tituli autem subdiuiduntur non in leges, sed paragraphos. & quando ex Authentico allegatur aliquis textus, præmittitur primò nomen libri cum præpositione In, deinde ponitur titulus, postea subiungitur paragraphus cum ipsius inceptione: & in fi. ponitur quota collationis. Quamuis enim collatio naturaliter præcedit paragraphum qui in ea continetur, tamen collatio cum sua quota cõsueuit ultimo allegari, licet etiã interdum omittatur. Exemplum sumatur sic allegando. in Authe. de lenonibus, §. sancimus. collat. 3. id est, in lib. seu uolumine Authenticorũ, sub titulo de lenonib. in §. qui incipit, Sancimus. sub col. 3. Aliud exemplũ. in Authe. de triẽ. & semis. §. cõsideremus. collat. 3. in Authentico de triente et semisse. in §.

con-

positi sunt, & ultimi 3. rarò leguntur à doctorib. In primis autem 9. libris Codicis allegatur suo modo sicut in ff. primò ponendo nomen libri Codicis, deinde titulum, postea legem cum suo principio uel numero. Exemplum accipe, sic allegans, C. de præscrip. 30. uel 40. anno. l. si quis. §. pe. id est, in libro Codicis, sub titulo de præscriptionibus 30. uel 40. annorum, in l. si quis. in §. penulti. Alia exempla, C. de sacr. eccles. l. sancimus. in fi. C. de transf. l. ut responsum. C. de uet. iu. enu. l. 2. §. si quid in tanta, &c. Quæ sunt omnia extensis rubricis declaranda. In ultimis tamẽ tribus libris hoc refert, quòd in fine allegationis (ut præmissum est) additur numerus libri: ut allegande, C. de armorũ usu iuxta principem l. 1. li. 10. C. de Murilegulis & Gyneciarijs l. & c. lib. 11. C. de dignit. l. si ut proponis. li. 12. similiter de alijs. Et est magis necessarium quosdam titulos plenius scribere, quia sunt in his libris tribus ualde rari & inusitati tituli: quia non frequentantur in scholis legendo, sicut alij lib. 9. Codicis. Et uolunt aliqui dicere, quòd quando in Codice allegatur, non sit necesse addere l. dicendo sic, C. de iudi. l. properandum. sed simpliciter debeat dici, de iudi. properandum. sine hoc addito, lege: nisi esset lex 1 2. 3. uel penult. uel antepenul. Tunc enim oporteat addi, l. 1. 2. uel penul. & c. Sed siue hoc in toto seruatur, siue non, nõ est

magna

magna uis. Item interdum in Codice allegatur Authentica, quæ est antiquo iuri superaddita & incorporata: ut C. de episc. & cler. Authen. generaliter. id est, in Codice sub titulo, de episcopis & clericis, in Authentica ibi incorporata, quæ incipit, Generaliter.

TERTIVS pricipalis liber uocatur Authenticum in numero singulari: & Authentica authenticorum, numero plurali. Et sunt Authentica quædam excerpta, quasi summula librorum suprà dictorum. Et diuiditur iste liber in nouem collationes, quarum quælibet subdiuiditur in titulos. Tituli autem subdiuiduntur non in leges, sed paragraphos. & quando ex Authentico allegatur aliquis textus, præmittitur primò nomen libri cum præpositione In, deinde ponitur titulus, postea subiungitur paragraphus cum ipsius inceptione: & in fi. ponitur quota collationis. Quanuis enim collatio naturaliter præcedit paragraphum qui in ea continetur, tamen collatio cum sua quota cõsueuit ultimo allegari, licet etiã interdum omittatur. Exemplum sumatur sic allegando. in Authe. de lenonibus, §. sancimus. collat. 3. id est, in lib. seu uolumine Authenticorũ, sub titulo de lenonib. in §. qui incipit, Sancimus. sub col. 5. Aliud exemplũ. i. Autl. de triẽ. & semis. §. cõsideremus. collat. 3. in Authentico de triente et semisse. in §. Authenticorum liber.

con-

cōsideremus,&c. Item in Authe. ut diui. iuſ.ſubſcrip.ba.glo.quæ §.1.collat.8.id eſt, in hoc libro, ſub tit.ut diuinæ iußiones ſubſcriptionem habeāt glorioſißimi quæſtoris &c. Et nota differentiam inter Authenticum & Authenticam. Nā Authenticum eſt liber principalis Voluminis, de quo iam mentio facta eſt: ſed Authentica eſt Lex una uel paragraphus incorpoeatus in lib.C. & allegatur hoc modo,ſicut etiam prædictum eſt in libro C. in Auth.multo magis C.de ſacr.ſanct.eccl.&c.

Feudorū liber.

LIBER Feudorum, qui alio nomine dicitur Collatio 10.diuiditur in duos libros partiales,quorum quilibet ſubdiuiditur in titulos,& iſti in Capitula & Paragraphos. Vnde ut exemplariter dicatur,in allegatione huius libri, primò ponitur nomen libri,poſtea titulus,deinde capitulum & §.ut ſic allegando:in libro aliàs & communis, in uſib. feud.de probib,feud.alie. per Fed.c.1.§. hac edictali.Et hoc breuiatum ſic intelligitur:id eſt,in uſib.feud. (qui liber etiam Collatio decima dicitur) ſub rubrica de prohibita feudi alienatione per Federicum, in cap.1.et paragrapho allegato. Et eſt neceſſe apponere per Federicum,ad differentiam alterius tituli in eodem libro,de prohib. feud. alien.per Latharium. Poteſt etiam nomen libri ultimò ſubiungi: ut in hoc exemplo , quibus mod. feud.amitt.cap.unico.§.rur.in uſib. feud.id eſt, in ru-

rubrica, quibus modis feudum amittatur. cap. unico, in §. rursus. in usibus feudorum. Etiam interdũ allegatur collatione decima, sic breuiando, col. 10. quia iste liber post 9. collationes Authenticorum editus est. Alia possunt accipi exempla multa. De feud. mar. duc. & com. id est, de feudo marchiæ ducatus, et comitatus. De inuest. in man. fac. id est, de inuestitura in mancum facta. De milit. uasal. qui contum. est. id est, de milite uasallo, qui cõtumax est. Qual. uas. iur. deb. dom. fid. id est, qualiter uasallus iurare debeat domino fidelitatem. Et ita de omnibus alijs extendendo & abbreuiando rubricas, cum subiectione tamen cap. et §. in quo continetur authoritas, uel textus allegatus. Et tantum de libro Feudorum.

QVARTVS liber principalis dicitur Instituta uel institutiones in numero plurali. Et diuiditur in quatuor libros partiales, qui sunt introductorij in alios libros legales: imò deseruiunt etiam Canonibus, in quantum declarant significationes terminorum in iure usitatorum, qui multũ utiles sunt incipientibus, tanquam ostium in domũ, in Ius præbentes introitum. Quare consultum est omnibus, quasi modò genitis pueris et adultis lac iuris concupiscentibus per institutionum dogmata sua primaria sumere nutrimenta, ut doctrina præambula informati Iustiniani mereantur sanctionẽ Instituta

ctionẽ

ctioni securius inhærere. Quæ à Christianißimo Iu stiniano Imperatore regulariter deriuata omnium Imperatorũ authoritate iubet, uetat, uindicat, punit, atque permittit. Nullus ergo tam præsumptuosus existat, quod sine Institutionum doctrinis ad iurium, & maximè ciuilium sublimitates conscendere attentet: quoniam ex alto irremeabiliter corruunt, qui uolare satagunt anteq̃ pennas assumãt. Fuit autem hic liber de mandato Iustiniani Imperatoris (qui etiam Digestum cõposuit) editus, post Digestum, & post primam compositionem Codicis: ante tamen secundi Codicis, quẽ nunc habemus, compilationem, per magnificum magistrum Tribonianum Quæstorem sacri palatij sui cum Theophilo & Dorotheo uiris illustribus, ut in principio Institutionum dicitur. Et huiusmodi libri partiales subdiuiduntur ulterius in titulos, & hi in paragraphos, non in leges nec in capitula: & paragraphi interdum quando longi sunt, in uersiculos. In allegationibus autẽ huius libri talis modus obseruatur, quòd primò liber nominatur, postea rubrica, deinde paragraphus cum uersiculo. Exempli gratia, Inst. de iustit. & iur. §. 1. id est, in libro Institutionum, sub rub. de iustitia & iure. in §. primo illius rubricæ. Aliud, Institut. de iur. nat. gent. & ciuil. §. sed quoties. id est, Institutionibus, de iure naturali gentium & ciuil. paragrapho alleg-

legato. Item Instit. de hæred. instit. §. hæreditas, id est, hæredibus instituendis. paragrapho qui incipit hæreditas. & sic de alijs exemplis accipiendum est. Et hæc de nominibus, diuisionibus, & exemplis ipsorum librorum legalium pro nunc sufficiant.

Vt tamen plenius noscantur hi libri, nota quòd Digestum uetus sic incipit, Iuri operam daturum prius nosse oportet, unde nomen Iuris descendat. Et primus titulus est, de iustitia, & Iure. Infortiatum uerò sic incipit, Dotis causa semper & ubiq; est præcipua. Et primus titulus est, Soluto matrimonio quemadmodum dos petatur. Sed Digestum Nouū incipit, Hoc edicto permittitur, ut siue iure siue iniuria fieret opus, per nunciationem inhiberetur. Et est primus titulus, De noui operis nūciatione. Codex incipit, Imperator cunctos populos. Et prima rubrica est, De summa trinit. & fide cathol. Præmittitur etiam procemium, Hæc quæ necessario. Authenticum incipit, Occupatis nobis circa totius Reipub. curas. Et est prima rubrica, Si hæres soluere legatum noluerit. Decima collatio, quæ etiam liber de Vsibus feudorum dicitur, sic incipit, Quia de feudo tractaturi sumus, uideamus primò, qui feudum dare possunt. Et prima rubrica est, De his, qui feudum dare possunt. Et qualiter acquiratur et retineatur. Institutiões uerò sic

incipiunt. Imperatoriam maiestatem nõ solùm armis decoratã, sed etiã legib. oportet esse armatã.

Notandum etiam est, quòd quidam liber paruum Volumen appellatus est, continens in aliquos prædictorum librorum totalium, & aliquos partialium: uidelicet Authentica, Vsus feudorum, & tres ultimos libros Codicis, scilicet 10. 11. & 12. qui rarò legi consueuerunt, et titulos habent plerosq; rarißimos.

PRæmißis itaq; nominibus & diuisionibus librorum utriusque iuris cum modis allegandi in ipsis: nunc pro breuiaturis glossarum legendis subiungam quoddam alphabetum, in quo communiores saltem abbreuiaturæ textuum & glossarum Iuris continebuntur: quod sic incipit:

A uel B. etc. Quæcunq; literarum alphabeti posita sola in textibus iuris maximè decret. signat nomen proprium uiri uel mulieris: ut Arnoldus, Bernardus, et sic de alijs: ut de testi. ex parte A. id est, Adæ, et sic de alijs.

Ab. id est, Abbas: scilicet Lapus uel de Castelliano

Ac. uel Accur. id est, Accursius glossator in legibus. Hic duos habuit filios: unus uocabatur Franscíscus Accursij, ualens doctor, qui glossis patris sui multas fecit additiones. Alius nomine Ceruotus, qui fecit etiam additiones, quæ dicurtur Ceruotinæ, modicum tamen ualens.

ualentes: quarum una ponitur C. de eden. in l. i.
Et sic filius potest in iure patrem reprehēdere, ut ff. de condi. ob cauſ. in moribus ſecus: licet poßit dari tutor patri furioſo.

Al. uel Alb. id eſt, Albertus doctor, uel Albericus.

Ala. id eſt, Alanus.

Ap. ſe. le. id eſt, Apoſtolicæ ſedis legatus.

Ap. re. id eſt, appellatione remota.

Ap. ob. re. id eſt, appellationis obſtaculo remoto.

Ant. de. But. id eſt, Antonius de Butrio.

Ar. uel arg. id eſt argumentum.

Arch. id eſt, Archidiaconus magiſter Ioan. Andreæ, qui gloſſauit etiam Sextum, & ſcripſit Roſarium ſuper Decreto.

Ad no. præ. id eſt, ad noſtram præſentiam.

Aut. uel Authen. id eſt, Authenticum liber, uel Authentica lex incorporata.

Az. id eſt, Azo. qui fecit Summam unam in legibus, ex qua ſumunt examinandi cōtinuationes rubricarum.

Bern. Ber. B. id eſt, Bernardus gloſſator Decretalium.

Barth. Brix. id eſt, Bartholomæus Brixenſis, qui fecit additiones gloſ. ſuper Decreto. quas ſi Decretum habet, ſic incipit gloſ. eius: Quoniam nouis ſuperuenientibus cauſis, nouis eſt remedijs ſuccurrendum.

Bart i.Bartolus de Saxo ferrato, legum interpres.
Bal.uel Bald.i.Baldus in utroque iure scribens.
Band.id est, Bandinus doctor.
Bo.me. id est, bonæ memoriæ.
Bulg.id est, Bulgarus doctor.
But.id est, Butrius, scilicet Antonius de Butrio.
C.in textu posita Cœlestinũ signat, maximè quãdo apponuntur hæc uerba, prædecessor noster. aliâs in gloßis, summis uel lecturis, C.magnũ significat codicẽ, cõmuniter in ablatiuo casu. Sed c.paruũ, i.capitulo, uel cẽtesima, in distinctiõib.
Cy.id est, Cynus doctor legum.
Ci.id est, ciuis.
Cle.uel Clem.id est, Clementinæ uel Clementinis.
Card.id est, Cardinalis doctor.
Constit.id est, constitutio.
Compost.i.Compostellanus doctor.
Cen.eccl.id est, censura ecclesiastica.
Con.t.t.r.i. consulationi tuæ taliter respondemus.
D.sola, uel dist.id est, distinctione.
De pœn.id est, de pœnitentijs.
De cons.id est, de consecratione.
Dil.fil.id est, dilectus filius.
Dama.id est, Damasus Papa.
Dy id est, Dynus doctor.
Dis.ue.id est, discretioni uestræ.
Do.de Ro.id est, domini de Rota.

Durand.id est,Durandus doctor.

E sola,& magna,nomen proprium.e parua,eo dem uel eadem: maximè quando sequitur titu lo,distinctione,uel lege.

Eccl.Rom.id est,ecclesia Romana.

Extra.id est,extrauagans.

Et hìc est sciendum,quòd quando in Summa de casi bus, in Summa Pisana uel alicubi in libris Iuris ponitur authoritas ex Decretalibus, tunc alle gatur extra: & significat extrauagantem,scili cet textũ uel capitulũ extra corpus Decretorũ positum. Decretales enim paulò ante compila tionẽ, correctionem & concordationem ipsarũ erant extrauagãtes:quia uagabãtur extra illud uolumẽ.Hodie aũt per Modernos Canonistas ca pitula in Decretalibus,in Sexto similiter & in Clemẽti,nõ cõsueuerunt allegari extra,quia ta lia capitula modo nõ uagãtur extra corpus Iu ris Canonici. Sed legistæ prædictorũ librorum textus allegãt extrà;eo q̃a sũt extra corpus sui Iuris,scilicet Ciuilis. Verũ est q̃ canonistæ ad huc hodie aliquos textus etiã Canonici iuris al legant extrà:uidelicet hos,qui sunt extra uagã tes nondum incorporati Iuri Canonico.

Fa.id est,facit.

Fe.re.præ.n.i. felicis recordationis prædecessoris nostri.

F.t.id est, fraternitati tuæ.
Fi.id est, finale, uel fine.
ff.id est, digestis.
Fri.de.Zen.id est, Fridericus de Zenis.
Fran.de Zab.id est, Franciscus de Zabarellis, doctor & Cardinalis.
Flori.id est, Florianus doct or.
Fri.Imper.id est, Fredericus Imperator.
F.t.t.r. id est, fraternitati tuæ taliter respõdemus.
G.in Spe.id est, Guilielmus in Speculo.
G.de mon.Lau.id est, Guiliel. de monte Lauduno.
Guil.id est, Guilielmus doctor.
Gen.id est, Genshelinus doctor.
Gra.id est. Gratianus compilator Decreti.
Go.uel Gof.i.Goffredus: qui composuit Summam, in qua recitant examinandi in Iure Canonico, continuationes rubricarum, & alia plura.
Gar.id est, Garsias doctor.
Hu.uel V.i.Hugo uel Vgutio.
Ho.uel Host.id est, Hostiensis doctor.
Hen.Bo. id est, Henricus Boick.
Hon.id est, Honorius Papa.
Her.id est, Hermannus doctor.
I, sola, uel cum titello sic, j.denotat infrà.
Pro quo sciendũ, quãdo textus allegatur, q etiã postea habetur, siue in eodẽ lib. siue in alio, eiusdẽ tamẽ Iuris, tũc dicitur infra: et scribitur p j lõgũ: cui

cui supra poni potest titellus: ut sic, j. titulo proxim. c. j ij. id est, infra titulo proximo. ca. 1. et c.
.edo. tit. id est, infrà eodem titulo.
j. breuis signat unum uel primo.
io. Mo. id est, Ioannes Monachi glossator Sexti in Francia.
Io. And. id est, Ioannes Andreæ, etiam glossator Sexti & Clementinarum, qui & Nouellas conscripsit, ualentissimus doctor.
Io. Imo. id est, Ioannes Imola, Modernus doctor super Decretalibus notabiliter scribens.
Io. uel Ioan. i. Ioannes glossator Decreti Theutonicus, quem aliqui nominant Ioannem antiquum.
Io. de. Lig. id est, Ioannes de Ligniano.
Io. de Fan. id est, Ioannes de Fantusijs.
Inno. uel Innoc. id est, Innocentius Papa.
Imo. id est, Imola. subaudiendo Io.
Iac. de Liz. id est, Iacobus de Lizano.
Iac. de Are. id est, Iacobus de Arena.
Iac. But. id est, Iacobus Butrigarij.
Iac. Bal. id est, Iacobus Balduini.
Iac. de Bel. id est, Iacobus de Beluiso.
L, sola. id est, lege, uel quinquaginta in numero distinctionum.
Lap. ab. id est, Lapus Abbas doctor.
Lamb. de Ramp. i. Lambertus de Ramponibus.
Ludo. de Ro. id est, Ludouicus de Roma doctor.

La.uel Lau.i.Laurentius in glossis Decretalium.
Lib.id est.liber uel libro, secundum exigentiam cõ structionis.
M.uel Mar.id est, Martinus doctor.
M.uel man.i.mandamus: signãter quando litera q. sequitur: ut M.q.id est, mandamus quatenus.
Mo.ca.præ.i.monitione canonica præmissa.
Nic.Sic.do. id est, Nicolaus Siculus doctor, qui aliter dicitur Panormitanus, uel Panormita modernissimus.
No.& uet.test.i.noui & ueteris testamenti.
No.id est, nota.
Nota.id est, notatur.
No uel.id est, Nouella.
O.uel op.id est, opinio.
Ob.id est, obstaculo.
Odo.id est, Odofredus doctor.
Ol.uel Old.id est, Olradus, uel Oldradus,
Osti.uel Ost.i.Ostiẽsis, cõiter tamen per H dicitur.
Pe.i.pœnitentia, uel Petrus, uel penultimo.
Penul.uel penult.id est, penultimo.
Paragraphus, quia in ordine alphabeti nõ inuenitur abbreuiatus, cùm nõ sit una litera, sic solet scribi, §: ut quando capitulum uel aliqua lex est longa, tunc ad citius inueniendum textum allegatum, ponitur in capitulo uel lege paragraphus unus uel plures. Nota tamen quòd paragraphi sunt duplices, uis deli-

delicet magnus & paruus: & paruus debet esse niger de encausto in tali forma, §. & talis debet leg cum sua determinatione sequenti hic autem communiter poniturin glossis uel in summis recollectis. Alius autem magnus sic formatur ¶. & debet esse de alio colore, scilicet rubeo uel blauco seu flauo. Et talis legi non debet: licet in legendo dum inuenitur uel dum uenitur ad eũ, pausari debeat, & in corrigẽdo libros debet nominari, ut appponatur si non sit ibi. Nam certi textus & Summæ distinctæ sunt per tales ita quòd allegatur primus, secundus, & c. Si ergo non essent ibi, contingeret primũ accipi pro secundo, & secundum pro primo, quod errorem induceret, & unus scilicet §. paruus significat alium, uidelicet magnũ. & sic apud logicos est terminus secundæ intentionis.

Præal. id est, præallegatus.

Prin. id est, principio.

Per. to. id est, per totum.

Pri. id est, primo.

Prætex. id est, prætextu, hoc est, occasione.

Pau. de leaz. id est, Paulus de Leazaris, qui scribit bene super Clementinis.

Pet. de Bel. id est, Petrus de Bella pertica, doctor legum citromnotanus Burgundus.

Pet. de Samp. id est, Petrus de Samprans.

P. uel Pla. id est, Placentinus doctor.

Præ.di. id eſt, præfulgeat dignitate; ut de teſtib; in cap.licet ij.
præ.id eſt,præterea
Pa.id eſt,Papa.
Pomp.id eſt,Pomponius Imperator.
Q. i.quæſtione,quãdo ponitur in cauſis Decreti,uel quatenus quãdo ponitur in textu Decretaliũ maxime poſt mãdamus:ut ſic,mãdamus,q.
Ray.id eſt,Raymundus capellanus & pœnitẽtiarius Gregorij ix. de quo in principio Decretalium.
Re.id eſt remota:ut ibi,ap.re.ut ſupra.
Rof.id eſt,Roffredus doctor.
Rog.id eſt,Rogerius legiſta.
Re..uel Reſpon.id eſt,reſponſo,uel Reſponſio.
Re.id eſt,require,uel remiſſionibus.
Sali.id eſt,Salicetus doctor.
Si.cu.ab.id eſt,Siculus Abbas.
Se.ap.id eſt,ſedes apoſtolica.
So.id eſt,ſolutio.
Sa.ap.cõn. i. ſacro approbante concilio.
Se.uel ſeq.id eſt,ſequenti.
Sequen.id eſt,ſequentibus.
S.uel ſu. id eſt, ſuprà. Vnde quando aliquid alligatur in aliquo, quod prius ante illum locum habitum eſt in alio uel eodem libro, eiuſdem tamen iuris, uidelicet aut Ciuilis aut

Canoni-

Canonici, hoc allegatur suprà per s. breuem: sed s. longa sola, id est, scilicet.
Spe. id est. speculum, liber magnus.
Spec. id est, Speculator, author Speculi, scilicet Guilielmi Durandi.
Sub. app, obst. id est, sublato appellationis obstaculo: ut de test. cum olim.
Sac. aut. con. id est, sacra authoritate Concilij; ut de iureiuran. nimis.
Tan. id est, Tancredus
T. uel tit. id est, titulo.
Etiam t. id est, taliter,
The, id Thomas.
Vin. id est, Vincentius doctor.
Vincen. id est, Vinceutius etiam doctor.
Vb. de Bo. id est, Vbertus de Bobio,
Vlt. id est, ultimo.
V sola, id est, quinque uel quinta: ut v. q. v.
Vui. uel Vuil. id est, Vnilhermus, quod Italici scribunt Gnilhelmus, et Francigenæ Guilhermus.
Vui. Duran. i. Vuilhermus Durandi.
Ver. id est, uersu, uel uersiculo.
Ve. id est, ue tus: ut ff. uetus.
X. id est, decima.
XX. id est, uigesiima.
XC. i. nonagesima, qua X. præposita C. quæ significat centum, subtra ei x. sicut etiam xl. &c.

Zab.i.Zabarella,uidelicet dominus Francisc°.

g.uel gs.id est,consecratione.

§.id est,paragrapho uel paragraphis : de quo supra latius dictum est.

Sunt & aliæ abbreuiaturæ de rubricis, tam legũ quàm canonum maximè Decretalium,de quib.patebit infrà. Hæc autem de abbreuiaturis textuum & gloss.Summarum & Lecturarum utriusq; Iuris præter titulos nunc sufficiant. Quæ utiq; primis Iurium alumnis difficiles apparēt in primo ag gressu:& rarò colliguntur ita copiose. Quare sit hoc opusculũ incipientib. tanto magis acceptũ,&ca riusq; reputatum,quanto solicitius est collectum.

QVia ad præmissorum notitiam necessarium est habere rubricas,seu titulos utriusq; Iuris abbreuiatos & extensos,præponã rubricas iuris Canonici propter earum paucitatē respectu rubricarũ iuris Ciuilis.quas etiã subiungam. Etiam quia suprà præmisi ius Canonicũ iuri Ciuili ratione dignitatis,excellentiæ &c.Sequuntur ergo rubricæ Decretaliũ,& per consequens Sexti & Clementinarum,eo ordine,quo ponuntur in Decretalibus primitus abbreuiatæ,deinde extensæ.& postea,ut eò facilius mente teneantur,metricè in 53. uersib. colligentur. Vnde nota,quòd hi sunt tituli Decretalium nõ inspecto ordine alphabeti:& primo,primi libri:secundo,secundi &c.

De

De sum.Trin.& fid. ca.i. de summa Trinitate & fide catholica.
Constit.id est, constitutionibus.
Rescrip.i.rescriptis.
Consue.id est, consuetudine.
Postula.præ.i.postulatione prælatorum.
Ele.i.electione & electi potestate.
Translatio.episc.id est, translatione episcoporum.
Aut.& usu pal.i.authoritate & usu pallij.
Renun.id est, renunciationibus.
Sup.neg.præ.i.supplenda negligẽtia prælatorum.
Tem.or.id est, temporibus ordinum, & qualitatibus ordinandorum.
Scru.in or.fa.i.scrutinio in ordine faciendo.
Ordi.ab episc.qui re.i.ordinatis ab episcopo, qui resignauit uel renunciauit episcopatui, uel ab excommunicato.
Aet.& qual.id est, ætate & qualitate & ordine præficiendorum.
Sa.unc.i.sacra unctione.
Sacra.ite.uel non.i.sacramentis iterandis uel non.
Ser.non ord.id est, seruis non ordinandis, & eorũ manumißione.
Fil.presb. id est, filijs presbyterorum ordinandis uel non.
Ob ad rat.id est, obligatis ad raciocinia ordinandis uel non.

Corp.

Corp.uit.i.corpore uitiatis promouendis,uel non.
Biga.id est,bigamis non ordinandis.
Cle.pe.i.clericis peregrinis.
Of.archi.i.officio archidiaconi.
Of.archipræs.id est,officio archipresbyteri.
Off.pri.i.officio primicerij.
Of.sacri.i.officio sacristæ.
Of.custo.i. officio custodis.
Of.uica.id est,officio uicarij.
Of.dele.i.officio & potestate iudicis delegati.
Of.le.id est,officio legati.
Of.iud.or.id est,officio iudicis ordinarij.
Of.iud.id est,officio iudicis.
Ma.& obe.i.maioritate & obedientia.
Treu.& pa.id est,treuga & pace.
Pac.id est,pactis.
Transac.i.transactionibus.
Postu.id est,postulando.
Procur.i.procuratoribus.
Syndi.id est, syndico.
Iis quæ ui me.i.ijs quæ ui metúsue causa fiunt.
In integ.re.i. in integrum restitutione.
Ali.iu.mu.cau.fa.i.alienatiõe mutãdi iudicij causa (facta.
Arbi.id est,arbitris.

TITVLI LIBRI SECVNDI.

Iudi.i.iudicijs.
Fo.compe.i.foro competenti.

Mu-

Li.ob.i.libelli oblatione.
Mu.peti.i.mutuis petitionibus.
Lit.contest.i.litis contestatione.
Vt li.non contest.i.ut lite non contestata nõ procedatur ad testiũ receptionẽ,uel ad definitiuã sententiam.
Iu.calnm.i.iuramento calumniæ.
Dila.id est,dilationibus.
Fer.id est,ferijs.
Or.cogni.i.ordine cognitionum.
Plus peti.i.plus petitionibus.
Cau. pos. & propri.id est, causa possessionis & proprietatis.
Resti.spo.id est.restitutione spoliatorum.
Do.& contu.i.dolo & contumacia.
Eo qui mit.in pos.i.qui mittitur in possessionem causa rei seruandæ. & fructuum.
Vt li.pen.i.ut lite pendente nihil innouetur.
Seques.posses. id est, sequestratione possessionũ
Confes.i.confeßis.
Proba.id est,probationibus.
Test.i.testibus & attestationibus.
Test.cog.i.testibus cogendis uel non.
Fi.instru.i.fide instrumentorum.
Præsum.i.præsumptionibus.
Iureiur.i.iureiurando.
Excep.id est,exceptionibus.
Præscrip.i.præscriptionibus.

Sen.

Sent.& re iudi.i.ſententia & re iudicata.
Ap.i.appellationibus, recuſationib.et relationib.
Peregri.id eſt peregrinantibus.
Confir.uti.id eſt, confirmatione utili & inutili.

TITVLI TERTII LIBRI.

Vi.& ho.cle.i.de uita & honeſtate clericorum.
Coha.cle.& mu.id eſt,cohabitatione clericorum & mulierum.
Cler.coniu.id eſt,clericis coniugatis.
Cler.non reſi.id eſt,clericis non reſidentibus in ecclesia uel præbenda.
Præben.i.præbendis & dignitatibus.
Cler.ægro.i.clerico ægrotante uel debilitato.
Inſt.id eſt,inſtitutionibus.
Conceſ.præ.id eſt, conceßione præbendæ uel ecclesiæ non uacantis.
Ne.ſe.ua.i.ne ſede uacante aliquid innouetur.
Iis quæ fi.à præ.i.ijs quæ fiunt à prælatis ſine conſenſu capituli.
Iis quæ fi.à ma.par.ca.i.ijs,quæ fiunt à maiori parte capituli.
Vt ec.benef.i.ut eccleſiaſtica beneficia ſine diminutione conferantur.
Re.ec.non alie.i.rebus eccleſiæ non alienandis.
Preca.i.precario uel precarijs.
Commo.id eſt,commodato.
Depo.id eſt,depoſito.

Empt.& uend.i.emptione & uenditione.
Lo.& condu.i.locato & conducto.
Re.permu.i.rerum permutatione.
Feud.id est, feudis.
Pigno.i.pignoribus & alijs cautionibus.
Fideius.id est.fideiussoribus.
Solu.i.solutionibus.
Dona.id est, donationibus.
Pecu.cle.id est, peculio clericorum.
Test.i.testamentis & ultimis uoluntatibus.
Suc.ab intest.i.successionibus ab intestato.
Sepul.id est, sepulturis.
Paroch.i.parochijs & alienis parochianis.
Deci.id est, decimis, primitijs, & oblationibus.
Regula.i.regularibus et trāseuntib. ad religionē.
Cōuer.coniu.i.conuersione coniugatorum.
Conuer.infid.i.conuersione infidelium.
Vot.i.uoto & uoti redemptione.
Sta.mo.id est, statu monachorum & canonicorum regularium.
Reli.do.id est, religiosis domibus, ut episcopo sint subiectæ.
Capel.mo.id est, capellis monachorum & aliorū religiosorum.
Iure pa.i.iure patronatus.
Censi.i.censibus, exactionibus, & procurationib.
Consc.ec.i.consecratione ecclesiæ uel altaris.

Cele-

Cele.miſ.i.celebratione miſſarum. & ſacramento euchariſtiæ, & diuinis officijs.

Bapt.i.baptiſmo & eius effectu.

Preſ.non bapt.i.presbytero non baptizato.

Cuſto.euch.i.cuſtodia euchariſtiæ, chriſmatis, & aliorum ſacramentorum.

Reli.& ue.ſan.i.reliquijs & ueneratiōe ſanctorū

Ob.ie.i.obſeruatione ieiuniorum.

Pur.poſt par.i.purificatione poſt partum.

Ec.ædi.i.eccleſijs ædificandis uel reparandis.

Immun.id eſt, immunitate, aliàs emunitate eccleſiarum, cœmeteriorum, & rerum ad eas pertinentium.

Ne cle.uel mon.i.clerici uel monachi ſecularibus negotijs ſe immiſceant.

TITVLI QVARTI LIBRI.

Spon.& matri.id eſt, ſponſalibus & matrimonijs.

Deſpon.impu.i.deſponſatione impuberum.

Clan.deſpon.i.clandeſtina deſponſatione.

Spon.du.i.ſponſa duorum.

Condi.ap.id eſt, conditionibus appoſitis in deſponſatione uel in alijs contractibus.

Qui cler.uel uo.i.qui clerici uel uouentes matrimonium contrahere poßunt.

Eo qui dux.in mat.id eſt, eo qui duxit in matrimonium, quam polluit per adulterium.

Con.lepro.i.coniugio leproſorum.

Con-

Coniu.ser.i.coniugio seruorum.
Na.ex lib.uen.i.natis ex libero uentre.
Cog.spi.i.cognitione spiritali.
Cog.le.id est,cognitione legali.
Eo qui cog.consan.ux.suæ.i.eo qui cognouit consanguineam uxoris suæ.
Consan.& af.i.consanguinitate & affinitate.
Fri.& mal.i.frigidis & maleficiatis,& impotentia coëundi.
Ma.con.edic.ec.contract.i.matrimonio contra edictum ecclesiæ contracto.
Qui fi.sint leg.id est,qui filij sint legitimi.
Qui ma.ac.pos.i.qui matrimonium accusare possunt,uel contra illud testificari.
Diuor.id est,diuortijs.
Do.inter ui.& ux.& de dote.id est,donationibus inter uirum & uxorem,& de dote post diuortium restituenda.
Se.nup.i.secundis nuptijs.

TITVLI QVINTI LIB.

Accu.i.accusationibus,inquisitionibus & denunciationibus.
Calum.i.calumniatoribus.
Simo.i.simonia,& ne aliquid pro spiritalibus exigatur uel promittatur.
Ne præla ui.su.i.ne prælati uices suas uel ecclesias sub annuo censu concedant.

Cele.miſ.i.celebratione miſſarum. & ſacramento eucharistiæ, & diuinis officijs.

Bapt.i.baptiſmo & eius effectu.

Preſ.non bapt.i.presbytero non baptizato.

Custo.euch.i.cuſtodia eucharistiæ, chriſmatis, & aliorum ſacramentorum.

Reli.& ue.ſan.i.reliquijs & ueneratiõe ſanctorũ

Ob.ie.i.obſeruatione ieiuniorum.

Pur.poſt par.i.purificatione poſt partum.

Ec.ædi.i.eccleſijs ædificandis uel reparandis.

Immun.id eſt, immunitate, aliàs emunitate eccleſiarum, cœmeteriorum, & rerum ad eas pertinentium.

Ne cle.uel mon.i.clerici uel monachi ſecularibus negotijs ſe immiſceant.

TITVLI QVARTI LIBRI.

Spon.& matri.id eſt, ſponſalibus & matrimonijs.

Deſpon.impu.i.deſponſatione impuberum.

Clan.deſpon.i.clandeſtina deſponſatione.

Spon.du.i.ſponſa duorum.

Condi.ap.id eſt, conditionibus appoſitis in deſponſatione uel in alijs contractibus.

Qui cler.uel uo.i.qui clerici uel uouentes matrimonium contrahere poſſunt.

Eo qui dux.in mat.id eſt, eo qui duxit in matrimonium, quam polluit per adulterium.

Con.lepro.i.coniugio leproſorum.

Con-

Coniu.ser.i.coniugio seruorum.
Na.ex lib.uen.i.natis ex libero uentre.
Cog.spi.i.cognitione spiritali.
Cog.le.id est,cognitione legali.
Eo qui cog.consan.ux.suæ.i.eo qui cognouit consanguineam uxoris suæ.
Consan.& af.i.consanguinitate & affinitate.
Fri.& mal.i.frigidis & maleficiatis,& impotentia coëundi.
Ma.con.edic.ec.contract.i.matrimonio contra edictum ecclesiæ contracto.
Qui fi.sint leg.id est,qui filij sint legitimi.
Qui ma.ac.pos.i.qui matrimonium accusare possunt,uel contra illud testificari.
Diuor.id est,diuortijs.
Do.inter ui.& ux.& de dote.id est,donationibus inter uirum & uxorem,& de dote post diuortium restituenda.
Se.nup.i.secundis nuptijs.

TITVLI QVINTI LIB.

Accu.i.accusationibus,inquisitionibus & denunciationibus.
Calum.i.calumniatoribus.
Simo.i.simonia,& ne aliquid pro spiritalibus exigatur uel promittatur.
Ne præla ui.su.i.ne prælati uices suas uel ecclesias sub annuo censu concedant.

De magi.i.magistris: & ne aliquid exigatur, pro licentia docendi.

Iudæ.i.Iudæis & Sarracenis et eorum seruis.

Hære.i.hæreticis & Manichæis.

Schisma.id est, schismaticis.

Aposta.id est, apostatis & reiterantibus baptisma.

His qui fi.oc.i.qui filios occiderunt.

Infan.& lang. ex. id est, infantibus & languidis expositis.

Homici.i.homicidio uoluntario uel casuali.

Tornea.i.torneamentis.

Cle.pug.in du.i. clericis pugnantibus in duello.

Bali.& sagit.i. balistarijs & sagittarijs.

Adul.i.adulterio & stupro.

Rapto.id est, raptoribus, incendiarijs, & uiolatoribus ecclesiarum.

Fur, id est, furtis.

Vsur.id est, usuris.

Cri.fal.id est, crimine falsi.

Sortile.id est, sortilegijs.

Collu.dete.i.collusione detegenda.

Delic.pu.id est, delictis puerorum.

Cle.uena.id est, clerico uenatore.

Cler.percus.i.clerico percussore.

Maledi. id est, maledicis.

Cler.excommu.i.clerico excommunicato, interdicto

cto uel deposito ministrante.
Cler.non ord. id est, clerico non ordinato ministrante.
Cler.per sal.pro.i. clerico per saltum promoto.
Eo,qui fur.or.suf. id est eo qui furtiuè ordines suscepit.
Exces.præ.id est, excesibus prælatorum in subditos.
No.ope.nun.ii noui operis nunciatione.
Priuile.id est,priuilegijs & excesibus præuilegiatorum.
Purg.cano.i.purgatione canonica.
Pur.uulg.i.purgatione uulgari.
Iniu.i.iniurijs & damno dato.
Pœn.id est,pœnis.
Pœn.& re.i.pœnitentijs & remisionibus.
Sen.excom.i.sententia excommunicationis.
Ver.sig.i.uerborum significatione.
Re iu.id est,regulis iuris.

Nunc præmisis rubricis Decretaliū abbreuiatis & extensis,ut eò melius mente teneantur, sequuntur uersus de eijsdē secūdum ordinem.

PRIMA suprema fides statuit,scribit' que, senescit.
Postulat electus,translatus,author & usus.
Inde renuntio,suppleo:temporibus quoq; scrutor.

Ordo resignantis, ætas, ungitq; sacramen.
Filius & seruus, obnoxius & uitatus.
Hinc bigamus, clerus, peregrinus & archileuita.
Archisacer, primas, sacri custos, uice fungens.
Delegans, legans, iudex ex ordine dictus.
Iudicis officium, maior pars pacta sequuntur.
Transigo, postulo, procuro, uel syndicus esto.
Hinc metus integrat, alienat, arbitrium dat.
IVDICIVM, forusq;, libellus, mutua poscēs.
Litem contestans, sine quo non suscipe testes.
Iuro dilatis, ferijs, ex ordine nosco.
Plus peto de causa, spoliatus restituendus.
Est dolus, est missus, lis pendens, atq; sequester,
Confessusq;, probo, testis, testes quoque cogo.
Instruo, præsumo, iusiurans, excipiendo.
Præscribo, sententio, prouoco, pergoq; firmo.
DIuus honor, cler⁹. habitās cler⁹ quoq; iū⁹
Nō residēs dign⁹: æger uel debilitat⁹ (&⁹
Instituo concedendo ne sede uacante.
Et sine consensu maior pars non minuatur.
Ecclesiæ res, atque precaria commodo, pono,
Vendo, loco, mutuo, feudum pignusq; cauendo.
Atq; fideiussor soluit dat peculiorum.
De testamentis etiam succedo sepultis.
Parochijs. decimis uult regula, relligiosis.
Coniux, conuersus infidus, uota redemit.
Inde status monachi, domus atq; capella locorum.
Iure

Iure patronatus,de censibus,ara sacrata.
Missaq;,baptismus,quo non est prebyster usus.
Eucharistia,relliquiæ,ieiunia pura.
Aedes immunes seculi,fuge clerice merces.
SPONSVS & impubes,clandestina,sponsa duorum.
Conditio uouens,qui polluit atque leprosus.
Seruus de natis,sequitur cognatio duplex.
Post consanguineam,consanguinei,gelidiq;.
Coniugium uetitum sequitur,qui legitimi sunt.
Accusare queunt,diuortia,dona secunda.
ACCVSATIO siue calumnia simonialis.
Prælati rabi,Iudæus,hæreticusq;.
Schismaticus,apostaticus,natos perimentes.
Infans expositus,homicidia, torneamenta.
Hinc clerus pugnans,post hocq; sagittat adulter.
Ecclesiæ raptor,sequitur fur,hinc & usura.
Falsarius,sors,colludens,crimen puerorum.
Clerus uenator,percussor,maledicusq;.
Clerus depositus,qui non est ordo minister.
Saltus furtiuus,excessus,opusq; nouellum.
Lex priuata subit,sequitur purgatio duplex,
Iniuriæ pœnæq; remißio post anathema.
Verborum signi sequitur pòst regula Iuris.

Hi sunt speciales uersus de rubricis Decretaliũ secũdũ ordinẽ suũ.Et ut suprà tactũ est, ubi dicebatur de Decret.clxxxv.sũt rubricæ seu t t.

Sunt autem capitula in Decretalibus tria millia minus xviij.

Versus:

Bis centum tituli, sed quindenos remouebis,
Sunt Decretales: ter mille, sed absq; nouem bis.

PRæmissis titulis seu rubricis Decretalium abbreuiatis & extensis non inspecto ordine alphabeti, seu eo ordine, quo ponuntur in Decretalibus, & præmissis uersibus de ijsdem secundũ ordinem, ut eò melius mente teneantur: sequuntur nũc ijdẽ tituli seu rubricæ Decretaliũ extensi per ordinem alphabeti, secundum ordinem librorum eos cõtinentium ordinati: ut lector Iuris si indiguerit, citius inueniendo quęlibet illorum, recurrat ad eos.

TITVLI LIB. DECRETAL.

AVthoritate & usu pallij lib. 1. tit. 8.
Alienatione iudicij mutandi causa facta lib. 1. tit. 11.
Arbitris lib. 1. tit. 42.
Appellationibus, recusationibus & rela. lib. 2. tit. 28.
Accusationibus, inquisitionibus, & denunciationib. lib. 5. tit. 1.
Apostatis & reiterantib. baptismum li. 5. tit. 9.
Adulterijs & stupro lib. 1. tit. 6.
BIgamis non ordinandis lib. 1. tit. 21.
Baptismo & eius effectu lib. 3. tit. 42.

Con-

Constitutionibus lib.1.tit.3.
Consuetudinē lib.1.tit.4.
Corpore uitiatis non ordinandis lib.1.tit. 20.
Clericis peregrinis & eis non sine literis recipiendis lib.1.tit.22.
Causa poßeßionis lib.2.tit.12.
Confeßis lib.2.tit.18.
Confirmatione utili lib.2.tit.3.
Cohabitatione clericorū & mulierum li.3.tit.2.
Clericis coniugatis li.3.tit.3.
Clericis non residentibus in ecclesia uel præbenda lib.3.tit.4.
Clerico ægrotante uel debilitato lib.3.tit.6.
Conceßione præbendæ uel ecclesiæ non uacantis. lib.3.tit.8.
Commodato lib.3.tit.15.
Conuersione coniugatorum lib.3.tit.32.
Conuersione infidelium lib.3.tit.33.
Capellis monachorum & aliorum religiosorum, lib.3.tit.36.
Censibus, exactionib. & procurationib. li.3. ti.3.
Consecratione ecclesiæ uel altaris lib.3.tit. 40.
Celebratione mißarum, & de sacramento Eucharistiæ, & diuinis officijs lib.3.tit.41.
Custodia Eucharistiæ, & chrismatis, & aliorum sacramentorum lib.3.tit.44.
Clandestina desponsatione.lib.4.tit.3.

Conditionibus appositis in desponsationibus uel alijs contractibus lib.iiii.tit.v.
Coniugio leprosorum lib.iiii.tit.viii.
Coniugio seruorum lib.iiii.tit.ix.
Cognatione spiritali lib.iiii.tit.xii.
Consanguinitate & affinitate lib.iiii.tit.xiiii.
Calumniatoribus lib.v. tit.ij.
Clericis pugnantibus in duello lib.v.tit.xiiii.
Collusione lib.v.tit.xxii.
Clerico uenatore lib.v.tit.xxiiii.
Crimine falsi lib.v.tit.xxv:
Clerico percussore lib.v.tit.xx.
Clerico maledico lib.v.tit.xxvi.
Clerico excommunicato uel deposito, uel interdicto ministrante lib.v.tit.xxviij.
Clerico per saltum promoto lib.v.tit.xxix.
Dilationibus lib.1.tit.8.
Dolo & contumacia lib.2.tit.14.
Deposito lib.3.tit.16.
Donationibus lib.3.tit.33.
Decimis & primitijs lib. 3.tit.30.
Desponsatione impuberum lib. 4.tit.2.
Diuortijs lib. 4.tit.20.
Donationibus inter uirum & uxorem, & de dote post diuortium restituenda lib.4.tit. 33.
Delictis puerorum lib.5.tit.23.
Electione & electi potestate lib.1.tit. 6.

Aetate & qualitate in ordine præficiendorum.lib. iiij.tit.xiiii.
Eo, qui mittitur in possessionem causa rei seruandæ.li.ij.tit.xiiii
Exceptionibus.li.ij.tit.xxv.
Ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur.li.iij.tit.xxij.
Emptione & uenditione.li.iij.tit.xvij.
Ecclesijs ædificãdis uel reparãdis.li.iij.tit.xlviij.
Emunitate ecclesiarum, cœmiterij, & rerum ad eas pertinentium.li.iij.tit.xlix.
Eo, qui duxit in matrimonium, quam prius polluit per adulterium.li.iiij.tit.vij.
Eo, qui cognouit cõsanguineam uxoris suæ uel spõsæ.li.iiij.tit.xj.
Eis, qui filios occidunt.li.v.tit.x.
Eo, qui furtiue ordines suscepit.li.v.tit.xxx.
Excessibus prælatorum in subditos.li.v.tit.xxxi.
Filijs presbiterorum.li.j.tit.xvij.
Foro competenti.li.ij.tit.ij.
Ferijs.li.ij tit.ix.
Fide instrumentorum.lib.ij.tit.xxij.
Feudis.lib.iij.tit.xx.
Fide iussoribus.lib.iij.tit.xxij.
Frigidis & maleficiatis.lib.iiij.tit.xv.
Furtis.lib.v.tit.xviij.
Falsarijs.lib.v.tit.xx.

His,quæ vi metúsue causa fiunt. lib .i. tit. xl.
His,quæ fiunt à prælato sine consensu capituli.lib.iiij.tit.x.
His, quæ fiũt à maiori parte capituli. li.iiij.tit.xx.
Hæreticis lib.5.tit.7.
Homicidio uoluntario uel casuali lib. 5. tit.12.
IN integrum restitutione lib.1.tit.40.
Iudicijs lib.2.tit.1.
Iuramento calumniæ lib.2.tit.7.
Iureiurando lib.2.tit.4.
Institutionibus lib.3.tit.7.
Iure patronatus lib.3.tit.38.
Iudæis & Sarracenis & eorum seruis lib.5. tit.6.
Infantibus & languidis expositis lib. 5. tit.11.
Iniurijs & damno dato lib.6.tit.36.
Libelli oblatione lib.2.tit.3.
Litis contestatione lib.2.tit45.
Locato & conducto lib.3.tit.18.
MAioritate & obedientia lib.1.tit.33.
Mutuis petitionibus.lib.2.tit.4.
Matrimonio contracto contra interdictum ecclesiæ lib.4.tit.16.
Magistris,et ne aliquid exigatur pro licentia docẽdi lib.5.tit.5.
Maledicis lib.5.tit.26
NAto ex libero uentre.lib.4.tit.20.
Non ordinato ministrante lib.5.tit.28.

Noui operis nunciatione lib.5.tit.32.
Ne clerici seu monachi secularibus negotijs se immisceant lib.3.tit.1.
Ne prælati uices suas alijs concedant sub annuo censu lib.5.tit.4.
Ne sede uacante aliquid innouetur lib.3.tit.8.
ORdinatis ab Episcopo qui renunciauit episcopatui, uel excommunicato. lib.1.tit.13.
Obligatis ad ratiocinia ordinãdis uel nõ li.1.tit.20.
Offic.archidiaconi.lib.3.tit.13.
Offic.archipresbiteri lib.1.tit.24.
Offic.primicerij.lib.1.tit.25.
Offic.sacristæ lib.1.tit.26.
Officio custodis lib.1.tit.27.
Officio uicarij lib.1.tit.28.
Officio uel potestate iudicis delegati lib.1.titulo 29.
Officio legati lib.1.tit.30.
Officio iudicis ordinarij lib.1.tit.31.
Officio iudicis lib.1.tit.32.
Ordine cognitionum lib.2.tit.10.
Obseruantia ieiuniorum lib.3.tit.46.
POstulatio lib.1.tit.5.
Pactis lib.1.tit.35.
Postulando lib.1.tit.37.
Procuratoribus lib.1.tit.38.
Plus petitionibus lib.2.tit.11.

Proba.

Probationibus.lib.ij.tit.xix.
Præsumptionibus.lib.ij.tit.xxiij.
Præscriptionibus.lib.ij.tit.xxi.
Peregrinantibus.lib.ij.tit.xix.
Præbendis & dignitatibus.lib.iij.tit.v.
Precarijs.lib.iij.tit.xiiij.
Pignoribus & alijs cautionibus.lib.iij.tit.xxij.
Peculio clericorum.lib.tit.xxv.
Parochijs & alienis parochianis.lib.iij.tit.xxix.
Presbytero nondum baptizato.lib.iij.tit.xliij.
Purificatione post partum.lib.iij.tit.xlvij.
Priuilegijs et exceß.priuilegiatorũ.li.v.tit.xxxiij
Purgatione canonica.lib.v.tit.xxxiiij.
Purgatione uulgari.lib.v.tit.xxxv.
Pœnis.lib.v.tit.xxxvii.
Pœnitentijs & remißionibus.lib.v.tit.xxxviij.
Qui clerici uel uouentes matrimonium contrahere poſſunt.lib.iiij.tit.vi.
Qui filij ſint legitimi.lib.iiij.tit.xvij.
Qui matrimonium accuſare poßunt,uel teſtificari.lib.iiij.tit.xviij.
Reſcriptis.lib.i.tit.iij.
Reſtitutione in integrum.lib.i.tit.ix.
Rebus eccleſiæ alienandis uel non.lib.iij.tit.xiij.
Reſtitutione ſpoliatorum.lib.ij.tit.xiij.
Rerum permutatione.lib.iij.tit.xix.
Regularibus et tranſeuntibus ad religionẽ.lib.iij.tit.xxxi.

Religiosis domibus.lib.iij.tit.xxxvi.
Reliquijs & ueneratione Sanctorũ.lib.iij.tit.xlv.
Raptoribus & incendiarijs,& uiolatoribus ecclesiarum.lib.v.tit.xvi.
Regulis Iuris.lib.v.tit.iiij.
SVmma trinitate & fide catholica.lib.j.tit.j.
Supplenda negligentia prælatorũ.li.j.tit.x.
Scrutinio in ordine faciendo.lib.i.tit.xi.
Sacra unctione.lib.i.tit.xv.
Sacramentis iterandis uel non.lib.i.tit.xvi.
Seruis non ordinandis.lib.i.tit.xviij.
Syndico lib.i.tit.xxxviiij.
Sequestatione possessionis & fructuum.lib.ij.tit.xvij.
Sententia de re iudicata lib.2.tit.17.
Solutionibus lib.3.tit.23.
Successionibus ab intestato lib.3.tit.27.
Sepulturis lib.3.tit.28.
Statu monachorum lib.3.tit.25.
Sponsalibus & matrimonijs lib.4.tit.1.
Sponsa duorum.lib.4.tit.4.
Secundis nuptijs lib.4.tit.21.
Simonia, & ne aliquid exigatur uel promittatur. lib.5.tit.3.
Schismaticis & ordinatis ab eis lib.5.tit.8.
Sagittarijs & balistarijs lib.10.tit.15.
Sortilegijs lib.5.tit.12.

Sententia excommunicationis, suspensionis & c. lib.5.tit.39.
TRanslatione Episcopi uel electi lib.1.tit.7.
Temporibus ordinationum, & qualitate ordinandorum.lib.1.tit.11.
Treuga & pace lib.1.tit.34.
Transactionibus lib.1.tit.36.
Testibus & attestationibus li.2.tit.20.
Testibus cogendis li.2.tit.21.
Testamentis et ultimis uoluntatibus.li.3.tit.26.
Torneamentis lib.5.tit.13.
VT ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur.li.3.tit.12.
Vt lite non contestata non procedatur ad testium receptionem,uel ad definitiuam sententiam. li.2.tit.6.
Vt lite pendente nihil innouetur.li.2.tit.16.
Vita & honestate clericorum li.3.tit.1.
Voto & uoti redemptione li.3.tit.34.
Vsuris lib.5.tit.19.
Verborum signific.lib.5.tit.40.

¶In sexto autem libro sunt rubricæ pauciores, uidelicet circa 72. & in Clementinis adhuc pauciores,uidelicet 47.

¶Capitula scire cupiens in his duobus mox numerabit:sed magis profectò quid contineant attendendum est,quàm quot sint. Vt autem faciliter sciretur

tur in uersibus præmissis, quæ rubricæ Decretaliū essent in Sexto, & quæ in Clementinis: desuper signandæ essent cum rubro 6. in sexto, & 7. in Clementinis, quod aliquo labore fieri posset. illum ad remouendum tituli siue rubricæ libri Sexti, & Clementinarum consequenter sequuntur, ut in eisdem positæ sunt libris, non inspecto ordine alphabeti. Et primo tituli siue rubricæ libri primi Sexti Decretalium.

¶TITVLI PRIMI LIBRI SEXTI DECRETALIVM.

De summa Trinitate & fide catholica.
De constitutionibus.
De rescriptis.
De consuetudine.
De postulatione prælatorum.
De electione & electi potestate.
De renunciatione.
De supplenda negligentia prælatorum.
De tēporibus ordinū, & qualitatibus ordinādorū.
De filijs præsbyterorum ordinandis, uel nō.
De officio uicarij.
De officio & potestate iudicis.
De officio & potestate iudicis delegati.
De officio legati.
De officio iudicis ordinarij.
De maioritate & obedientia.

De pactis.
De procuratoribus.
De ijs, quæ ui metúsue causa fiunt.
De restitutione in integrum.
De arbitris.

TITVLI SECVNDI LIBRI SEXTI DECRETALIVM.

DE iudicijs.
De foro competenti.
De litis contestatione.
De iuramento calumniæ.
De restitutione spoliatorum.
De dolo & contumacia.
De eo, q mittitur in possessionē cvusa rei seruādæ.
Vt lite pendente nihil innouetur.
De confeßis.
De testibus & attestationibus.
De iureiurando.
De exceptionibus.
De præscriptionibus.
De sententia & re iudicata.
De appellationibus, recusationibus & relationibus.

TITVLI TERTII LIBRI SEXTI DECRETALIVM.

DE uita & honestate clericorum.
De clericis coniugatis.

De clericis non residentibus in ecclesia uel præbenda.
De præbendis & dignitatibus.
De clerico ægrotante uel debilitato.
De institutionibus.
De conceßione præbendæ uel ecclesiæ nõ uacantis.
Ne sede uacente aliquid innouetur.
De rebus ecclesiæ non alienandis.
De sepulturis.
De decimis, primitijs, & oblationibus.
De regularibus & transeuntibus ad religionem.
De uoto & uoti redemptione.
De statu monachorum & canonicorum regularium.
De iure patronatus.
De consecratione ecclesiæ uel altaris.
De reliquijs & ueneratione sanctorum.
De immunitate ecclesiæ, cœmeteriorum, & rerum ad eas pertinentium.
Ne clerici uel monachi negotijs secularibus se immisceant.

¶TITVLI QVARTI LIBRI SEXTI DECRETALIVM.

De sponsalibus & matrimonijs.
De desponsatione impuberum.
De cognatione spiritali.

¶TITVLI QVINTI LIBRI

SEXTI DECRETALIVM.

DE accusationibus, inquisitionibus, & denunciationibus.
De hæreticis & Manithæis, & eorum seruis.
De schismaticis.
De homicidio uoluntario uel casuali.
De excessibus prælatorum in subditos.
De priuilegijs & excessibus priuilegiatorum.
De iniurijs & damno dato.
De pœnis.
De pœnitentijs & remissionibus.
De sententia excommunicationis.
De uerborum significatione.
De regulis iuris.

POsitis titulis quinq; librorũ lib. 6. prout consequenter ponuntur in libris non inspecto alphabeti ordine, ponuntur ijdem tituli siue rubricæ præfatorum librorum libri sexti secundum ordinẽ alphabeti: ut à lectoribus citius inueniri ualeant.

¶TITVLI SIVE RVBRICAE SEXTI LIBRI DECRETALIVM.

ARbitris lib. 1. tit. 22.
Accusationibus, inquisitionibus & denunciationibus lib. 5. tit. 1.
Appellationibus, recusationibus, & relationibus. lib. 2. tit. 15.
Bigamis lib. 1. tit. 11.

Constitutionibus lib.1.tit.2.
Consuetudine lib.1.tit.4.
Confeßis lib.2.tit.9.
Clericis coniugatis lib.3.tit.2.
Cleri.nõ residẽtib. in ecclesia uel præbẽda li.3.ti.3
Clerico ægrotante uel debilitato lib.3.tit.5.
Conceßione præbendæ & c.lib.3.tit.7
Consecratione ecclesiæ uel altaris li.3.tit.19.
Cognatione spirituali li.4.tit.3.
Dolo & contumacia li.2.tit.6.
Decimis, primitijs, & oblationibus li.3.tit.13.
Desponsatione impuberum lib.4.tit.2.
Electione & electi potestate li.1.tit.6.
Exceptionibus lib.2.tit.2.
Eo qui mittitur in poßeßionem causa rei seruãdæ. lib.2.tit.7.
Exceßibus prælatorum in subditos li.5.tit.5.
Filijs presbyterorum ordinandis, uel nõ li.1.ti.10.
Foro competenti lib.2.tit.2.
His. quæ ui metúsue causa fiunt li.1.tit.20.
Hæreticis & Manichæis, & eorũ seruis.li.5.ti.2.
Homicidio uoluntario uel casuali lib.5.tit.4.
Iudicijs lib.2.tit.1.
Iuramento calumniæ lib.2.tit.4.
Iureiurando lib.2.tit.11.
Institutionibus lib.3.tit.6.
Iure patronatus lib.3.tit.7.

Immunitate ecclesiarum, cœmeteriorum, & rerum ad eas pertinentium. lib. 3. tit. 20.
Iniurijs & damno dato lib. 5. tit. 7.
Litis contestatione. lib. 2. tit. 3.
Maioritate & obedientia lib. 1. tit. 17.
Ne sede uacante aliquid innouetur lib. 3. tit. 8.
Ne clerici uel monachi negotijs secularibus se immisceant lib. 5. tit. 21.
Officio uicarij lib. 1. tit. 12.
Officio & potestate iudicis delegati. li. 1. tit. 14.
Officio legati li. 1. tit. 15.
Officio iudicis ordinarij lib. 1. tit. 16.
Postulatione prælatorum li. 1. tit. 5.
Pactis lib. 1. tit. 18.
Procuratoribus lib. 1. tit. 19.
Præscriptionibus. lib. 2. tit. 13.
Præbendis & dignitatibus lib. 3. tit. 4.
Priuilegijs et excessibus priuilegiatorũ li. 5. tit. 6.
Pœnis lib. 5. tit. 8.
Pœnitentijs & remissionibus lib. 5. tit. 9.
Rescriptis lib. 1. tit. 3.
Renunciationibus lib. 1. tit. 7.
Restitutione in integrum lib. 1. tit. 21.
Restitutione spoliatorum. li. 2. tit. 5.
Rebus ecclesiæ non alienandis li. 3. tit. 9.
Regularibus et trãseuntib. ad religionẽ li. 3. tit. 14.
Reliquijs & ueneratione sanctorum li. 3. tit. 9.
Regu-

Regulis iuris lib.5.tit.12.
Summa trinitate & fide catholica lib.1.tit.1.
Supplenda negligentia prælatorum.li.1.tit.8.
Sententia & re iudicata li.2.tit.14.
Statu monachorum regularium li.3.tit.16.
Sponsalibus & matrimonijs li.3.tit.1.
Schismaticis lib.1.tit.3.
Sententia excommunicationis, suspensionis, interdicti & solutionis lib.5.tit.10.
Temporibus ordinum, & qualitatibus ordinandorum lib.1.tit.9.
Testibus & attestationibus li.2.tit.10.
Testamentis & ultimis uoluntatibus li.3.tit.11.
Vt lite pendente nihil innouetur li.2.tit.8.
Vita & honestate clericorum lib.3.tit.1.
Voto & uoti redemptione li.3.tit.15.
Verborum significatione lib.5.tit.11.

¶Nota, quòd in libris Sexti Decretalium sunt tituli siue rubricæ 72. in primo libro 21. Iu secundo 15. In tertio 19. In quarto 3. In quinto 12.

SEquuntur tituli siue rubricæ Clementinarum, ut in libris earum consequenter positi sunt, ordine alphabeti non inspecto.

¶TITVLI PRIMI LIBRI CLEMENTINARVM.

DE summa trinitate & fide catholica.
De rescriptis.

De electione & electi potestate.
De renunciationibus.
De supplenda negligentia prælatorum.
De ætate & qualitate &c.
De officio uicarij.
De officio & potestate iudicis delegati.
De officio iudicis ordinarij.
De procuratoribus.
De in integrum restitutione.

¶TITVLI SECVNDI LIBRI CLEMENTINARVM.

De iudicijs.
De foro competenti.
De causa possessionis & proprietatis.
De dolo & contumacia.
Vt lite pendente nihil innouetur.
De sequestratione possessionum, & fructuum.
De probationibus.
De iureiurando.
De exceptionibus.
De sententia & re iudicata.
De appellationibus, recusationibus & relationib.

¶TITVLI TERTII LIBRI

De uita & honestate clericorum.
De præbendis & dignitatibus.
De concessione præbendæ uel ecclesiæ non uacãtis.
De rebus ecclesiæ non alienandis.
De rerum permutatione.

De testamentis & ultimis uoluntatibus.
De sepulturis.
De decimis, primitijs, & oblationibus.
De regularibus & transeuntibus ad religionem.
De statu monachorum & canonicorum.
De religiosis domibus, ut episcopo sint subiectæ.
De iure patronatus.
De censibus, exactionibus, & procurationibus.
De celebratione missarum & sacramento Eucharistiæ & diuinis officijs.
De reliquijs & ueneratione sanctorum.
De immunitate ecclesiarum, cœmeteriorum, et rerum ad eas pertinentium.

¶TITVLI QVARTI LIBRI.

De consanguinitate & affinitate.

¶TITVLI QVINTI LIBRI.

De magistris, & ne aliquid exigatur pro licentia docendi.
De iudæis & Sarracenis, & eorum seruis.
De homicidio uoluntario uel casuali.
De excessibus prælatorum in subditos.
De priuilegijs & excessibus priuilegiatorum.
De pœnitentijs & remissionibus.
De sentētia excōmunicationis, suspēsionis, interdicti, et solutionis.
De uerborū significatione.

Positis titulis quinque librorum Clementinarum, prout communiter ponuntur in libris

non inspecto alphabeti ordine, ponuntur ijdem titu-
li, siue rubricæ præfatorum librorum Clementi-
narum, secundum ordinem alphabeti, ut à lectori-
bus citius inueniri ualeant.

¶TITVLI SIVE RVBRICAE LIBRI CLEMENTINARVM.

Appellationibus, recusationibus, & relationibus lib.2.tit.11.
Causa possessionis, & proprietatis li.2.tit.3.
Concessione præbendæ, uel ecclesiæ non uacantis. li.3.tit.3.
Censibus, exactionibus, et procurationib. li.3.ti.13.
Celebratione missarum et sacramento eucharistiæ, & diuinis officijs lib.3.tit.14.
Consanguinitate & affinitate li.4.tit.1.
Dolo & contumacia lib.2.tit.3.
Decimis, primitijs, & oblationibus lib.3.tit.8.
Electione & electi potestate lib.1.tit.3.
Aetate & qualitate in ordine præficiendorum lib. 1.tit.6.
Exceptionibus lib.2.tit.9.
Excessibus prælatorum in subditos lib.5.tit.4.
Foro competenti lib.2.tit.2.
Homicidio uoluntario uel casuali li.5.tit.3.
In integrum restitutione lib.1.tit.11.
Iudicijs lib.2.tit.1.
Iureiurando lib.2.tit.8.

Iure patronatus li.3.tit.12.
Immunitate ecclesiarum, cœmeteriorum, & rerũ ad eas pertinentium li.3.tit.16.
Iudæis & Sarracenis, & eorum seruis li.5. tit.2.
Magistris, & ne aliquid exigatur pro licentia docendi lib.5.tit.1.
Officio uicarij lib.1.tit.7.
Officio & potestate iudicis delegati li.1.tit.8.
Officio iudicis ordinarij li.1.tit.8.
Procuratoribus li.1.tit.10.
Probationibus lib.2.tit.7.
Præbendis & dignitatibus li.3.tit.2.
Priuilegijs & excessibus præuilegiatorũ li.5.tit.5
Pœnitentijs & remissionibus li.5.tit.6.
Rescriptis lib.1.tit.2.
Renuntiationibus li.1.tit.2.
Rebus ecclesiæ non alienandis li.3.tit.4.
Rerum permutatione li.3.tit.5.
Regularibus & transeuntib.ad religionẽ li.3.ti.11
Religiosis domibus, ut episcopo sint subiectæ.lib.3.tit.10.
Reliquijs & ueneratione sanctorum lib.3. tit.15.
Summa trinitate & fide catholica lib.1. tit.1.
Supplenda negligentia prælatorum li.1.tit.5.
Sequestratione possessionum & fructuum lib.2. titul.6.
Sententia & re iudicata lib.2.tit.10.

Sepulturis li.3.tit.7. (li.3.tit.10.
Statu monachorum & canonicorum regularium,
Sententia excommunicationis, suspensionis, & interdicti, & solutionis li.5. tit.7.
Testamentis & ultimis uoluntatibus li.3. tit.4.
Vt lite pendente nihil innouetur li.2.tit.5.
Vita & honestate clericorum li. 7. tit.1.
Verborum significatione li.5.tit.8.

Nota quod in libris Clemen. & Decretalium sunt tituli siue rubricæ 42. In primo lib. 11. In secundo 11.. In tertio 16. In quarto 1. In quinto. 8.

Collige p uersus qd uult distinctio queuis,
Vt uideat quisq; diuinum ius hominisq;.
Vtq; sciat, per quæ consistunt iura Quiritum.
Et cur dicatur res ecclesiastica canon.
Regum cur fuerint à primo condita iura.
Ne liceat cuiquam ius naturale mouere.
Hæc mala peccati distinguit ludificati.
Ex hac cognosces, qui leges composuerunt.
Re qua ius naturæ à consuetudine differt.
Vt naturali cedant, quæ constituuntur.
Sic legi regum lex præualet ecclesiarum.
Mandato iuris & legum uincitur usus.
Omnia iustitiæ discretio prouida pensat.
Non dispensatur ubi naturale patet ius,
Sic nec agas leuia, quòd quis uitet grauiora.
Tempus in hac disce, quo cano cœperit esse.

Respi-

Respicias quot erant,& eos,qui constituerunt.
Actor sit papa,si consilium celebrandum.
Dicitur hic,q; bis synodus celebratur in anno.
Hæc monstrat,quid Decretalis epistola posit.
Tantò quis ualeat,quò quis rationibus instat.
Summos seu minimos recitans locat inferiores.
Ista loca distinguit,& ordinat ecclesiarum.
Consecrat hæc omnes maiores,siue minores.
Discutit ista genus,patriam,uitamq; sacrandi,
Hæc dat cuiq; suum,ueniale de crimine distans,
Sit post baptisma contentus coniuge sola,
Hac Augustinus nubentis uota requirit.
Ista sacratorum contractum damnat & odit.
Hac locus & causa,tempus,persona notantur,
Contradicit & hæc per consilium Manichæis,
Tangit & hæc,quæ contineant offerre uolentes,
Instruit hæc leuita minor quòd contineat se.
Ordo sacer non detur ei,si quis bigamus sit.
Fœmina pontifici persona domestica non sit,
Ista docet præsul,quòd debet sobrius esse.
Adstruit hæc prudens,quòd debeat esse sacrandus,
Hæc prohibet legere gentilia metra satyræ.
Scripturas sacras sacrandus scire iubetur.
Admonet hæc illum, qui non extrinseca nouit,
Nisi sit ornatus,hic non admittitur ipse.
Conuenit esse modum gressus,uerbiq; cibiq;,
Tutius est ipsi,si sit cunctis bonus hospes,

In

In factis, uerbis hunc condecet esse pudicum.
Gloria pontificis est, ut procul ingluuies sit.
Expedit ut non sit percussor quisq; sacerdos.
Respuit hæc hominem distinctio litigiosum.
Mittit in interitum cupidos: hæc fœnus abhorrēs.
Abijcitur sacrandus in hac si sit neophytus.
Non uenit ad clerum, qui corpus habet uitiosum.
Alias miseretur. Iudicat hæc primò grauiter, sed pòst moderatur.
Sacrari uetat hæc omnes, quos curia stringit.
Præpositus primò datur hic præposterus ordo.
Idcirco uetat hos: quia sæpius hi repetuntur.
Reijcit hæc seruos sine libertate sacrandos.
Eijcit abscissos, & corporibus uiciatos.
Condemnatur in hac generatio presbyterorum.
Hic baptizatus prohibetur, si fuit æger.
Hæc uetat abbate monachos nolente sacrari.
Officium negat hæc, nisi sit bene quisq; probatus.
Nullus erit præsul, nisi quem sacer ordo decorat.
Indigni laici iubet hæc ne pontifices sint.
Cler⁹, plebs, prīceps: hic elegit, hæc petit, hic uult.
Vsurpans laicus id, ut eligat, audiat istam.
Sed docet hæc per quid tribuatur præsulis ordo.
Cùm dissensio sit, à pluribus edita stabunt.
Vt sacretur ab omnibus archiepiscopus, hæc uult.
Instituiq; iubet à præside presbyteros hæc.
Vult hæc sacrari, si cui dubius fuit ordo.
Si uult hoc præsul, lectores condiat abbas.

Eccle-

Ecclesiæ tituló ue carens non promoueatur.
Respice dicta patrum, ne promoueas alienum.
Abnuit hæc recipi, cui dimissoria non est.
Tutè susceperis, quem sic formata tuetur.
Punit maiores, dum promouet inferiores.
Distinguit tempus hæc, in quo promoueantur.
Tempora dinstinguit, & in his ieiunia ponit.
Rectos indicat hæc modulos interstitiorum.
Ista dat annorum numerum, quo promoueantur.
A quibus ipsa patris electio debeat esse.
Sed loca põtificis docet hæc & presbyterorum.
Crimine quo careat sacrandus, in hac replicatur.
Hæc dat pauperibus, lapsosq; docet reparare.
Vt nec consensum det peccatis alienis.
Sollicitus sit episcopus oppressos releuare.
Congruit ut præsul primùm ferat hospiti curam.
Incautum largum uetat hæc, uenantibus obstat.
Hac datur impensa uiduas inopesq; tueri.
Respuitur clerus, si non pius aut cupidus sit.
Istic lit regula hæc, & quòd bene præpositus sit.
Ex hac sacrari prohibentur litigiosi.
Tutius arte petat, nisi sit satis ecclesiæ res.
Hæc plus corde probat domino, q̃ uoce canendum.
Hæc dat obedire maioribus inferiores.
Non negat ista suas mandare uices patriarcham.
Sed non omnino uetat ista tacere minores.
Vt seculi princeps non ordinet ecclesiæ res.

Vrbs

Vrbs non signatos apices non uult neq; mittit.
Est ius muniri peregrinum quinq; sigillis.
Vniuersalem nullum sinit ista uocari.
Ista uetat ne qui celebrent nisi pallia dentur.
Moribus indecori, non pallio sunt decorandi.
Absit ut una duos habeat prouincia patres.
Sensum uersibus ijs dat causæ quæstio quæuis.
Damnat ementes specialia gratia Christi.
Ingressum uendens uel emens perdit ecclesiarum.
Si pro præbendis dederis quid, Simon haberis.
Criminis ignorans fiet reus ille paterni.
Ecclesiam reddit ista uix, quòd ordine præstet.
Rursus promotos abscidit ius promouendos.
Ecclesia pax plena sibi cleriq; negatur.
Causa patēs cùm sit cunctis nō quæritur ordo.
Ad ius uel synodum nullus trahat expoliatum.
Vim talem subeat, qualem fecisse uolebat.
Ad testesq; duos præsul conuincitur aptos.
Si cadit accusans, non cogitur reus ultrà.
Respuitur iure uox dilatoria si sit.
Vir bonus accusat quemuis, licet inferior sit.
Mandato legis datur accusatio scriptis.
Quod plenè restitui debeat, ius edocet omne.
Vtitur indicijs quanto fuit expoliatus.
Apertè tractatur quamuis inducia detur.
Restat ut infamis & homo sine lege tacens sit.
Vox inimica domestica non obest alieno.

Mitti uel duci non debet ad exteriores.
Liber ab hac non stat simul quē sua culpa remorā
Iudex auditor non fiat præsulis unus. (det.
Iudicio nullus unquam damnabitur absens.
Exigitur ne quis in quo cadit, hoc repetatur.
Torquet in actorem sibi uox obiecta reatum.
Omnis anathema nec agat, nec testificetur.
Ritè tacet quiuis minor illum si tenet ætas.
Dum nequis agere, nequeas & testificari.
Ius statuit, ne sit quis unquam testis & actor.
Nunquam damnetur quis cùm non possit adesse.
Dat ius quod quis agat pro se ciuilia tantùm.
Mittit famosum neglecta probatio flagris.
Est accusandus semel & bis: terq; uocandus.
Nemo procuret crimen, ciuilia curet.
Baiula iuris habet, ut synodalia fiant.
Reuera malus est, mala cuius qui malè pandit.
Aut caput aut lingua delatori capuletur.
Omnes infames taceant, aut crimine tanti
Præsulis obiecta, nisi uera proles reprobaris.
Iudicium expetere nunquam debes alienum.
Altera adesse potest, si sit prouincia discors.
Si cadit accusans, non cogetur reus ultrà.
Est qui dum uiuit nemo sibi substituendus.
Tutus semper erit hic qui se dante recepit.
Dat ius ne statuat, successorem sibi præsul.
Nullus amicorum mihi prosit ut eligat unus.

Electus cùm sim, præstatur cautio damni.
Est secum standum, sententia ni uetat ipsum.
Ordinis est, ne quis unquam redeat sine scriptis.
Si quis anathemia statuit, uirtute carebit.
Iudicis, & alterius nullus est ordo petendus.
Curent primates bene sua, non aliena.
Non dubites dotem cum basilica retinendam.
Ordinet & seruet, dispenset, non alienet:
Nil præterquam duos præsumat sumere soldos.
Iudicet ut laicus, clerum non attrahat ullus.
Iudicium secli, sequitur suspensio cleri.
Seu bona, seu mala sit sententia, dico tenendam.
Dico q; proprium poterit quid clerus habere.
Ecclesiæ si res uendis, uel emis, sibi reddas.
Si dare uis, & des, dare non potes ecclesiæ res.
Ex re communi quæsitis utimur æquè.
Si fortasse uoles testari, de proprio des.
Ecclesiæ baptismali dandæ decimæ sunt.
Tēpora longa trahunt ius funeris & decimarum.
Ius est, ne q̃s plus repetat, quàm debeat alter.
Non nisi ciuili re frater testis habetur.
Tale quid exercens, non debet clericus esse.
Si tulerit plus quàm dederit, iam fœnus habetur.
Ex malè quæsitis eleemosyna non fit egenis.
Si malè parta tenet, dignè non pœnitet ullus.
In furia non pœna datur, cùm pœna notatur,
Nec retinere licet, quæ sunt promissa patrono.

Solùm

Solùm uoce nequit condemnari mulieris.
Tali die domini placitum non debet haberi.
Atq; probatur, in hac probatio danda neganti.
Nec confeßio ſit, nec iuramenta coacta.
Tollere non poterit, quem cõfert ſolus honorem.
In grauibus ſi ſit deuictus, eijciatur.
Dentur in hac monachi paſtores eccleſiarum.
Abbas eccleſiam, præſul debet dare curam.
Hic legitur quòd ius, & rem præſcriptio tollit.
Quadragenis domibus præſcriptio religioſis.
Tales ſi teneant ius, non tamen ergo gubernent.
Vſurpans ſine iudicio, rem decidet à re.
Reſpuit à laicis ius eccleſias retineri.
Quæritur an liceat, cordis dimittere uotum.
Vt ſua Gonſaldus teneat, quæ dederat æger.
Omne monaſterio remanebit, nec redit ille.
Dum redit illicitè, quæ contulit, illa manebunt.
Terminat hæc apud alumnũ ſynodale ſtatutũ,
Vt non Abbates à præſule conſtituantur.
Vt præſul clerum non impediat monachandum.
Ipſo nolente, tamen non ſuſcipit alter.
Sed iam Canonicos canon prohibet monachari.
Quẽ pater offert, ſi placet, exit cũ ſit adultus
Viſam mox ueſtem, ſi non pater abdicat, hic ſtet.
Offert inuitum, nec ſeruat relligionem.
Et ſi fortè placet, monacho tranſire licebit.
Prima ſit ex titulo: ſit commendata ſecunda.

Ecclesiam renui uetat hæc, aliaq; cupiri.
Tertia ne liceat tractare negotia secli.
In clara ueste prohibetur clericus esse.
Examen proprium fugiens, sine spe graduum sit.
Iuramenta licet homini dare quando necesse.
Si sic esse putat, ut ait, non peierat ipse.
Taliter exemplo, quod obediat ipse probatur.
Vota promissa mutentur, turpia si sint.
Dum periurare cupis, periurus haberis.
Ex iusta causa multis licet arma mouere.
Fit bellum iustum, si pro rebus repetendis.
Fas est quando quidem socio succurritur armis.
Inferriq; docet uindictam quæstio quarta.
Cùm sit ad hoc positus, ut puniat ille meretur.
Iura iubent homines peruersos ad bona cogi.
Ecclesiæ rebus sint hæretici spoliandi.
Tandem de clero nulli licet arma mouere.
Si quis es hæreticus, tua sit sententia nulla.
Interdum mali post mortem corripiuntur.
Crimine prædonum non damnetur domus eius.
Tuta sit Ecclesia, quam lex priuata tuetur.
Et si subsequitur lex altera, derogat illi.
Mentem diuinam rimantes, sortilegi sunt.
Vita non uiuunt, qui peccant ista tenentes.
Nomina, materiam, quæ per primordia sumpsit.
In quatuor disces ista, si fortè requiris.
Tales, ni cessent, communio tollitur ipsis.
Vinctum pontificis, non solues tu moriturum.

Morte facit pœnas, noli proponere quantum.
Si sit solenne, dirimit connubia uotum.
Sponsa ligat sponsum, propriè nō est tamen uxor.
Soluit disparitas cultus connubia quæq;.
Iungitur hic alij, si respuit illa manere.
Testatur bigamum sacer Augustinus eundem.
Viros coniugij personæ dissipat error.
Tantum conditio poterit, si uilior erit.
Nam contracta prius non soluit fœdera, sed post.
Parui contrahere nequeunt sponsalia iure.
Spiritalis naturali non societur.
Vxorisq; suæ cognatæ non societur.
Mandatur clandestina ne connubia fiant.
Pollutam uetat hæc in mortem fraude parentem.
Si datur inuita, pòst quando placet reddit illam.
Vt nulli nubat, nisi patris sponsio fiat.
Ducere lex prohibet in coniugio meretrices.
Obstat coniugio sacro complenda libido.
Cùm liber sit animus, nō spōdeat hanc pater eius.
Tangere ne liceat aliam, quàm stirps sibi fiat.
Reuera sine mente caro nunquam uiolatur.
In simili lapsu, non hanc dimittet adulter.
Nullam, dum uiuit hæc, hic pro coniuge ducat.
Alter non peccet, quo damnetur minus alter.
Frigidus est, alij tunc non sociabitur ulli.
Vir non abijciat sine iudicio mulierem.
Tertia si credis, purgat confessio crimen.

Purgat ſecretum cordis contritio crimen.
Et profectò ſemel, dilectio non cadit unquam.
Nemo ſemel ſi pœnituit, bene pœnitet ultrà.
Iſta probat dimiſſa ſemel peccata teneri.
Magna cautela, quiuis penſare tenetur.
Debeat eſſe gemens, & qualis uulnera purgans.
Omnes baptiſmi maculas quo tegere poßit.
Dum tamen in uita, poſt mortem ducere uitam.
Vt uir non oret, uxor ſi debita quærit.
Mens utriuſq; niſi ſit, non bene continet alter.
Tuta manet, uiuente uiro, quæ neſcia nupſit.
Vult Leo, ſi uenit hic, redit hæc, retinésq; priorẽ.
Cognatam propriam nemo pro coniuge ducat.
Omnes uxoris conſanguineos reprobabis.
Nunc ſeptenorum graduum diſtinguitur ordo.
Vtq; ſtatus hominis, ſi eſt generatio quarta.
Trũcus ponitur hic cum ramis, ut docet author.
In teſtes recipi monſtrat tibi ſexta parentes.
Tangitur hic, quòd non inceſtu gignitur hæres.
Vtitur hæc, in quo diſpenſandum licitum ſit.
Aut ſi fraus ſubeat, cogetur illa reuerti.
Suſceptam ſobolem uetat affini ſociandam.
Tùnc raptus fiet, cùm ui deducitur illa.
Coniungetur ei purgatio crimine raptus.

Conſecrat eccleſias domini diſtinctio prima.
Panis ſacrati fert ſacramenta ſecunda.
Tertia dat ferias, nobis ieiunia ſubdit.

Baptiſ-

Baptiſmaq; docet, tempus diſtinctio quarta.
Confirmat, ſacrat, officijs ieiunia laudat.
Pneumate donato, concludit fine beato.

Explicit Decretum uerſificatum.

Sed quia Decreti rubricas nimis eſſet faſtidioſum enumerare, propter maximam multitudinem: ne tamen naturam eius præteream, uerſus ſubiunxi totam materiam Decreti ſignificantes in genere de qualibet diſtinctione, & omnibus quæſtionibus cunctarum cauſarum

Liber Decretorũ diſtinctus eſt in tres partes, quarum prima uocatur Diſtinctiones, & huiuſmodi ſunt centum & una. In primis duabus diſtinctionib. tractat magiſter Gratianus de iure, ponendo iuris diuiſionẽ, ſubdiuiſiones, diuerſarũ ſpecierum differentias & conuenientias. In tertia, qd ſit canon, quid priuilegium, & quid officiũ legum. In quarta, quare leges factæ ſint, & quales eſſe debeant, & quando ex eis, uel ſecundum eas ſit iudicandum, ac de Quadrageſimali obſeruatione. In quinta, de muliere enixa uel menſtruoſa. In ſexta, de multiplici genere illuſionum. In ſeptima, de cõditoribus legum. In 8. quòd ueritati & rationi ſit conſuetudo poſtponenda. In 9. quòd tribunalia regum ſacerdotali ſunt poteſtati ſubdita, & q̃ pontifices & reges ſeſe indigent. In 10. quibus legibus imperatorum ſit obtemperandũ, & quòd men

dacia scriptorum non sunt admissa Canonibus, & si quando inueniantur, sunt corrigenda in opuscu- lis tractatuū. in 11. quòd usus & consuetudo legē & canonem non uincant: & quæ con. ob. in 12. de consuetudine & more: & quem quisq; modum psallendi debet tenere. in 13. quòd minus malū est eligendum. in. 14. quòd non sunt aliqua cōmitten- da delicta à nobis, ne alij grauiora committant, et quæ conscientias ualeant temperare. in 15 distin- ctione, quo tempore generalia concilia cœperunt: & quorum patrum recipiuntur opuscula. in 16. distinctione, qui synodi uel concilia roborētur au- thoritate Rom. pont. in 17. quòd absq; authori- tate Romani pontificis synodus non debet congre gari. in 18. de pœna eorū qui synodo adesse cō- temnunt de authoritate Romanæ sedis. in 19. de authoritate Decretalium epistolarū & apostoli- carum sanctionū. in 20 distinctione magister in- cipit agere de ministris ecclesiæ. in 21. de diuersis ordinibus & gradibus ministrorū. in 22. de di- gnitate Rom. ecclesiæ & quorundam librorū. in 23. de ordine ministrorum, incipiens à Rom. pon. tifice descendendo per singulos gradus usq; ad o- stiarium. in 24. de examinatione ordinandorum. in 25. de officijs clericorū, incipiens ab ostiario, et ascendendo usq; ad episcopalem dignitatem, scili- cet archiprimicerij & thesaurarij, circa medium

illius

illius distinctionis. Nunc autem magister Gratianus incipit declarare illas 20. pœnas & peccata regulæ apostolicæ, quas enumerat Apostolus in epist. ad Titum, & ad Timotheum. Et persequitur in eadem distinctione. Oportet Episcopũ & quẽlibet ad sacros ordines promouendum esse sine crimine, supple notabili. In 26. magister determinat de illa clausula regulæ apostolicæ prædi. unius uxoris uirum, continuando deinceps de continentia clericorum, usq; ad trigesimam quartã distinctionem. In 35. determinat illã clausulam regulæ apostolicæ, sobrium: cuius tamen partem reseruat usque ad 44. distin. in 36. distinctione, prudentem. & illam prosequitur in tribus distinctionibus immediatè sequentibus. In 40. & 41. distinctione illud, ornatum doctorem. in 42. illud, hospitalem. in 43. pudicum & doctorem. in 44. illud, non uinolentum, quod est pars illius quod dictum est superius distinct. 35. sobrium. in 45. illud, non percussorem. in 46. illud, non esse litigiosum. in 47 illud, non cupidum, domus suæ bene præpositum. in 48. illud, non neophytum. in 49. magister breuiter recapitulat præcepta regulæ apostolicæ prædictæ. in 50. magister agit de lapsu & reparatione clericorum. in 51. de curialibus ordinandis uel nõ. in 52. de præposteratione sacrorum ordinum. in 53. de curijs annexis recipiendis

in clericũ uel monasterium. In 54. de seruis & manumißis. In 55. de corpore uiciatis, bigamis, illiteratis, publicè pœnitentibus ordinandis uel non. In 56. de filijs presbyterorum & natis de fornicatione & adulterio. In 57. de baptizatis in ægritudine non ordinandis. In 58. de monachis non ordinandis sine licentia sui abbatis. In 59. de laicis literatis non subitò ordinandis. In 60. de electione personarum ecclesiæ. & in tribus sequentibus. In 64. & 65. de consecratione episcopi. In 66. de promotione archiepiscopi. In 67. de ordinatione presbyterorũ. In 68. de ordinatione non iteranda, & de coepiscopis. In 69. de non ordinatis ne in ecclesia ministrent. in 70. ne aliquis ordinetur sine titu. in 71. ne aliquis ordinetur à non suo episcopo. in 72. ne aliquis ignotus sine literis cõmendatitijs recipatur. in 73. qualiter cõmendatoria uel dimissoria, uel formata sit faciẽda. in 74. de clericis inuitis non ordinandis. in 75. de tempore & die cõsecrationis episcoporum, nec non de temporibus ordinandorum aliorum clericorũ. in 76. de ieiunijs & quatuor temporibus. in 77. et 78. de ætate ordinandorũ. in 79. repetit de ordinatiõe summi pontificis. in 80. in quibus locis sunt ordinandi episcopi uel archiepiscopi. in 81. et alijs sequentib. repetit quædã de præceptis regulæ apostolicæ, & maximè de cõtinentia clericorum. in 90. de

licitis & honestis operibus clericorum. In 91. de modo cantandi in ecclesia, & electi potestate. In 92. de obedientia minorum erga maiores. In 93. de legato Romani pontificis, & præsentationibus archidiaconorum. In 94. de excessionibus presbyterorum & episcoporum. In 95. & 96. de distinctis potestatibus secularibus & ecclesiasticis. In 97. repetit de ignotis non ordinandis. In 98. & alijs sequentibus tractat de authoritate archiepiscoporū & primatum, & usu pallij. In ultima distinctione dicitur de una prouincia, ne in duas partes diuidatur sine principis authoritate.

SEcunda pars Decreti dicitur Causæ: eò quòd distincta sit per causas 36. In singulis aūt causis apponit magister Gratianus plures quæstiones, in qualibet illarum allegans pro utraq; parte. tandem definitiuam sententiam subiungens, ut per hoc rationes certorum iudiciorum instruat. In prima igitur causa dicit de simoniacis, quæ continet in se septem quæstiones. In prima quæritur utrum emere spiritalia sit peccatum. Solutio, sic. In secunda quæritur, utrum pro ingressu ecclesiæ uel monasterij sit pecunia exigenda uel persoluenda. Solutio, non. & huiusmodi negatiua est uera. In tertia quæritur, utrum stipendia ecclesiæ emere sit simonia. Solutio, sic. In quarta, utrum ille sit reus criminis, cuius pater illo ignorante simoniam commisit. Solu

tio,

lutio, ignorantia facti, non iuris excusat eum. In 5. utrum liceat ea retinere, quæ pater filio simoniacè acquisiuit. Solutio, de rigore iuris non: sed de misericordia secus est. In 6. utrum ordinati à simoniacis ignoranter sint abijciendi uel non. Solutio, probata iusta ignorantiam misericorditer tollerantur. In 7. utrum renuncians hæresi sit recipiendus in dignitate episcopali. Solutio, de iuris rigore deponitur, sed ex dispensatione sustinetur.

¶ Secunda causa, & quatuor quæ sequuntur agunt de ordine iudiciario. In qua sunt octo quæstiones. In prima quæritur, utrum in manifestis sit ordo iudiciarius requirendus. Solutio, sic, nisi sit notoria. ca. de manifesta. In 2. utrum spoliatus ab aliquo sit iudicandus. Solu. non ante restitutionem. ca. nullus. In 3. qua pœna sunt feriendi, qui in accusatione defecerint. Solu. talionis. ca. calumniator. c. cau. & q. In 4. si accusatore deficiente reus sit cogendus ad purgationem. Solu. non. nisi infamia publica laboret, ut hic per totum. In 5. an duorum testimonio episcopus sit condemnandus. Solu. sic. ca. presbyter. In 6. quo remedio causæ subueniatur, uel causa subleuetur. Solu. per appellationem ante sententiam uel post. ca. biduum. In 7. an laici ad accusationem clericorum sint recipiendi. Solu. de iure antiquo sic: de nouo non. In 8. qualiter accusatio debet fieri. Solu. In scripto. ca. in agendo si libellum.

lum. ¶ Tertia causa habet 11. quæstiones. In 1. quæritur an restitutio sit fienda quibuslibet spoliatis: Solutio, sic, nisi in istis casibus, Infamatus, apostaticus, iustè spoliatus, Præcisus cum suspecto non restituuntur. ca. patet. In 2. de inducijs, quo spatio sint dandæ: an post restitutionem tantum, & an post uocationem ad causam quibuslibet concedendæ sint. Solutio, ad arbitrium iudicis.

In 3. quo spatio mensium sint induciæ concedendæ. Solu. ad arbitrium iudicis. In 4. utrum infames sint recipiendi ad accusationem. Solut. non, nisi contra consimiles. In 5. an testes de domo accusatorũ sint producendi, uel inimicorum uox sit audienda. Solu. inimici minimè: nec etiam domestici, quibus imperamus, possunt. In 6. an extra prouinciam reus sit producendus. Solu. non, nisi per appellationem. In 7. an sit audiẽda eius sententia, quem cum reo par inficit malitia. Solutio, sic, quãdiu tolleratur ab ecclesia. In 8. an episcopus ab uno poßit iudicari. So. non, nisi à septẽ episcopis, reseruata sententia summo Pontifici. In 9. an absens aliquis sit accusandus, Sol. non, nisi sit absens pro contumacia. In 10. utrũ deficientes uno casu sint admittendi ad consequentia. Sol. sic. c. placuit. In 11. utrum accusatus in accusatorẽ poßit conuertere accusationẽ. Sol. non, nisi maiori crimine. ¶ Quarta causa habet 6. quæstiones. In prima quæritur, an in excommunicatione

cõsti-

constitutus alium accusare ualeat. Sol. non. In secū da, an intra 14. annum poßit quis testificari. Solu. non. In tertia, an ab accusatione prohibitus poßit testis existere. Sol. non. ca. spacium. In 4. utrum idē poßit accusator, & testis existere. Solu. non. ca. 1. & 2. In 5. si ad causam uocatus non uenerit die sta ta, an sit excommunicandus. Sol. sic, nisi iustam cau sam absentiæ probauerit. In 6. an calumniator in propria causa sit audiendus. Solu. sic, si causa non sit criminalis. ¶ Quinta causa habet sex quæstiones. In 1. quæritur, qua pœna sit puniēdus, qui famo sum librum scripsit. Solutio: anathematizandus: ni si scripta probauerit. cap. quidam malis. In secun da, quoties sit quis ad causam uocandus, antequam sententiam excommunicationis accipiat. Solutio, non solum semel, sed etiam bis uel ter. In tertia, an procurator causam alicuius agere ualeat, q^ui per se tunc adesse non potest. Solutio: criminalem non, nisi sit illustris persona. causam uerò iniuriarum, quilibet potest. capitulo, episcopi. In quarta, an absque synodali audientia episcopus sit damnan dus. Solutio, non. In quinta, an sit habendus inimicus, qui amicum accusaturus est. Solutio, non, nisi hoc agat ex ueritate. cap. illi qui. In 6. qua pœna sit plectendus, qui non probat quod obijcit. Solutio, talionis. cap. Epiphanium. ¶ Sexta causa habet 5. quæstiones. In prima quæritur, an crimine ir-
retiti

retiti uel infamia notati ad huiusmodi accusationē sint admittendi. Solutio, non. cap. sunt plurimi. In 2. si episcopus accusationem in accusantem uertere uoluerit, utrum simplici uerbo eius sit fides adhibenda. Solutio, non, absq; certa probatione. In 3. an liceat expetere iudiciū archiepiscopi alterius prouinciæ. Solutio. non, nisi in causa damnationis. In 4. cuius iudicium sit expetendum, cùm episcopi prouinciæ in sententia discordant. Solu. archiepiscopi & coëpiscoporum ultimæ prouinciæ. cap. 1. & 2. In 5. an accusatore deficiente reus sit cogendus ad probationem. Solutio, non, sed ad purgationem, si laborat infamia. c. actor.

Septima causa habet duas quæstiones. In prima quæritur, utrum uiuente episcopo alius possit in eadem ecclesia ordinari. Solutio, non, nisi transferatur uel cedat: præ infirmitate tamen uel senectute datur ei coadiutor. ca. quamuis iste. In 2. utrum isti, qui deserunt causa infirmitatis, ualetudine recepta possint cathedram repetere. Solutio, non.

Octaua causa habet quinque quæstiones. In prima quæritur, an liceat episcopum successorem eligere. Solu. non. c. apostolica. In 2. an amicorum patrocinia debeant in electione conualescere. Solu. non. c. illud. In 3. an sit simonia post electionem propter indemnitatem iuramentum præstare. Solutio,

lutio, sic, si pactum super hoc processit. ca. talia. In 4. an liceat clericis iudicij episcopi de crimine recusare. Sol. nō ante cōdemnationē. In 5. an excusatus corā apostolico, sine eius literis debeat reuerti. So. non.

¶ Nona causa habet 3. quæstiones. In prima quæritur, an ordinatus ab excōmunicato sit audiendus. Sol. nō, nisi ignorauerit illum excommunicatū esse, ca. ab excommunicatis. In 2. an liceat episcopo uel archiepiscopo alterius clericos ordinare. Solu. non sine literis dimissorijs sui episcopi. In 3. an liceat archiepiscopos subditos suffraganei sui damnare uel absoluere. Sol. nō, nisi negligēs fuerit episcopus, uel ad eum appellatio deferratur, uel in casu cōsimili.

¶ Decima causa habet tres quæstiones. In prima quæritur, an ecclesia cum omni dote ad episcopum pertineat, aut ad eius ordinationem. solu. sic. c. regenda. c. q. In 2. an liceat episcopis res ecclesiæ distrahere. sol. nō. c. præcauere. In 3. quid à singulis ecclesijs nomine cathedratici ualeant exigere. sol. duos solidos. c. item si quis. ¶ Vndecima causa habet tres quæstiones. In prima quæritur, an clericus ante ciuilem iudicem sit trahendus. sol. non. In 2. qua pœna sit feriendus qui clericum ad secularem iudicem traxit. sol. excommunicationis. In 3. qua pœna sit dignus, qui excommunicationem uel sententiam episcopi non seruauerit. sol. talis est puniē-

dus

ctus depositione. ¶Duodecima causa habet quinque quæstiones. In prima quæritur, an liceat clericis proprium habere. solu. non regularibus. c. non dicatis. In 2. an liceat eis res ecclesiæ dare uel distribuere. sol. non, nisi in casibus à iure concessis. 12. q. 2. sine exceptione. In 3. an clerici acquisita de rebus ecclesiæ possint relinquere quibus uoluerint. so. non, nisi ecclesiæ. c. 1. de testa. requisisti. In 4. quibus possunt ea relinquere, quæ de suis & rebus ecclesiæ prouenerunt. sol. partim ecclesiæ & partim hered. 12. q. 4. c. 1. In 5. an liceat clericis facere testamentum. sol. sic. de proprijs licet: de rebus autẽ ecclesiæ non. 2. q. 5. c. fixum. ¶Tredecima causa habet duas quæstiones. In prima quæritur, utrũ decimæ sint dandæ ratione territorij, uel personæ. sol. ratione utriusque 16. q. i. quæsisti. In 2. quæritur, an ius percipiendi decimas & funerandi tollatur præscriptione tẽporis. sol. sic: quia tollitur ius percipiendi decimas. 16. q. 3. si quis. & extrà de præscript. de quarta. Sed ius funerandi non tollitur præscript. ut 3. q. 2. §. non quæritur.

¶Decimaquarta causa habet 6. quæstiones. In prima quæritur, an liceat clericis in iudicio sua repetere. solut. sic. In 2. an super rebus ecclesiæ de eadem ecclesia testes sint recipiẽdi. solutio, sic. c. super prudentiam. In 3. an præter sortem aliquid exigere sit usura. solutio, sic. ca. plerique. In 4.

an liceat clericis uel laicis usuras petere. sol. non. 14. q. 4. quoniam nulli. et c. nec hoc. In 5. an ecclesiæ uel eleemosynæ sint faciendæ de usuris. sol. non. 15. quæstione 5. In 6. an usurarij poßint agere pœnitentiam nõ facta restitutione. solu. sic. si non habeant unde restituant. c. si res aliena. Decimaquinta causa habet 8. quæstiones. In prima quæritur, an ea quæ fiunt ab ignorantibus, sint eis inputanda. sol. non: nisi culpa sua per ignorantiam deuenerit. c. si quis de clericis. In 2. an pro impensis patrociniis liceat clerico munera exigere. sol. non. In 3. an per confeßionem mulieris cum qua peccauit sacerdos, sit condemnandus. sol. non. c. nemini. In 4. an die dominico debeant episcopi causas audire. so. non. c. placita. In 5. an neganti crimen purgatio sit indicenda. sol. sic, si laboret infamia. c. presbyter. In 6. an in criminalibus confeßio sit extorquenda. sol. sic: sed à curialibus non. In 7. an episcopus solus ualeat deponere presbyterum uel diaconum. sol. non. c. felix. In 8. si confeßus uel conuictus de ijs, quæ ante ordinationem commisit, ualeat ministrare. sol. non. c. ul. Decima sexta causa habet 7. quæstiones. In prima quæritur, an liceat monachis populis officium celebrare. sol. sic. cum permißione episcopi, & licentia abbatis. §. eccle. In 2. an liceat eis capellis suis sacerdotes instituere. sol. sic, si eas poßident cum omni iure. c. uisis. In 3. an.

3. an iura ecclesiarum per præscriptionem tollantur. solu. sic. c. 1. In 4 an ecclesia aduersus ecclesiã poßit præscribere. solu. sic. c. uolumus. In 5. an episcopus uel abbas iure territorij capellam ualeat uẽdicare. solu. non. c. si quis. In 6. si quis rem ecclesiæ ab aliquo iniustè detentam sua authoritate irrepserit, an cadat à causa. sol. ipse quidem cadit à causa, sed ecclesia non. ca. si episcopus. In 7. an liceat alicui de manu laici ecclesiam recipere. solu. non. nisi ecclesia uel monasterium habeat ius patronatus, c. si quis deinceps.

¶Decimaseptima causa habet quatuor quæstiones. In prima quæritur, an reus sit uoti, cùm à proposito cordis sui recedit. sol. non, quantũ ad ecclesiam, nisi ore pronũciauerit. c. 1. In 2. an beneficia sint ei reddenda, qui eis in infirmitate renũciauerit. sol. sic, nõ erat sui cõpos. In 3. an liceat ei, qui se tradit monasterio, postea ad propria redire. sol. sic, intra annum. In 4. si retroierit, an sint ei sua reddenda. sol. sic, si de licentia sui prælati receßit, aliàs non.

¶Decimaoctaua causa habet duas quæstiones. In 1. quæritur, an abbas factus episcopus acquirat monasterio uel ecclesiæ. sol. dum fuit abbas, acquisiuit monasterio, sed dum factus est episcopus, ecclesiæ. c. quam sit. In 2. an per episcopum sit abbas eligendus. sol. à fratribus est eligendus: sed ab episcopo ordinandus. c. hoc tantùm.

¶ Decimanona causa habet tres quæstiones. In prima queritur, an episcopus debeat permittere clericos ad monasterium transire. solu. sic. In 2. si noluerit, an liceat eis eo inuito ad monasteriũ transire. sol. sic. c. duæ sunt In 3. an liceat canonicis regularibus transire ad monasterium monachorum. sol. non sine licentia sui prælati.

¶ Vicesima causa habet 4. quæstiones. In prima queritur, an pueri traditi monasterio cogantur ibi manere. sol. non, nisi postquam uenerint ad annum discretionis, consenserint. In 2. si præter uoluntatem parentum intrauerint monasterium, an possint extrahi de monasterio. sol. sic, infra annum & diem, si sunt infra annos discretionis. ca. si puella. In tertia qui inuitus cucullam induerit, an cogatur eam retinere. solu. non, nisi postquàm consenserit. In quarta, an liceat ab uno manasterio transire ad aliud. solu. sic, arctioris regulæ.

¶ Vicesimaprima causa habet 5. quæstiones. In prima quæritur, an liceat clerico in duabus ecclesijs inscribi, solutio, non, de iure communi. c. 1. & 2. In 2. an liceat clerico à sua ad ecclesiam aliam transire. solu. non, sine literis dimissorijs sui episcopi. c. si quis iam. In 3. an liceat clericis suscipere procurationem negotiorum secularium. solut. non, nisi causa pietatis. In 4. an liceat clericis ornari fulgidis uestibus solutio. non. In 5. qua pœna sint feriẽdi clerici,

clerici, qui ad seculare negotium fugiunt. Solu. ex communicationis. ¶ Vicesimasecunda causa habet 5. quæstiones. In prima quæritur, an iuramentũ sit præstandum. Solu. sic, causa necessitatis. In 2. an sit periurus, qui iurat falsum quod putat esse uerum. Solu. sic, propter intentionem fallendi. In 3. an liceat clericis episcopo denegare certam obedientiã. Sol. non ante condemnationem. In 4. an iuramentũ illicitum sit seruandum. Sol. non. c. in malis & c. In 5. an sit periurus, qui cogit alium peierare. Sol. sic. c. qui peierat.

¶ Vicesimatertia causa habet 8. quæstiones. In prima quæritur, an militare sit peccatum. Sol. nõ, in iusto bello. ca. militare. In 2. an bellum sit iustum, quod fit ex edicto pulsandi malas causas hominum. So. sic. ca. 1. In 3. an iniuria ecclesiarum sit armis propulsanda. Sol. est ab ijs, quibus licet. c. fortitudo. In 4. an uindicta sit inferẽda. Sol. est ab eo cuius interest. c. ea uindicta. In 5. utrũ sit peccatum iudici uel ministro reos occidere. Sol. nõ, si fiat causa iustitiæ, c. etiã sine peccato. In 6. an mali sint cogendi ad bonum. Solu. non. ca. ad fidem. In 7. an hæretici sint spoliandi suis & ecclesiæ bonis. Sol. sic. c. iam uerò. In 8. an liceat clericis arma mouere. Sol. non, manu propria, nisi in causa necessitatis. c. quicunq;.

¶ Vicesimaquarta causa habet tres quæstiones. In 1. quæritur, an hæreticus possit aliquem excom

municare.sol.non.c.audiuimus.In 2.an post mortem posit aliquis excommunicari. solutio:potest, pro hæresi.c.sanè.In 3.an pro peccato domini tota familia debeat excommunicari.sol.non:sed interdici potest.ca.si hæres.

¶ Vicesimaquinta causa habet duas quæstiones. In prima quæritur, an autheritate priuilegij quis contra ius commune ualeat se tueri.sol.ualet.c.ult. In 2.an sequentia priuilegia derogent prioribus.solut.sic, si dentur ex tota scientia uel certa scientia.c.rescripta.

¶ Vicesimasexta causa habet septem quæstiones.In prima quæritur,an sint sortilegi, qui sub ficto nomine religionis futura promittunt.sol.sunt. In 2.an sit peccatum esse sortilegũ.sol.sic.c.sors.In 3.à quibus genus diuinationis sumpsit exordiũ.so. à Persis.I 4.quot sunt genera diuinationis.sol. quatuor secundum numerum: duo uerò secundum formam.In 5.an sortilegi sint excommunicādi. sol.sic. c.contra idolorum. In 6.utrum excommunicatus ab episcopo posit reconciliari à presbytero.sol.nõ inconsulto episcopo,nisi in causa necesitatis.c.ab infirmis.In 7. an morientibus sit pœnitentia indicenda.sol.non.sed innotescenda.c.admoneant.

¶ Vicesimaseptima causa habet duas quæstiones. In prima quæritur, an coniugium posit esse inter uouentes.solut.non, si uotum sit solennizatum.

secus

secus si simplex.cap.1.& 2.an liceat sponsæ & spõso recedere.solu.non,si desponsatio sit de præsenti. cap.desponsatam.

¶ *Vicesimaoctaua causa habet tres quæstiones. In prima quæritur,an sit coniugium inter infideles.solutio. non.c.non oportet. In 2. an liceat conuerso ad fidem ducere aliam uiuente priore, solutio.sic,si diuisus sit ab infideli cap.si infidelis. In 3. an bigamus sit, qui habuit unam uxorem ante baptisma.& aliam post.solutio.sic,& hoc ratione baptismi.*

¶ *Vicesimanona causa habet duas quæstiones. In prima quæritur,an sit matrimonium inter seruũ & ingenuam.solu.sic,nisi error impediat. In 2.cũ deprehenderit illa fore seruum, an liceat ei ab illo recedere.sol.sic.c.si quis ingenuus.*

¶ *Tricesima causa habet quinque quæstiones. In prima quæritur,an sit debitum reddendum uxori,quæ proprium filium de fonte suscepit.solut.sic, nisi ex consensu utriusque sit factum. cap. dictum est. In 2. an sponsalia contrahantur inter infantes.solut.non intra septimum annum.c.ubi non est. In 3.an spirituales uel adoptiui filij cum naturalibus poßint computari.solut.non.c.1. In 4.utrum liceat aliquem ducere commatrem uxoris suæ in uxorem.solutio.sic.uxore mortua,si commaternitas præceßit matrimonium.ca.sciscitatur. In 5.*

an clandestina desponsatio manifestè praeiudicet Solu.non,quantùm ad ecclesiam.

Tricesima prima causa habet tres quaestiones. In prima quaeritur,an poßit duci in uxorē,quae prius polluta est per adulterium. Sol.potest,cùm dederit ei fidem priùs adulter uiuente uiro: nisi machinatus esset in mortem eius.c.si quis uiuente.In 2.an filia sit inuita tradenda uiro alicui in uxorem. Sol. non.c.1.§.1. In 3.an post patris sponsionē ipsa poßit nubere alij.Sol.potest,si non consenserit.

Tricesimasecunda causa habet 8.quaestiones. In prima quaeritur, an liceat meretricem ducere in uxorem. Solu.sic. cùm renunciat. In 2.an ipsa sit coniunx appellanda,quae ducitur causa incontinentiae.Solut.est.In 3.cuius arbitrium sequitur mulier, an aui liberi, uel patris originarij.Solut.aui. In 4. an uiuentę uxore liceat alicui ex ancilla filios quaerere.Solu.non. In 5. si ea,quae inuita opprimitur pudicitiam amittere comprobatur.Solut.non. §. n In 6. si adulter adulteram dimittere poßit. Solut. non. In 7. an uir dimissa uxore adultera & ea uiuente,poßit aliam ducere.Sol.non. In 8.si hoc saltem casu infidelem ducere poßit, ea conditione ut reuertatur ad fidem.Solu.non.cap.solum.

Tricesimatertia causa habet 5.quaestiones. In prima quaeritur, an propter impotentiam coëundi sit aliqua à uiro separanda.Sol.sic,ca.si quis.In 2.

an separata poßit ei nubere, cũ quo priùs fornicata est. Sol. potest, pœnitentia peracta. ca. in adolescẽtia. In 3. an sola cõtritione cordis poßit deleri peccatum. Sol. sic, ubi facultas confitendi non suppetit, si confeßionem non contempserit, dum potuerit haberi. c. pœnitentes. Aduerte tamen quòd ista 3. q. non tractatur sub forma aliarum, sed per modum tractatuli diuisi in 7. dist. quæ uocantur de pœnitẽtia. In 4. si tẽpore orationis uxori quis debeat reddere debitum Sol. sic. In 5. an uir sine consensu uxoris poßit uouere continentiã, uel è cõuerso. So. nõ.

Tricesimaquarta causa habet duas quæstiones. In prima quæritur, an rea adulterij sit, quæ credẽs uirum mortuum nupsit alteri. Solu. non. In 2. an redeunte priore cogenda sit redire ad primum, et recedere à secundo. Solu. sic.

Tricesimaquinta causa habet 10. quæstiones. In prima quæritur, an liceat aliquam du ere ex cognatione propria. Solut. non. In 2. an liceat aliquam ducere ex consanguinitate uxoris suæ. Sol. non. In 3. usq; ad quem gradum debet quis abstinere à consanguineis suis & uxoris suæ. Solutio, usque ad septimum, secundum antiquos. In quarta quæritur, quare usque ad septimum gradum computatur consanguinitas. Solu. ad instar septem ætatum huius seculi. In 5. quomodo gradus consanguinitatis sunt computandi. Solutio, sicut ostenditur in arbore.

In 6. qui iure propinquitatem firmare debeāt. So. propinqui & uicini. In 7. an illi qui ex incestu nati sunt, filij reputentur. Solu. non. In 8. si consanguinei ignoranter coniuncti simul poßint remanere. Solu. non, nisi ex dispensatione Romani Pontificis, in quinto gradu uel supra. In 9. an matrimonium separatum per falsos testes, si postea aparuerit ecclesiam fuiße deceptam, sit redintegrandum. Solu. sic. c. quisquis. In 10. si relicta alicuius uiri ad secūdas nuptias transierit, an proles ex eis suscepta poterit copulari consanguineis prioris uiri. Solutio, non. ¶ Tricesimasexta causa habet 2. quæstiones. In 1. quæritur, an is, qui uirginem oppreßit, raptū cōmisit. Sol. sic. c. de raptorib. In 2. an rapta raptori nubere poßit patre consensum præstante. Solut. sic. cap. deniq;.

Tertia paxs Decreti dicitur de Consecrat. eò q; ita incipit. Et est diuisa in 5. dist. In 1. agitur de consecratione eccle. & celeb. mis. In 2. de sacramēto Eucharistiæ. In 3. de festiuitatibus per circulum anni celebrandis. In 4. de baptismo. in 5. de confirmatione & ieiunio. Et sic terminatur liber in duobus cap. de Spiritu sancto.

LIBRI DE MODO LEGENDI ABBREVIATVRAS IN VTROQVE IVRE, FINIS.

TITV-

TITVLI, QVAE ET RVBRICAE VVLGO NVNCVPANTVR, IN VNIVERſum Ius Ciuile, ex Haloandri recognitione adſcripti.

LECTORI.

Hos oẽs, qui ſequũtur, Iuris Imperatorii titulos nõ abſq; labore ad hãc nouã, quã conſpicis, Alphabeti ſeriem redegimus, Lector beneuole, quę nõ tantũ Noricæ, ſed etiã cuiuis editiõi reſpõdere poteſt. Cæterũ numerus notis quæ ſequuntur, ſingulis additus, Libros cuiuſq; indicat.

CANON.

Inſt.	*Inſtitutiones.*
V.	*ff. Vetus.*
Inf.	*ff. Infortiatum.*
N.	*ff. Nouum.*
C.	*Codex.*
A.	*Authentica.*
F.	*Feudorum uſus.*

A.

A Bigeis N. 47. C. 9.
Abolitione generali C. 9.
Abolitionibus. ibidem.

Acceptilatione,bus.N 46.C 8.
Accusationibus & Inscriptionibus N 48. C 9.
Actionibus Inst.4.
Actionibus empti & uenditi V 19.C 4.
Actionibus Hæreditarijs C.4.
Actione Pigneratitia.ibid.
Actore à tutore,seu curat.dando C 5.
Ademptione Legatorum Inst.2.
Ademptione libertatis N 40.
Ad exhibendum V 10.C 3.
Adimendis uel transferendis Legatis,uel fideicõmißis V 33.
Adiutoribus Quæstoris A 35.
Ad legem Aquiliam V 9.
Ad legem Corneliam de falsis C 9. & Sen.consulto Liboniano N 48.
Ad legem Corneliam de sicarijs C 9.
Ad legem Falcidiam Inf.35.C 6.
Ad legem Flauiam de Plagiarijs N 48.& C 9.
Ad legem Iuliam de Adulterijs & stupro N 48. & C 9.
Ad legem Iul.de Ambitu N 48.C 9.
Ad legem Iuliam de Annon.ibidem.
Ad legem Iul.Maiest.N 48.C 9.
Ad legem Iuliam Peculatus, & de Sacrilegijs & residuis N 48.
Ad legem Iuliam Repetundarum N 48. & C.9.

Ad legem Iuliam de Sicarijs, & ueneficijs N 48.
Ad legem Iuliam de ui publica N.ibid.
Ad legem Iuliam de ui priuata.ibid.
Ad legem Iuliam de ui publica, seu priuata C 9.
Ad legem Pompeiam de paricidijs N 48.
Ad legem Rhodiam de iactu V.14.
Ad legem Viscelliam C 9.
Administratione & periculo tutorum & curatorum qui gesserunt, uel nõ: & de Agentibus uel conueniendis uno, uel pluribus, Inf.26,
Administratiõe rerũ ad ciuitates ptinentiũ N 50.
Administratione tutorum & curatorũ: & de pecunia pupillo fœneranda, uel deponenda C. 5.
Administratione rerum publicarum C. 11.
Adoptionibus Inst.1. & C.8.
Adoptionibus, & Emancipationibus & alijs modis quibus patria potestas soluitur V 1.
Acquirenda & retinenda possess. C 7.
Acquirenda uel omittenda possessione N 41.
Acquirenda, uel admittenda hæreditate Inf. 29.
Acquirendo rerum dominio N 41.
Acquisitione per arrogantiam Inst.3.
Ad Municipalem, & de Incolis N 50.
Ad Sen.consult.Macedonianum C 4.
Ad Sen.consult.Orficianum C. 6.
Ad Sen.consul.Tertullianum C 6.
Ad Sen.consul.Tertullianum & Orficianũ Inf.38.

Ad Sen.consult.Trebellianum Inf.36.
Ad Sen.consult.Turpilianum C.9.
Ad Sen.consult.Turpilianum, & de Abdicationibus criminum.N 48.
Ad Sen.consult. Velleianum V.16.C.4.
Adsertione tollenda.7.
Adsessorib.& domesticis,& cãcellarijs iudicũ C.1.
Adsignandis libertis,seu adsignatione libertorum Inf.38.Inst.3.
Aduocatis diuersorum Iudiciorum C.2.
Aduocatis Fisci.ibidem.
Aedificijs priuatis C.8.
Aequalitate dotis & donationis ante nuptias. Habet autem & alia capitula.A. 97.
Aestimaria actione V.19.
Aedilitio edicto, & redhibitoria actione,& quãto minoris V.21.
Aedilitijs actionibus C. 4.
Agentibus in rebus C.12.
An agnatus,uel filius defuncti poßit retinere Feudum repudiata hæreditate.F.2.
An apud Iudicem,uel Curiam domini quæstio Feudi debeat terminari.ibidem.
An ille qui interficit fratrem domini sui, Feudum amittat.ibi.
An maritus succedat uxori in beneficio F.1.
An mutus,uel aliàs impfectus Feudũ retineat F.2.

Agnoſcendis uel alendis Liberis, uel Parentibus, uel patronis, uel Libertis. inf. 25.
Agricolis, & cenſitis, & colonis C. 11.
Agricolis, & mancipijs dominicis, uel fiſcalibus reipub. uel priuatæ C. 11.
Albo ſcribendo N. 50.
Aleatoribus V. 11.
Alendis liberis ac parentibus C. 5.
Alexandriæ primatibus. C. 11.
Alienatione Feudi F. 1.
Alienatione, & emphyteuſi rerum eccleſiaſticarum A. 120.
Alienatione paterni Feudi F. 2.
Alienatione iudicij mutandi cauſa facta V. 4. C. 2
Alimentis, uel cibarijs legat. V. 34.
Alimentis pupillo præſtandis C. 5.
Allodijs F. 2.
Alluuionibus, & paludibus, & paſcuis ad alium ſtatum translatis C. 7.
An per alium cauſæ appellationum reddi poßint. N. 49.
An remoueri debeant teſtes qui, patres eſſe deſierunt F. 2.
An ſeruus pro ſuo facto poſt manumißionem teneatur C. 4.
Annali exceptione Italici contractus tollenda, & de diuerſis temporibus, & exceptionibus, & pre-

præscriptionib. & interruptionibus earum C 7.
Annonis, et captu administrantiũ, uel adsessorum, aliorúmue publicas solicitudines gerentium: & eorum qui aliquas consequuti sunt dignitates C. I.
Annonis ciuilibus C II.
Annonis & tributis C IO.
Annonis legatis & fideicommißis Inf. 33.
Apochis publicis, & de descriptionibus Curialiũ, & de Distributionibus ciuilibus C IO.
Apostatis C I.
Apparitoribus Præfectorum prætorio, & priuilegijs eorum C. 12.
Apparitoribus Præfecti urbis. ibidem.
Apparitoribus Magistrorum militum, & priuilegijs eorum. ibidem.
Apparitoribus Proconsulis & Legati C. 12.
Apparitoribus Comitis Orientis. ibidem.
Apparitoribus Præfecti annonæ. ibidem.
Appellationibus A. 23.
Appellationibus, ut si mota apud appellationis Iudicẽ causa, litigatores ad Arbitros deueniant, intereaq; temporis biennium decurrat, & contingat denuo causam ad appellationis redire Iudicem: ne biennij decursus obijciatur A 93.
Appellationibus & consultationibus C 7.
Appellationibus & relationibus N 49.

Ap-

Appellationibus recipiendis, uel non, ibid.
Apud eum à quo appellatur, aliam causam agere compellendum. ibidem.
Apud quem controuersia Feudi definiatur F 2.
Apud quem oporteat appellationes in quinq; prouincijs, Caria, Cypro, Cycladib. insulis, Misia, Scythia interpositas examinari A 41.
Apud quos oporteat litigare monachos & ascetrias A 79.
Aqua quotidiana, & æstiua N 43.
Aqua, & aqua pluu. arcend. N 39.
Aquæductibus C 11.
A quibus appellare non licet N 49.
Arbitrium Tutelæ C. 5.
Arboribus cædendis N 44.
Arborum furtim cæsarum N 47.
Argentariorum contractibus A 136.
Argenti pretio, quod thesauris inferunt C. 10.
Armenijs, ut & ipsi per omnia Romanas sequantur Leges A 21.
Armis A 85.
Athletis. ibidem.
Attiliano tutore Inst. 1.
Auro, argento, mundo, ornamentis, unguentis, ueste, uel uestimentis, & statuis legatis, Inf. 34.
Auro Coronatio C 10.
Auri publici persecutoribus. ibidem.
Authoritate præstanda C 5.

*Authoritate tutorum.Inst.*I.

*Authoritate & consensu tutorum uel curatorum. Inf.*26.

B.

B*Eneficio fratris,& qualiter frater in beneficium fratris succedat* F.I.

Bonis *authoritate iudicis poßidendis seu uenundandis,& de separationibus bonorum* C. 7.

Bonis *damnatorum* N.48.

Bonis *eorum,qui ante sententiam,uel mortem sibi consciuerunt,uel accusatorem corruperunt. ibidem.*

Bonis *eorum qui mortem sibi consciuerunt* C. 9.

Bonis *libertorũ* Inf.38,& Iure *patronatus* C. 6.

Bonis *maternis & materni generis.ibid.*

Bonis *proscriptorum,seu damnatorum.*C.9.

Bonis *quæ liberis in potestate constitutis ex matrimonio,uel aliter adquiruntur:& eorum administratione* C.6.

Bonis *uacantibus,& de incorporatione* C. 10.

Bonorum *poßeßionibus* Inst.3.& Inf.37.

Bonorum *poßeßione,furioso,infanti, muto, surdo,cæco compet.* Inf.37.

Bonorum *poßeßione contra* Tabul.*ibid.*

Bonorum *poßeßione secundum* Tabulas. *ibidem.* & C.6.

Bonorum *poßeßione contra* Tabulas, *quam præ*

tor

tor liberis pollicetur C 5.
Bonorum possessione contra Tabul. liberti, quæ patronis, uel liberis eorum datur. ibid.
Bonorum possessione ex testamēto militis Inf.37.
C.
CAdaueribus punitorum N 48.
Caducis tollendis C 6.
Calumniatoribus V 3. & C 9.
Canone frumentario urbis Romæ C 11.
Canone largitionalium titulorum C 10.
Capiendis & distrahendis pignoribus tributorum causa. ibid.
Capitaneo qui curam uendidit F 2.
Capitatione ciuium censibus eximenda C 11.
Capite minutis V. 4.
Capitis diminutione Ist. 1.
Capitulis Conradi F 2.
Captiuis, & de postliminio, & de redemptis ab hostibus N. 49.
Carboniano edicto Inf. 37. C 6.
Castrensi peculio N 49.
Castrensi omnium Palatinorum peculio C 12.
Castrensi peculio militum, & præfectis annonæ, ibid.
Castrensiauis & ministerianis. ibid.
Causis ex quibus infamia alicui irrogatur, C. 2.
Censibus N 50.
Censibus, & censitorib., paræquatoribus, & inspectoribus C. 11.

Cessione bonorum N 42.
Classicis c 11.
Cloacis N 43.
Clerico qui inuestituram facit F 2.
Clericis qui à suis destiterint ecclesijs. Item de his qui orat. ædificant A 58.
Codicillis Inst. 2. c 6.
Cohortalibus, & princip. coruicularijs ac priuilegijs c 12.
Collatione bonorum Inf. 37.
Collatione donatorum, uel reuelatorum, aut translatorum, seu adæratorum c 10.
Collatione æris. ibidem.
Collatione fundorũ fiscalium, uel rei priuatæ, uel dominicæ, uel ciuitatis, uel templorum c 11.
Collatione fundorũ patrimonialiũ, & emphyteuticariũ. ibid.
Collationibus c 6.
Collatoribus & alijs cap. A 128.
Collegtatis, & chartophratis, & numularijs c 11.
Collegijs & corporibus N 47.
Collusione detegenda N 40. c 7.
Colonis Illyricanis c 11.
Colonis Palestinis. ibid.
Colonis Tracensibus, ibidem.
Comite Isauriæ A 27.
Comitibus & archiatris sac. pala. c 12.
Comitibus consistorianis, ibid.

Comi-

Comitibus rei militaris. ibidem.
Comitibus qui prouincias regunt. ibid.
Commeatu c 12.
Commertijs & mercatoribus C. 4.
Comminationes, epistolas, programmata, subscri ptiones authorē rei iudicatæ nō habere C 7.
Commodati, uel contrà V 13.
Commodato c. 4.
Communi diuidundo V 10. c 3.
Communi seruo mānumisso c 7.
Communia de Legatis & fideicommißis, & de in rem miß. tollenda V 6.
Communia de manumißionibus c 7.
Communia prædiorum, tam urbanorum quàm rusticorum c 8.
Coīa de succeßionib. V. 6
Communia utriusq; iudicij, tam familiæ erciscundæ, quàm communi diuidundo c 3.
Communia de usucapionibus C 7.
Communium rerum alienatione c 4.
Compensationibus V 16. c 4.
Concubinis Inf. 25. C. 5.
Concußione N 47.
Condictione ex lege V 13.
Condictione causa data, causa non secuta V 12.
Condictione ex lege, & sine causa, uel iniusta causa c. 4.
Condictione furtiua V 13, c. 4.
Condictione indebiti V 12. c 4.

Condictione ob causam datorum C 4.
Condictione ob turpem causam.ibid.
Condictione ob turpem uel iniustam causam V 12.
Condictione sine causa V 12.
Condictione triticiaria V 13.
Conditionibus & demonstrationibus, et causis, et modis eorũ, quæ in testamẽto scribũtur Inf. 35.
Conditionibus insertis, tã in legatis, quàm fideicommißis, & libert. C 6.
Conditionibus institut. Inf. 28.
Conditis in publicis horreis C 10.
Conductoribus, & procuratoribus siue exactorib. prædiorũ fiscalium, & domus Augustæ C 11.
Confeßis N. 42. C 7.
Confirmando tutore, uel curat. Inf. 26. C 5.
Coniungendis cum emancipato liberis eius Inf. 37.
Consanguineis & uter. frat. A 84.
Consortibus eiusdem litis C 3.
Constituta pecunia C 4. V 13.
Constitutio, quæ per dignitates, & episcopale munus filios liberat potestate patria A 81.
Cõstitutio 115. sex habet capitula. 1. Vt cùm de appellationib. & retractationibus, & relationib. iudicũ cognoscitur, secundum illas Leges controuersiæ decidantur, quæ tẽpore latæ sententiæ & suggestionis obtinebant, nõ quæ postea promulgatæ sunt 2. Si altera litigantium pars renuntiet, se alle-
gatio-

gationibus contentam fore, altera uerò differat, quasi non contenta: Iudex dato unius, item & alterius, & tertij mensis dilationem: his aūt praeteritis non amplius expectato, sed proferto sententiā 3. Quae causae ingratitudinis rationabiliter filijs obijci poßint à parentibus. 4. Quae rursum causae ingratitudinis rationabiliter poßint parentibus obijci à filijs. 5. Vt lugentes, & qui genere illis proximi sunt, nulla de causa intra nonū diem prehendantur, uocenturq; in ius. 6. De constitutae pecuniae obligatione, & sponsionibus, si quis ita pecuniam constituat, aut spōdeat, satis tibi facio, aut Satis tibi fiet à me, & hoc & illo: aut,
Satis tibi fiet à me, aut hoc, aut illo A 115.
Constitutiones Feudales domini Lotharij Imperatoris ante ianuam Beati Petri in ciuitate Romana condidit obseruandas F 1.
Constitutionibus Principum V 1.
Consuetudine recti Feudi F 2.
Consulibus A 105.
Consulibus & non spargendis ab his pecunijs: & de patricijs C 12.
Consultationibus A 62.
Contentione inter dominum, & fidelem de Inuestitura Feudi 1.
Contentione inter me, & dominum de portione Feudi frat. mei defunc. ibid.

Contentione inter dominum & uasallum de inuestitura Feudi.ibidem.
Contractibus iudicum, uel eorum qui sunt circa eos: & inhibendis donationib. in eos faciendis: & ne administrationis tempore proprias ædes ædificent c.1.
Contrahenda empt. & uendit. c 4.
Contrahenda emptione, & de pactis inter emptorem & uenditorem compositis: & quæ res uenire non poßint V 18.
Contrahenda & commit. stipulat c.8.
Contraria tut. & util. act. Inf. 27.
Contrario iudicio tutelæ c 5.
Controuersia inter episcopum & uasallum F, 2.
Controuersia Feudi apud pares terminanda ibid.
Controuersia inter uasallum & alium de beneficio ibid.
Controuersia inter masculum & fœminam de beneficio ibi.
Controuersia inter dominum & emptorem Feudi ibid.
Conueniendis Fisci debitoribus c.10.
Creditorem euict. non debere c 8.
Crimine expilatæ hæreditatis c 9.
Crimine peculatus. ibid.
Crimine sacrilegij, ibid.
crimine stellionatus, ibid.
curatore bonis dando N 42.
curatore furiosi & prodigi c 5.
Curato-

Curatoribus Inst.1.
Curatoribus, furioso, & alijs, extra minores dandis Inf.27.
Curialibus urbis Romæ C II.
Curiosis & stationarijs C 12.
Cursu publico, & angarijs, & parangarijs. ibid.
Custodia reorum. C.9.
Custodia & exhibit. reorum N 48.
Cupresso ex loco Daphnensi, uel Perseis per Aegyptum non exeidendis, uel uendendis C II.

D.

DAmno infecto, & de suggrundis, uel protectionibus N 39.
Debitoribus ciuitatum C II.
Debitorum uenditionem pignorum impedire non posse C.8.
Decanis C 12.
Decretis ab ordine faciendis N 50.
Decretis Decurionum super immunitate quibusdam concedenda C.10.
Decurionibus A 101.
Decurionibus & filijs eorum N.50.
Decurionibus & filijs eorum, & qui Decuriones habentur, & quibus modis à fortuna curiæ liberentur C.10.
Decurionibus, ut filijs suis decurionibus dodrantem relinquant A. 38.
Decurionibus, ut accepta dignitate præfectoris,

tunc demum curia liberentur, cùm in actu positam acceperint. A 69.
Dedititia libertate tollenda C. 7.
Defensoribus & occultatoribus C 12.
Defensoribus ciuitatum C 1. A 15.
Delatoribus C. 10.
Depositi uel contrà C. 4. V 16.
Deposito et attestatione ad inquilinos facta: item de suspensione erogationis panũ ciuiliũ A 88.
Descriptione quatuor Præsidum Armeniæ A. 31
Desertoribus & occultatoribus C. 12.
Dignitatibus, ibidem.
Delationibus C 3.
Discussoribus C 10.
Distractione pignorũ et hypothecarũ V 20. C 8.
Diuersis capitul. & solutiõe matrimoniorũ. A 117
Diuersis officijs, & apparitoribus iudicum, & probatorijs eorum C 12.
Diuersis prædijs urbanis & rusticis templorum, & ciuitatum, & omni reditu ciuili C 11.
Diuersis regulis Iuris antiqui N 50. (C 1.
Diuersis Rescriptis & pragmaticis sanctionibus
Diuersis temporalibus præscriptionibus, & accession. possessio. N 44.
Diuidenda tutela, et pro qua parte quisq; tutorũ conueniatur C 5.
Diuisione stipulationum Inst. 3.

Diui-

Diuisione rerum, & qualitate V.1.
Diuortijs & repudijs V.24.
Diuortio facto, apud quem filij nutriantur C.5.
Dolo malo V.4.C.2.
Doli mali, & metus exceptione N 44.
Domesticis & protectoribus C 12.
Donationibus C 3, N 39. Inst.2.
Donationibus ante nuptias, uel propter nuptias, & Sponsalitijs C 5.
Donationibus inter uirum & uxorem V 24.
Donationibus inter uirum & uxorem. & à parentibus in liberos factis, & rati habitatione C 5.
Donatione mortis causa facta à Decurion. A 87.
Donationibus quæ sub modo, uel sub conditione, uel ex certo tempore conficiuntur C 8.
Dote relegata Inf.33.
Dote cauta non numerata C 5.
Dotis collatione Inf.37.
Dotis promißione, & nuda pollicitatione C 5.
Duobus fratribus à capitaneo inuestitis F 2.
Duobus reis promittendi, qui uice mutua Fideiussores accepti sunt A 99.
Duobus reis stipulandi Inf.45.
Duobus reis stipulandi & promittẽdi Inst. 3. C 8.

E

EA quæ raptori suo nubit A 150.
Ecclesiasticarum rerum immobilium alienatione,

tione, & solutione. A 46.
Ecclesiasticis canonibus, & priuilegijs, quæ sacrosanctas respiciunt ecclesias A 131.
Ecclesiasticis diuersis capit. A 123.
Ecclesijs constitutis in Aphrica A 37.
Edendo V 2 C 2.
Edicto diui Hadriani tollendo, & quemadmodum scriptus hæres in possessionem mittatur. C 6.
Edictum de fide A. 132.
Edictum de formula artificum A. 122.
Edictũ de his, qui luxuriãtur cõtra naturã A. 141.
Effractoribus & expilatoribus N. 47.
Emancipationibus liberorum C. 8.
Emendatione seruorum C. 9.
Emendatione propinquorum ibid.
Emptione & uenditione Inst. 3.
Eo, qui fecit finem agnato de Feudo paterno F. 1.
Eo, qui sibi, uel hæredibus suis masculis et fœm. inuestituram accepit ibid.
Eo, q pro tutore, próue curatore negotia gessit Inf. (27.
Eo, qui certo loco dare opor. V. 13.
Eo, qui pro tutore negotium gessit C. 5.
Eo, per quem factum fuerit, quo minus quis in iudicio sistat V. 2.
Eo, cui libertatis causa bona addicuntur Inst. 3.
Episcopali audientia, & diuersis capitulis, quæ ad curam pertinent Pontificialem C. 1.

Episcopis et clericis, orphanotrophis, & xenochis, & prochotrophis, & asceterijs, & monachis, & priuilegijs eorum: & castrensi peculio: & de redimendis captiuis: et de nuptijs clericorum uetitis, seu permißis Ibid.
Episcopum uel Abbatem, uel abbatissam, uel dominum plebis Feudum dare non posse F.1.
Equestri dignitate C.12.
Erogatione militaris annonæ ibid.
Errore calculi C.2.
Errore aduocatorum, et libellos, seu preces concipientium Ibid.
Etiam ob chirographariam pecuniam pignus teneri C.8.
Etiam per procuratorē causam in integrũ restitutionis agi posse C.2.
Euictionibus C.8.
Euictione, et dupla stipulatione V.21.
Eum qui appellauerit, in prouincia defendi N.49.
Eunuchis C.4.
Exactoribus tributorum C.10.
Exceptionibus Inst.4.
Exceptione rei iudicatæ N.44.
Exceptione rei uenditæ V.21.
Exceptionibus & præscript. c.8.
Exceptionibus & præscriptionibus, & præiudicijs N.44.
Excoctione, et translatione militaris annonæ c.12
Excu-

Excusationibus artificum C 10.
Excusationibus munerum ibid.
Excusationibus tutorum & curatorum Inst. 1. C 5,
Excusationibus tutor. & curatorum. & de temporibus earum Inst. 27. C 5,
Ex delictis defunctorũ quantũ hæredes cõueniãtur (C 4.
Executione rei iudicatæ C 7.
Executoribus, & exactoribus C 12.
Executoribus, & his, qui conueniuntur et recõueniuntur A 96.
Exemplum sacræ formæ de appellationibus A 126
Exẽplũ sacræ pragmaticæ formæ de usur. A 160.
Exequijs, quas fieri oporteat in defunctorum funerationibus A 59.
Exhæredatione liberorum Inst. 2.
Exercitoria actione V 14.
Exercitoria & institoria actione C 4.
Exhibendis & transmittendis reis C 9.
Expensis publicorum ludorum C 11.
Expilatæ hæreditatis N 47.
Ex quibus causis maiores in integrũ restit. V 4.
Ex quibus causis pignus, uel hypotheca tacite contrahitur V 20.
Extraordinarijs cognitionibus: & si Iudex litem suam fecisse dicetur N 50.
Extraordinarijs criminibus N 47.
Extremis uoluntatibus, & bonorũ in filios diuisionibus A 107.

F

Fabricensibus C 11.
Falsa causa adiecta legato, uel fideicon. C 5.
Falsa moneta C 9.
Familiæ erciscundæ V 10. C 3.
Famosis libellis C 9.
Ferijs C 3.
Ferijs & dilationibus, & diuersis temporibus: & quibus causis.
Feriæ non impediantur V 2.
Feudi cognitione F 2.
Feudo sine culpa non amittendo F 1.
Feudo non habente propriam Feudi naturam F 2.
Feudo Marchæ, uel Ducatus F 1.
Feudo fœminæ F 2.
Feudo dato in uicē legis Cōmissoriæ reprobādo F 1
Feudo Guardiæ & Castaldiæ ibid.
Feudis datis minimis Valuasoribus, quid Iuris sit. (ibid.
Fideicommißis C 6.
Fideicommiß. hæreditatis petit V 5.
Fideicommissarijs libertatibus N 40. & C 7.
Fideicommissarijs hæreditatibus & ad senatuscōsultum Trebellianum Inst. 2.
Fideiussoribus Inst. 3. C 3.
Fideiussoribus Minorum C 2.
Fideiussoribus tut. seu curatorum C 5.
Fideiussor. & Mandat. N 46. C 8.

Fide

Fideiussoribus, & nominatoribus, & hæredibus tutorum et curatorum Inf.28.et C.8.
Fide instrumentorum, et amißione eorum V.22.
Fide instrumentorum, et amißione eorum: et apochis, et antapochis faciendis: et de his quæ sine scriptura fieri possunt C.4.
Fide instrumentorum, & iure hastæ fiscalis: et de addictionibus C.10.
Fiduciaria tutela Inst.1.
Filijs familiariũ, et quẽadmodũ pro his pater teneatur C10
Filijs ante dotalia instrumẽta natis A.19.
Filijs natis ex matrimonio ad Morganaticam cõtracto F.2.
Filijs officialium militarium, qui in bello moriuntur C.12.
Filiofamilias minore C.2.
Finium regundorum V.10.C.3.
Fiscalibus usuris C.10.
Fluminibus, ne quid in flumine, ripáue eius fiat, quò peiùs nauigetur N.43.
Fonte ibid.
Forma Fidelitatis F.2.
Fratribus de nouo beneficio inuestitis ibid.
Fructibus, & litium expensis. C.7.
Frumento Alexandrino C.11.
Frumentis urbis Constantinopolitanæ ibid.
Fugitiuis V.11.

Fugitiuis colonis patrimonialibus, saltuentibus, & emphytenticis ibi.
Fundo dotali V.23.C.5.
Fundis limitrophis, & terris, & paludibus, & pascuis, & limitaneis, & castellorum C.11.
Fundis patrimonialibus, & saltuentibus, et emphyteuticis. & eorum conductoribus ibid.
Fundis rei priuatæ, et saltibus diuinæ domus ibid.
Fundis et saltibus rei Tamaicæ ibid.
Furtis N.47.
Furtis et seruo corrupto C.6.
Furti aduersus nautas, caupones, stabularios N.47
Furibus balneariis N.ibid.

G

GEneralis forma, de prospectu in mare, scripta Dominico gloriosiss. Prætoriorũ præfecto A.165.
Gladiatoribus C.11.
Glande legenda N.43.
Gradibus cognationum Inst.3.
Gradib. & affinibus, et nominibus eorum Inf.38.
Grege dominico C.11.

H

HEbræis, quomodo oporteat eos scripturas legere A.146.
Hæc constitutio interpretatur priorem constitutionem, quæ de his lata est, qui ingrediuntur monosteria, et substantias suas consecrant, &

& ex quo ipsam tempore ualere oporteat A 75.
Hæredibus A 164.
Hæredibus instituendis Inst. 2. Inf. 28. & quæ personæ institui non possunt C 6.
Hæredibus tutorum C 5.
Hæredum qualitate & differentia Inf. 2.
Hæreditate, uel actione uendita V 18. C 4.
Hæreditatibus decurionum, nauiculariorum, cohortalium, militum & fabricensium C 6.
Hæreditatibus, quæ ab intestato deferũtur Inst. 3.
Hæreticis, & Manichæis, & Samaritanis C 1.
Hic finitur lex: deinde consuetudines Regni incipiunt F 2.
His qui propter metum iudicis non appellauerunt. C 7.
His, per quos agere possumus Inst. 4.
His, quæ ex publica collatione illata sunt, non usurpandis C 10.
His, qui ex officio quod administrarunt, conueniũtur C 11.
His, qui in piorũ Creditorum locũ succedunt C 8.
His, qui se deferunt C 10.
His qui deiecerint uel effuderint V 9.
His, qui ad Ecclesias confugiunt, uel exclamant: et ne quis ab Ecclesia extrahatur C 1.
His, qui in Ecclesia manumittuntur C 1.
His, quæ relicta sunt Ecclesiæ Misiæ A 65.

His, qui Eunuchos faciunt A 142.

His, qui in exilium dati, uel ab ordine moti sunt. C 10.

His, qui numero liberorum, uel paupertate excusationem meruerunt C 10.

His, qui feudum dare possunt, & qui non: qualiter acquiratur, & retineatur F 1.

His, quæ ut indignis auferuntur Inf. 34.

His, quibus ut indignis auferuntur hæreditates, et Sen. consult. Syllaniano C 6.

His, qui notantur infamia V 3.

His, qui sui, uel alieni iuris sunt. Instit. 1. V 1.

His, qui latrones, uel alijs criminibus reos occultauerint C 9.

His, quæ sub modo Legata, seu fideicommissa relinquuntur C 6.

His, qui sponte publica munera subeunt C 10.

His, qui ex publicis rationibus mutuam pecuniam acceperunt. ibidem.

His, qui mutuum dant agricol. A 33.

His, qui in Osdroëna illicitas cõtrahunt nuptias. A (44

His, qui nuptias iterant A 22.

His, qui à non domino manumissi sunt C. 7.

His, qui parentes, uel liberos occiderunt C 9.

His, qui pœnæ causa relinquuntur Inf. 34.

His, quæ pœnæ nomine in testamento, uel codicillis scribuntur, uel relinquuntur C. 6.

His qui à principe uacationem acceperunt C 10.
His, qui ad statuas confugiunt C 1.
His, qui non impletis stipendijs Sacramento soluti sunt. ibidem.
His, quæ pro non scriptis habentur Inf. 34.
His, qui ante apertas Tabulas hæreditates transmittunt C 6.
His, qui sibi adscribunt in Testamento C 9.
His, quæ in Testamento delentur, inducuntur, uel inscribuntur Inf. 29.
His: qui potentiorum nomine titulos prædijs affigunt, uel eorum noīa in litē prætendunt C 2.
His, qui ueniam ætat. impetra. ibidem.
His, quæ ui, metusue causa gesta sunt. ibidem.
Honorato[illegible] uehiculis C 11.
Honoribus & muneribus non continuandis inter patrem & filium: & de interuallis C. 10.
Hortulanis A. 64.

I.

IMpensis in rebus Dotalibus factis Inf. 25.
Imponenda lucratiuis descriptione C. 10.
Impuberum, & alijs substitutionibus C 6.
Immunitate nemini concedenda C 10.
Immensis donationibus collatis in filios A 92.
Incēdio, ruinā, naufragio, rate, naue expugnata. N 48.
Incestis, inutilibus, et nefarijs nuptijs C 5. A 12.
Inco-

Incolis, & ubi quis domicilium habere uidetur: et de his qui studiorum causa in aliena ciuitate degunt C 10.
Indicta uiduitate, & de lege Iulia Miscella tollenda C 6.
Indictionibus C.10.
In diem addictione V 18.
Indulgentia tributariorum reliquorum A 148.
Infamibus C 10.
Infantibus expositis A 153.
Infantibus expositis liberis, et seruis, et de his, qui sanguinolentos nutriendos acceperunt C.8.
Infirmandis pœnis cœlibatus, et orbitatis: & de decimarijs sublat. C 8.
Ingenuis Inst.1.
Ingenuis manumissis C 7.
Ingratis liberis C 8.
Iniurijs Inst.4.C 9.
Iniurijs & famosis libellis N 47.
In ius uocando V 2.C 2.
In ius uocati ut eant, uel satisdent V 2.
Iniusto, rupto, irrito facto testamento Inf. 28.
In integrũ restitutione postulata, ne quid noui fiat C 2.
In integrum restitutionibus V 4.
In integrum restitutionib. nimirũ 25. annorũ C 2.
In litem dando tutore, uel curat C 5.
In litem iurando V 12.C 5.

inofficiosis donationibus C 5.
Inofficiosis dotibus, ibidem.
inofficioso testam. Inst. 2. C 3. V 5,
in quibus causis coloni censiti dominos accusare possunt C 11.
in quibus causis feudum amittatur F 2.
in quibus causis Militantes fori præscriptione uti non possunt C 3.
in quibus causis pignus tacitè contrahitur C 8.
in quibus causis tutorem habenti tutur uel curator dari poßit C 5.
in quibus causis in integrum restitutio necessaria non est C 2.
in quibus causis cessat longi tēporis præscriptio (C 7.
in rem uerso V 15.
in quibus causis Tutorem h..b..nti tutor uel curator dari poßit C 5.
inspiciendo uentre, custodiendoq; partu. Inf. 25.
institoria actione V 14.
institutionibus, & substitutionibus, seu restitutionibus sub conditione factis C. 6.
instructo, uel instrum. leg. Inf. 33.
interdictis Inst. 4. C 8.
interdictis, seu extraordinarijs action. quæ pro his competunt N 43.
interdictis & relegatis, & deportatis N 48.
interdicto matrimonio inter pupillam & tutorem.

rem, seu curatorem, filiosq; eorum C 5.
Interrogationibus in iure faciendis, & de interrogatorijs act. sublatis V 11.
Interpretatione à principe facta. Et ut usuræ particulatim solutæ duplum sortis non excedant, A 138.
Inuestitura de re aliena facta F 2.
Inuestitura in maritum facta, ibidem.
Inuestitura, quam Titius accepit à Sēpronio, ibid.
Inutilibus stipulationibus Inst. 3. C 8.
Irenarchis C 10.
Itinere actuq; priuato N 44.
Iudæis & cælicolis C. 1.
Iudicatum solui N 46.
Iudicibus A 125.
Iudicibus, & ne cum iureiurando deligantur. Et ut iudices modis omnibus appellationes suscipiant. Item, ne iudices sacræ alicui formæ, quæ lite pendente facta sit de hoc, quomodo litem decidi oporteat, attendant A 82.
Iudicij C 3.
Iura adgnationis & cognationis tollit, & præscribit succ. ab inest. A 118.
Iure aureorum annulorum N 40. & natalibus restituendis C 6.
Iure Codicillorum. inst. 29.
Iure deliberandi, & adeunda uel acquirenda hæ-

reditate C 6.
Iure deliberandi Inf.28.
Iure dominij impetrando C 8.
Iure dotium V 23.C 5.
Iure emphyteutico C.4.
Iure Fisci N 49.C 10.
Iure immunitatis N 50.
Iure liberorum C 8.
Iure naturali,gentium,& ciuil.Inst.1.
Iure Patronatus Inf,37.
Iure personarum,ibidem,Inst.1.
Iure Reipublicæ C 11.
Iureiurando propter calumniam dando C 2.
Iureiurando,quod moriens de modo sui patrimonij præstitit A 48.
Iureiurando,siue uoluntario,siue necessario, siue iudiciali V 12.
Iuris formulis,& impetratione actionũ sublata C (2.
Iurisdictione V 2.
Iurisdictione omnium Iudicũ,& de foro cõpeten (ti C.3.
Iuris & facti ignorantia V 22.C 1.
Iustitia & iure Inst.1.V 1.
Iusiurandum quod præstari solet ab his, qui officia suscipiunt A 9.

L.

Latina libertate tollenda & per certos modos in ciuitatem Romanam transfusa C 7.

Legationibus N 50. C 10.
Legatis Inst. 2. C 6.
Legatis & fideicommißis liber primus Inf. 30.
Legatis & fideicommißis liber secundus. ibid. 31.
Legatis & fideicommißs liber tertius. ibid. 32
Legatis præstandis contra Tabulas, bonorum possessione petita Inf. 37.
Lege Aquilia Inst. 4. C. 3.
Lege Commissaria V 18.
Lege Conradi F 2.
Lege Falcidia Inst. 2.
Lege Fusia Caninia tollenda Inst. 1. & C 7.
Legibus & constit. Principum C. 1.
Legibus Senatusq; consultis, & longa consuetudine V 1.
Legitima Agnatorum tutela Inst. 1.
Legitima Agnatorum succeß. ibid. 3.
Legitima tutela C 5.
Legitimis hæredibus C 6.
Legitima parentum tutela Inst. 1.
Legitima patronorum tutela Inst. 1.
Legitimis liberis, & ex filia nepotibus ab intestato uenientibus C. 6.
Legitimis Tutoribus Inf. 26.
Liberali causa N 40. C. 7.
Libellis dimissorijs, qui Apostoli dicuntur N 49.
Liberatione legata Inf. 34.
Liberis, quomodo eos oporteat uel legitimos, uel natu-

naturales intelligi, et de indotatis nuptijs, A 74.
Liberis exhibendis, seu deducendis: & de libero homine exhibendo N 44. & C 8.
Libero homine exhibendo N 44.
Liberis præteritis, uel exhæredat C 6.
Libertinis inst. 1. C. 10.
Libertis et eorum liberis C 6.
Libertis, & posthumis hæredibus instituendis, uel exhæredandis, uel præteritis Inf. 28.
Libertis uniuersitatum Inf. 38.
Literarum obligationibus Inst. 3.
Litigatoribus, & de sportulis, & ut quæ iubentur, referendarij compleant, neq; se causæ immisceant, & per se exequantur A 124.
Ligiosis N 44. C 8.
Litigiosis, & de cautione, quæ ante reorum citationem præstari debet ab actoribus: & quando, actor priuilegio uti nequeat, quòd inuitus agere non compellatur A 112.
Litis contestatione C 3.
Littorum & itinerum custodia C 12.
Locatione & conductione Inst. 3.
Locati & conducti V 19.
Locato & conducto C 4.
Locatione prædiorum ciuilium uel fiscaliũ, siue tẽplorum, siue rei priuatæ, uel dominicæ C. 11.

Locis

Locis & itineribus publicis N 43.
Loco publico fruendo ibid.
Longi temporis præscriptione, quæ pro libertate, & non aduersus libertatem opponitur C 7.
Lucris aduocatorum, & commiß. officiorum, seu apparitorum C 7.
Luitione pignoris C 8.

M

Magistratibus conueniendis, & eorum hæredibus Inf. 27. C 5.
Magistratibus municipalibus C 1.
Magistris sacrorum scriniorum C 12.
Maiuma C 11.
Maleficis & mathematicis, & cæteris similibus. C 9.
Mancipijs & colonis patrimonialium, & saltuensium, & emphyteuticorum fundorum C 11.
Mandati, uel contra. V 17. C 4.
Mandato Inst. 3.
Mandatis principum C 1.
Manumißionibus N 40.
Manumißionibus quæ seruis ad uniuersitatem pertinentibus imponuntur ibid.
Manumißis testamento ibid.
Manumißis uindicta ibid.
Mendicantibus ualidis C 11.
Mensoribus C 12.

Metallarijs, & metallis, & procnratoribus metal lorum C 11.
Metatis & epidemeticis C 11.
Metropoli Beryto C 11.
Migrando N 45.
Milite uasallo qui contumax est F 2.
Militibus A 116.
Militari testamento Inst.2.Inf.29.
Militari ueste C 12.
Minoribus 25. annis V 4.
Moderatore Arabiæ A 102.
Moderatore Helenoponti A 28,
Modo multarum quæ à Iudicibus infliguntur C 1.
Monachis, & asceterijs, & eorum conuersatione. A 133.
Monasterijs. et monachis, et eorũ Antistibus A 5.
Monopolijs. & conuẽtu negotiorum illicito, uel artificum, ergolaborum, nec non balneatorũ prohibitis illicitis pactionibus C 4.
Mortis causa donationibus C 34. & C 8.
Mortuo inferendo, & sepulchro ædificando V 11.
Muliere raptum passa A 143.
Mulieribus fide hæreticis C 19.
Mulieribus quæ se proprijs seruis iunxerunt C 9.
Mulieribus, in quo loco munera sexui congruentia, uel honor. agnoscant. C 10.
Muneribus & honoribus N 50.

Mun-

Muneribus patrimoniorum C 10.
Municipibus & origenarijs ibid.
Murilegulis, & gyneciarijs, & procuratoribus gynecij: & de monetarijs, & bustagiarijs C 11.
Mutatione nominis C 9.

N

NAtalibus restituendis N 40.
Natura Feudi F 1.
Natura succeßionis Feudi F 2.
Naturalibus liberis A 89.
Naturalibus liberis, & matribus eorũ, et ex quib. causis iusti efficiantur C 5.
Naufragijs C 11.
Nauibus non excusandis ibid.
Nauicularijs, seu naucleris publ. species transportãtibus. & de tollenda lustralis auri collatione (ibid.
Nauticis Tyberinis ibid.
Nautæ, caupones, stabularij ut recepta restituant. V 4.
Nautico fœnore V 22. C 4.
Ne sanctum Baptisma iteretur C I.
Ne quis cogatur bonis cedere A 135.
Ne Decurio, aut cohortalis perducatur in Ius, si statúrue iudicio citra iußionem principis, quæ insinuetur præfec. A 151.
Ne defuncti, seu reliquiæ eorum à creditoribus afficiantur contumelia: & ne adsessores cogni-
tionem

tionem causarum absq; Iudicibus suscipiant A. 60.

Ne de statu defunctorum post quinquennium quaeratur N 40. C 7.

Ne rei dominicae, uel templorum uindicatio temporis praescriptione submoueatur C 7.

Ne pro dote mulieri bona mariti addicãtur C 5.

Ne filius pro patre, uel pater pro filio emancipato, uel libertus pro patrono conueniatur C 4.

Ne fideiussores, uel mandatores dotium dentur C 5.

Ne Fiscus, uel Respublica procurationem alicui patrocinij causa illicitè praestet C 2.

Ne Fiscus rem, quam uendidit, euincat C 10.

Ne sacrae fortunae, quae de causis procedunt publicis, aliter robur accipiant, quàm gloriosiss. praetoriorum Praefectis insinuatae sint, uel fuerint, illicòq; habeantur ratae A 152.

Ne quid in flumine publico, in'ue ripa eius fiat, quo aliter aqua fluat, atque priore aestate fluxit N. 44.

Ne Iudaei, Samaritani, & Haeretici per causam religionis & cultus sui, Curiali fortuna liberentur, sed dum Curialibus muneribus subdantur, priuilegijs eorum non utantur. Item, ut ijdem poßint contra orthodoxos, qui Curiali fortunae subditi sunt, testimonium dicere: ut qui praeclarè

rè pro orthodoxa Repub. testimonium perhibeant A 45.

Ne quis in sua causa iudicet, uel sibi Ius dicat C 3.

Ne quis eum, qui in Ius uocabitur, ui eximat V 2.

Ne quis liber inuitus actum Reipublicæ gerere cogatur C 11.

Ne libertini de cætero iure aureorum annulorum, & restitutorum natalium opus habeant. Item, ut dotalium instrumentorum confectio in libertinab us ipso etiam facto legitimas reddat nuptias, & suos patri filios. Si fortè ea ancilla sit, ut & ipsa dotis confectione libera existat, & nuptiæ legitimæ, & ex ea progeniti filij patri, sui sint. A 78.

Ne in medio Litis fiant sacræ formæ, aut sacræ iussiones, sed secundum generales leges causæ decidantur. Et ut præsens constitutio ante personarum in iudicio confirmationem inseratur actis iudiciarijs A 113.

Ne quid in loco sacro fiat N 43.

Ne quid in loco, uel itinere publico fiat ibid.

Ne quo in loco per Imperium Romanum lenones sint A 14.

Ne Christianum Mancipium hæreticus, uel paganus, aut Iudæus uel poßideat, uel circūcidat C 1.

Ne rei militaris comitibus, uel tribunis lauacra præstentur ibid.

Ne à mulieribus, quæ se prostituunt, Fideiussor, aut Iusiurandum exigatur: quòd hoc genus uitæ desertur æ non sint A 51.
Ne quis quòd agricolæ mutuam pecuniam dedit, illius terram detineat: & quem usurarum modū creditores accipere debent ab agricolis. A 34.
Ne quis mutuum dans agricolæ, teeram eius teneat, item quàm magnas usuras creditores ab agricolis debeant percipere A 32.
Ne quid oneri publ. imponatur C 11.
Ne operæ à collatoribus exigantur C 10.
Ne quis Oratorium citra scientiam Episcopi ædificet: & ut prius definiat, quæ ad curam & institutionem Oratorij ædificandi necessaria futura sint. Et ne Episcopi absint à suis ecclesijs. Ac de alienatione immobilium rerum ecclesiasticarum A 67.
Ne personæ, uel rei, uel auri alterius pro altero oppignerationes fiant, sed oppigneratione oblæso, eius quadruplum restituatur. Item, ne pro eo, q percußit, uel alicui damnū irrogauit, alius percutiatur, aut qualitercunque damnum sentiat. Et ne donatio à priuato in Imperatorem facta indigeat actorum publicorum confectione A 52.
Ne liceat potentioribus patrocinium litigantibus præstare, uel actiones in se transferre C 2.
Ne

Ne sine iussu principis, certis Iudicibus liceat confiscare C 9.

Ne liceat in una, eademq; causa tertiò prouocare: uel post duas sententias Iudicum, quas definitio tio præfectorũ roborauerit, eas retractare C 7.

Ne rusticani ad ullum obsequium deuocentur C 11.

Ne tutor, uel curator uectigal conducat C 5.

Ne uir ex dote, aut mulier ex donatione ante nuptias proueniens, lucrum proprietatis Iure teneant, sed conseruent dominium filijs suis: uel si ad secundas nuptias non ueniant, in lucro solum usumfructum obtinentes. Et ut qui diuortio matrimonium dirimunt, si dotem, aut ante nuptias donationem lucrentur, similiter & ipsi dominium filijs conseruent, persona, quæ usumfructum habet, cogenda filios alere. Si uerò bona gratia soluatur matrimonium, & uideantur quædam occasione damni dati detenta esse: ut hac arte perempta, ea quæ detinentur, reseruẽtur filijs A 98.

Ne uis fiat ei, qui in possessionem missus est 43.

Ne uxor pro marito, uel maritus pro uxore, uel mater pro filio conueniatur C 4.

Necessarijs, & seruis hæredibus instituendis, uel substituendis C 6.

Negociatores ne militent C 12.

Negotiorum gestorum act. V 3. C 2.

Nemini licere signum Saluatoris Christi humi, uel in silice, uel in marmore sculpere, a ... p ngere C 1
Nihil innouari Appellatione *pendente* N 49.
Nili aggeribus non rumpendis C 9.
Non alienandis, aut permutandis rebus ecclesiasticis immobilibus, aut in specialem hypothecam dandis creditoribus, sed ut sufficiant generales hypothecæ A 7.
Non eligendo secundo nubentes uxores A 2.
Non licere habitatoribus metrocomiæ, loca sua ad extraneum transferre C 2.
Non numerata pecunia C 4.
Notis Feudorum F 2.
Noua forma Fidelitatis *ibid.*
Nouationibus & delegationibus N 46. & C 8.
Noui operis nunciatione N 39.
Nouis operibus contra prospectum in mare A 63.
Noxalibus actionibus Inst. 4. C 3.
Nudo Iure Quiritum *tollendo* C 7.
Nulli licere in frenis, equestribus sellis, & balteis margaritas, smaragdos, & hyacinthos aptare: & de artificibus palatinis C 11.
Numerarijs, actuarijs, & chartularijs, & adiutoribus, siue scriniarijs, & exceptoribus sedis excelsæ, cæterorumq; Iudicum, tam militarium, quã ciuilium C 11.
Nundinis N 50.

Nundinis & mercatoribus C 4.
Nuptijs Inst.1.C 5.

O

OBlatione uotorum C 12.
Obligationibus Inst.3.
Obligationibus & actionibus C 4.& N 44.
Obligationibus ex consensu Inst.3.
Obligationib. q̄ quasi ex cōtractu nascūtur ibid.
Obligationibus, quæ ex delicto nascuntur. Inst.4.
Obligationibus, quæ quasi ex delicto nascuntur. ibidem.
Obsequijs à liberis & libertis parentibus & patronis præstan.Inf.37.
Obsequijs patrono præstandis C 6.
Officio assessoris V 1.
Officio comitis Orientis C 1.
Officio comitis rerum priuatarum sacri palatij, sacriq; patrimonij C 1.
Officio consulis V 6.
Officio comitis sacrarum largitionum C 1.
Officio Iudicis Inst.4.
Officio ciuilium iudicum C 1.
Officio diuersorum iudicum ibid.
Officio eius cui mandata est iurisdi. V 1.
Officio militarium iudicum C 1.
Officio eius, cui uicem alicuius Iudicis, uel Præsidis obtinet ibid.

Officio Iuridic. V I.
Officio Iuridici Alexandriæ C I.
Officio eius, cui mandata est Iurisdictio V I.
Officio magistri militnm ibid.
Officio magistri officiorum ibid.
Officio præfecti Augustalis V I. C I.
Officio præfecti prætorio V I.
Officio præfecti uigilum V I. C I.
Officio præfecti urbi ibid. C I.
Officio præfecti prætoriorũ Oriẽtis et Illyrici C I.
Officio præfecti prætorio Aphricæ, & de omni eiusdem diœceseos statu. ibid.
Officio Præsidis V I.
Officio Prætoris ibid.
Officio Prætorum C I.
Officio procuratoris Cæsaris uel rationalis. V I.
Officio Proconsulis & legati V I. C I.
Officio Quæstoris ibid.
Officio rectoris prouinciæ, & ut nulli patriæ suæ administratio sine speciali permissu principis permittatur C I.
Officio uicarij ibid.
Officijs, quæ ministrant in sacris appellationibus. A 20.
Officinis, siue tabernis Constantinopolitanæ urbis: & ut mille tantũ & centnm officinæ sacrosanctæ maioris Ecclesiiæ excusentur: omnes reliquæ,

quæ, ad quemcunq; dominum pertineant, consueta obeant munia A 45.

Omni agro deserto, et quando steriles fertilibus imponuntur C 11.

Operis noui nunciatione C 8.

Operibus publicis N 50. C 8.

Operis libertorum Inf. 38. C 6.

Operis seruorum V 7.

Optione, uel elect. legata. Inf. 33.

Ordine cognitionum C 7.

Ordine Iudiciorum C 3.

Origine Iuris, & omnium Magistratuum, & successione prudentum V 2.

P

PAce Cōstantiæ cōposita inter Fridericū, & filium eius Henricū, et quosdam nobiles Alemanniæ, et ciuitates Lōbardiæ, et Romādiolæ. (F 2.

Pace iuramento firmanda ibid.

Pace tenenda, & eius uiolatoribus ibid.

Pactis C 2. V 2.

Pactis dotalibus V 23.

Pactis cōuentis tam super dote, quàm donatione ante nuptias, & perapbernis C 5.

Pactis inter emptorem et uenditorē cōpositis C 4.

Pactis pignorum C 8.

Palatinis sacrarum largitionum, & rerum priuatarum C 12.

Palatijs, & domibus dominicis C 11.
Partu pignoris & omni casu C.8.
Pascuis publicis & priuatis C 11.
Patria potestate Inst.1. C 8.
Patribus qui filios suos distrax C 4.
Peculio V 15.
Peculio legato Inf.33.
Peculio eius qui libert.meruit C 7.
Pedaneis Iudicibus C 3.
Penu Legata Inf.33.
Periculo & commodo rei uenditæ V 18, C 4.
Periculo tutorum & curatorum C 5.
Periculo successorum parentis C 10.
Periculo nominatorum C 11.
Periculo eorũ, q pro Magistratibus interuenerunt (ibid.
Per quas personas nobis obligatio acquiratur Inst.2.C 4.
Per quos fiat inuestitura F 2.
Perfectißimatus dignitate C 12.
Perpetuis & temporalibus actionibus, & quæ ad hæredes, et contra hæredes transeunt Inst.4.
Petitionibus bonorum sublatis C 10.
Petitione hæreditatis V 5.C 3.
Pignoratitia actione, uel contrà V 13.
Pignoribus & hypothecis C 8.
Pignoribus & Hypothecis, qualiter ea contrahantur, & de pactis eorum V 20.

Pignori dato Feudo F.2.
Pistoribus C 11.
Plebeis prætoribus A 13.
Plus petitionibus C 3.
Plus ualere q agitur, quã q simulatè cõcipitur C 4
Pœna Iudicis, qui malè iudicauit, uel eius qui iudicem, uel aduersarium corrumpere curauit C 7.
Pœna temerè litigantium Inst. 4.
Pœnis N 48. C 9.
Pœnis fiscalibus credit. præferri. C 10.
Pollicitationibus N 50.
Ponderatoribus, & auri illatione C 10.
Popularibus actionibus N 47.
Possessoria hæreditatis petitione V 5.
Postliminio & redemptis ab hostibus C 8.
Posthumis hæredibus instituendis, uel exhæredandis, uel præteritis C. 6.
Postulando C 2. V 3.
Potioribus ad munera nominandis C 10.
Præbendo salario ibid.
Precario N 43.
Precario, & Saluiano interdict. C 8.
Præcepta Præsidum A 17.
Precibus Imperatori offerendis, & de quibus rebus supplicare liceat, uel non C 1.
Prædijs, & alijs rebus minorum sine decreto non alienandis, uel obligandis C 5.

Prædijs Decurionum sine decreto non alienã. C 10
Prædijs & omnibus rebus nauiculariorum C 11.
Prædijs Tamaicis, & his, qui ex colonis Tamaicis alijsq; liberæ conditionis procreantur ibid.
Præfectis prætorio, siue urbi, & magistris militum in dignitatibus exæquandis C 12.
Præpositis agentium in rebus ibid.
Præpositis laborum ibid.
Præpositis sacri cubiculi, & de omnibus cubicularijs, & priuilegijs eorum ibid.
Præpositis sacrorum scriniorum, cæterisq; quæ in sacris scrinijs militant ibid.
Præpositis & tribunis scholarum ibid.
Præside Pisidiæ A 28.
Prescriptiõe lõgi tẽporis, decẽ, uel 20. annorũ C 7
Præscriptione triginta, uel quadraginta an. ibid.
Præscriptis uerbis, & in factum actione V 19.
Prætore Siciliæ A 104.
Prætore Lycaoniæ A 25.
Prætore Paphlagoniæ A 29.
Prætore Thraciæ A 26.
Prætoribus & honore præturæ, & collatione, & gleba, & claui, & pholi, & septem solidorum functione sublata C 12.
Prætorio pignore, & ut in actionibus etiam debitorum mißio prætorij pignoris procedat C 8.
Prætorijs stipulationibus N 46.
Præuaricatoribus N 47.

Primicerio & secundicerio, & notarijs C 12.
Primipilo ibid.
Principibus agentium in rebus ibid.
Priuatis carceribus inhibendis C 9.
Priuatis delictis N 47.
Priuilegijs domus Augustæ, uel rei priuatæ: & quarum collationum excusationem habēt C 11.
Priuilegio dotis C 7.
Priuilegijs corporatorum urbis Romæ C 11.
Priuilegijs creditorum N 42.
Priuilegijs urbis Constantinopolitanæ C 11.
Priuilegijs Fisci C 7.
Priuilegijs eorum, qui in sacro palatio militāt C 12
Priuilegijs scholarum ibid.
Proconsule Cappadociæ A 30.
Proconsule Palestinæ A 103.
Pro derelicto N 41.
Pro Donato ibid.
Pro dote ibid.
Pro emptore ibid.
Pro hærede, uel possessore ibid.
Pro legato ibid.
Pro socio V 17. C 4.
Pro soluto N 41.
Pro suo. ibid. & C 4.
Probationibus C 4.
Probatioуibus & præsumpt. V 22.

Procuratoribus C 2.
Procuratoribus & defensoribus V 3.
Professoribus, & Medicis C 10.
Professoribus qui in urbe Constantinopolitana docentes, ex lege meruerunt comitiuam C 12.
Prohibita Feudi alienatione per Lothorium F. 2.
Prohibita Feudi alienatione per Fridericum ibid.
Prohibita sequestratione pecun. C 4.
Prole partienda inter rusticos. A 156.
Prouinciarum præsidibus A 161.
Proxenetis N 50.
Pupillari substitutione Inst. 2.
Publicæ lætitiæ, uel Consulum nunciatores, uel insinuatores constitutionum, & aliarum sacrarum, uel iudicialium literarum ex descriptione, uel ab inuitis, ne quid accipiant immodicum C 12.
Publicis iudicijs Inst. 4 N 48.
Publicis tributis expediendis, & soluendis, neq; nō alijs capit. A 128.
Publiciana in rem actione V 6.
Publicani, & uectigalibus, & commissis N 39.

Q

QVadriennij præscriptione C 7.
Quæ fuit prima causa beneficij amittendi. F 2.
Quæ in fraudem creditorum facta sint, ut restituantur N 42.

Quæ

Quæ res exportari non debeant C 4.
Quæ res pignori uel hypothecæ datæ obligari nõ possunt V 20.
Quæ res pignori obligari possunt, uel non: & qualiter pignus contrahitur C 8.
Quæ res uendi non possunt, & qui uendere, uel mercari uetantur C 4.
Quæ sit longa consuetudo C 8.
Quæ sint Regaliæ F 2.
Quæ sententiæ sine appellatione rescinduntur. N 49.
Quæstionibus N 48. C. 9.
Quæstore A 80.
Quæstoribus & magistris officiorum, & comitibus sacrarum largitionũ, & rei priuatæ C 12.
Qualiter olim poterat feudum alienari F 2.
Qualiter iurare debeat domino uasallus fidelitatem, ibidem.
Qualiter dominus proprietate Feudi priuetur. ib.
Quando actio de peculio annalis sit V 15.
Quãdo appellandũ sit, et intra quæ tẽpora N 49.
Quando ciuilis actio criminali præiudicet: & an utraq; ab eodem exerceri poßit C 9.
Quando decreto opus non est C 5.
Quando dies legatorum, uel fideicommissorum cedat. Inf. 36. C 6.
Quando dies ususfructus legati cedat. V 7.

Quando ex facto tutoris uel curatoris minores agere, uel conueniri possunt Inf.26.C 5.
Quando Fiscus, uel priuatus debitoris sui debitores exigere posit C 4.
Quando imperator inter pupillos, & uiduas, uel alias miserabiles personas cognoscit: & ne exhibeantur C 3.
Quando libellus Principi datus, litis faciat contestationem C.1.
Quando liceat ab empt. disced. C 4.
Quando liceat unic. i; sine Iudice uindicare se, uel publ. deuotionem C.3.
Quando mulier tutelæ officio fungitur C 5.
Quando nō petentiū partes petentibus accrescūt, (C.6.
Quando prouocare non est necesse C 7.
Quando, & quibus quarta pars debetur ex bonis decurionū, & de modo distributionis eorū, C 10.
Quando tutores uel curatores esse desinant C 5.
Quarum rerum actio non datur N 44.
Quemadmodum ciuilia munera inducuntur C 10.
Quemadmodum Feudum ad filiam pertineat F.1.
Quemadmodum seruitutes amittantur V 8.
Quemadmodum testamenta aperiantur, describantur, atq; inspiciantur C 6.
Qui accusare non possunt. C 9.
Qui ad bonorum possessionem, & infra quod tempus admittantur C 6.

Qui bonis cedere possunt C 7.
Qui dare tutores uel curatores possunt: & qui dari non possunt C 5.
Qui ætate uel profess. se excus. C 10.
Qui pro sui iurisdictione iudices dare, dariue possunt C. 3.
Qui legitimam personam standi in iudicijs habeant, uel non, ibidem.
Qui non possunt ad libertatem peruenire C 7.
Qui manumittere non possunt, & ne in fraudem creditorum manumittantur, ibidem.
Qui & à quibus manumißi liberi non fiant, & ad legem Aeliam Sentiam. N 40.
Qui sine manumißiōe ad libertatē pueniunt ibid.
Qui militare possunt, uel non: & de seruis ad militiæ dignitatē adspirantib. et ut nemo duplici militia uel dignitate et militia simul utatur. C. (12.
Qui morbo se excusant C 5. & 10,
Qui numero liber. se excusant. ibid.
Qui numero tutelarum se excusant, ibid.
Qui petant tutores, uel curatores, & ubi petantur. Inf, 26. C 5.
Qui potiores in pignore, hypothecáue habeantur: & de his qui in priorum credit. locum succedunt V 20 C 8.
Qui sint rebelles F 2. (possunt C 2.
Qui, & aduersus quos in integrum restitutio non

Qui satisdare cogantur, uel iurato promittant, uel promißioni suæ committantur V 2.
Qui successores teneantur F 1.
Qui successores Feudum; dare teneantur. ibidem.
Qui testamenta facere possunt, uel non pos. C. 6.
Qui testamentum facere poßint, & quemadmodum testamenta fiant Inf. 28.
Qui testamento tutores dari possunt Inst. 1.
Qui testes sunt necessarij, ad nouam inuestituram probandam F 2.
Quibus alienare licet, uel non Inst. 2.
Quibus ad conductionem prædiorum fiscalium accedere non licet C 11.
Quibus muneribus excusantur hi, qui post impletam militiam, uel aduocationem, per prouinciam suis commodis uacbntes, commorantur: et de priuilegijs eorum, & de conductoribus uectigalium fisci C 10.
Quibus muneribus, uel præstationibus nemini liceat se excusare. ibid.
Quibus modis Feudum constitui poßit F 1.
Quibus modis Feudum amittatur. ibid.
Quibus rebus ad eundem iudicem eatur V 11.
Quibus ad libertatem proclamare licet N 40. Et de rebus eorum qui ad libertatem proclamare non prohibentur C. 7.
Quibus ex causis serui præmio libertatem accipiunt.

piunt.ibidem.
Quibus ex causis manumittere non licet Inst.1.
Quibus modis tollitur obligatio Inst.3.
Quibus modis re contrahitur obligatio.ibid.
Quib.modis ius patriæ potestatis soluitur Inst.1.
Quib.modis pignus, uel hypotheca soluitur V 20
Quibus ex causis in possessionem eatur N 42.
Quibus non competit bonorum possessio Inf. 38.
Quibus non obijcitur longi temporis præscriptio C 7.
Quibus res iudicata non nocet.ibidem.
Quib.ex causis maiores in integrũ restituũtur C 2
Quibus modis tutela finitur Inst.1.
Quib.nõ est permissum facere testamentũ Inst.2.
Quibus modis testamenta infirmentur. ibidem.
Quib.modis usufructus, uel usus amittatur V 7.
Quid iuris, si post alienationem Feudi uasallus id recuperauerit F. 2.
Quid sit inuestitura, ibidem.
Quid præcedere debeat, an inuestitura, uel fidelitas, ibidem.
Quis à quo appelletur N 49.
Quis ordo in bonorũ possessione seruetur Inf.38.
Quis dicatur Dux, Comes, March. F 2.
Quo tẽpore miles inuestiturã petere debeat F 1.
Quo quisq; ordine conueniatur C 11.
Quòd constitutio, quæ ex adscriptitio & libera

natos

natos liberos esse uult, non his qui ante, sed qui post constitutionem nati sunt, prosit. Et ut uenerabilium domuum oeconomi, immobilium ad inuicem rerum ecclesiasticarum commutationes faciant, decreto prius interposito, excepta ab hoc maiore Ecclesia A 54.
Quod quisque iuris in alienum statuit uti, ipse eodem iure utatur V 2.
Quod iussu V 15.
Quod metus causa gestum erit V 4.
Quod cũ eo qui in aliena potestate est, negotiũ gestum esse dicetur. Inst. 4. V 14. Vel de peculio, seu quod iussu, uel de in rem uerso C 4.
Quod falso tutore authore gestũ esse dicetur. Inf. (27.
Quod ui, aut clàm N. 43.
Quod cuiuscunque uniuersitatis nomine, uel contra eam agatur V 3.
Quo pacto oporteat episcopos & cæteros clericos ad ordinationem perduci: & de expensis Ecclesiarum A 6.
Quomodo instrumentis, quæ apud Iudices insinuanda sunt, fidem apponere oporteat A 73.
Quomodo in læsæ maiestatis crimine procedatur, F 2.
Quomodo, & quando iudex sententiam proferre debeat præsentibus partibus, uel una parte absente C 7.

Quorum appellationes non recipiuntur C 7.
Quorum bonorum N 43.C. 8.
Quorum legatorum,ibidem N. & C.
Quot testes sunt necessarij ad probandam Feudi ingratitudinem F 2.

R.

RAptu uirginum,seu uiduarum,nec non sanctimonialium c.9:
Ratam rem haberi,& de retihabitione N 46.
Ratiociniјs operum publicorum, & patribus ciuitatum C 8.
Re iudicata C.7. N 42.Et de effectu sententiarum:& de interlocutoribus N 42.
Re militari N 49.C 12.
Rebus alienis non alienandis:& de probibita rerum alienatione,uel hypotheca c 4.
Rebus corporalibus & incorporalibus Inst.2.
Rebus creditis & iureiurando,ibidem.
Rebus dubijs Inf.34.
Rebus corũ,qui sub tutela uel cura sunt, sine decreto nõ alienãdis,uel pignori obligan.Inf.27
Rebus iadicis authoritate poßidendis,uel uendũdis N 42.
Rei uendicatione V 6.C 3.
Rei uxoriæ actione,in ex stipulatu actionẽ transfusa:& de natura dotibus præstita c.5.
Reis postulatis c 10.
Reis,qui ingrediuntur ad expediendam appellationem

tionem, deq; instrumentis priuata manu conscriptis, prolatis ab eo, qui cum agitur. Item de iuramento delationis, ut iuramento calumniæ cõnectatur: quod semel tantum pro omni probatione præstari solet A 50.
Rem alienam gerentibus non interdici rerum suarum alienatione C 4.
Rem pupilli saluam fore, uel adolescentis N 46.
Rerum amotarum Inf. 25. C 5.
Rerum permutatione V 19.
Rerum diuisione, & acquirendo ipsarum dominio Inst. 2.
Rerum permutatione, & præscriptis uerbis C 4.
Receptis arbitris C. 2.
Receptis qui arbitrium receperunt, ut sententiã dicant V 4.
Receptoribus N 47.
Referendarijs sacri palatij A 11.
Regula Catoniana Inf. 34.
Relationibus C 7.
Releuatione tributorum publicorum A 163.
Religiosis & sumptib. funerũ: & ut funus ducere liceat V 9. C 3. Et aleæ lusu, & aleator C 3.
Remißionibus N 44.
Remißione pignoris C 8.
Remißio pœnæ illicitè contractarum nuptiarum. A 139.
Replicationibus Inst. 4.

Repudianda bonorum possess. C 6.
Repudianda, uel abstinenda hæreditate. ibid.
Rapudijs, & iudicio de moribus sublato C. 5.
Reputationibus quæ fiunt in iudicio, in integrum restitutionis C 2.
Requirendis reis C 9. N 48. C. 7.
Res inter alios acta, uel iudicata, alijs ne noceat.
Rescindenda uenditione V 18. C 4. Et quando nõ liceat ab emptione discedere V 18.
Restitutionibus A 18.
Restitutione dotalium rerum, & ad donationem ante nuptias pertinentium. Item de ea quæ undecimo mense post obitum mariti parit A 39.
Restitutione militum, & eorum qui Reip. causa absunt C 2.
Reuocandis donationibus C 8.
Reuocandis his, quæ per fraudem alienata sunt. C 7.
Ripa munienda N 43.
Ritu nuptiarum V 23.
Riuis V 23.
Rusticis, qui in alienis prædijs nuptias contrahũt, A 157.

S.

Sacra forma transmissa dominico gloriosiss. Prætoriorum Illyricianorum præfecto, de diuersis capit. A 162.

Sacris iußionibus A 114.
Sacrificijs Paganorum, & templis. C. 1.
Sacrosanctis ecclesijs, & de rebus, ac priuilegijs earum. ibi.
Salgamo hospitibus non præstando C 12.
Saluiano interdicto Inf. 43.
Samaritanis A 144.
Satisdando C 2.
Satisdationibus Inst. 4.
Satisdatione tutor. uel curatorum. ibidem.
Secundis nuptijs C 5.
Seditiosis, et de ijs, qui plebem audent contra rẽpub. colligere C 9.
Senatoribus V 5.
Senatusconsultis C 1.
Senatusconsul. Claud. tollendo C 7.
Senatusconsul. Macedoniano V 14.
Senatusconsul. Orphiciano Inst. 3.
Senatusconsul. Sillianiano & Claudiano, quorum testamenta nec aperiuntur Inf. 29.
Senatusconsul. Tertuliano Inst. 3.
Senatusconsul. Trebelliano C 6.
Sentẽtia quæ sine certa quantitate profertur C. 7.
Sententiam rescindi non posse. ibid.
Sententiam paßis, & restitutis N 48. C 9.
Sententijs contra Fiscum latis retractandis C 10.
Sententijs ex breuiculo recitandis C 7.

Sententijs præfectorum prætorio.ibid.
Sententijs & interlocutionibus omniū Iudicū,ibi.
Sententijs quæ pro eo, quod intereſt, proferuntur.ibid,
Separationibus N 42.
Sepulchro uiolato N.47.C 9.
Seruili cognatione Inſt.3.
Seruo corrupto V 11.
Seruo pignori dato,manumiſſo C 7.
Seruis fugitiuis,& libertis, mancipijsq; ciuitatum artificibus,& ad diuerſa opera deputatis, & ad rem priuatam,& dominicam pertinentibus C 6.
Seruis Reipub.*manumittendis,ibidem.*
Seruitutibus V 8.
Seruitutibus ruſticorum & urbanorum prædiorū, Inſt. 2.
Seruitutibus ruſticorum prædiorum V 8.
Seruitutibus,& de aqua C 3.
Seruitute legata Inſ.33.
Seruis exportandis:& ſi ita mancipium uenierit, ut manumittatur: uel contrà V 18.
Si à non competente Iudice iudicatuum eſſe dicatur C 7.
Si à parente quis manumiſſus fuerit Inſ.37.
Si aduerſus rem iudicatam reſtitutio poſtuletur. C 2.

Si aduersus uenditionem.ibidem.
Si aduersus uenditionem pignoris.ibid.
Si aduersus donationem,ibidem.
Si aduersus libertatem,ibidem.
Si aduersus transactionem uel diuisionem in integrum minor restitui uelit.ibidem.
Si aduersus solutionem à tutore,uel à se factã,ibd.
Si aduersus dotem,ibid.
Si aduersus delictum suum,ibidem.
Si aduersus usucapionem,ibid.
Si aduersus fiscum,ibid.
Si aduersus creditorem,ibid.
Si se abstinuit hæreditate,ibid.
Si ut omissam hæreditatem,uel bonorũ possessionem,& quid aliud acquirat,ibid.
Si aduersus creditorem præscriptio opponatur, C 7.
Si ager uectigalis,uel emphyteuticarius petatur, V. 6.
Si aliena res pignori data sit C 8.
Si antiquior creditor pignus uendiderit,ibid.
Si certum petatur C 4.
Si certum petatur condictione V 12.
Si communis res pignorata sit C 8.
Si contra ius,uel utilitatem publicam,uel per mendacium fuerit aliquid postulatum, uel impetratum C.I.

Si contra matris uoluntatem tutor datus sit C 5.
Si cui plus, quàm per Falcidiam licuerit, legatum esse dicetur Inf. 35.
Si curialis relicta ciuitate rus habitare maluerit, C. 10.
Si de Feudo defuncti contentio sit inter dominum & agnatos uasalli F 2.
Si de Feudo uasallus ab aliquo interpellatus fuerit, & dominus eum defendere noluerit, ibid.
Si de inuestitura Feudi controuersia fuerit, F I.
Si de inuestitura inter dominum & uasallum lis oriatur, ibid.
Si de mométaria possessione fuerit appellatū C 7.
Si dos constante matrimonio soluta fuerit C 5.
Si ex falsis instrumentis, uel testimonijs iudicatum sit, ibid.
Si ex noxali causa agatur, quemadmodum caueatur V 2.
Si ex pluribus tutoribus uel curatoribus omnes, uel unus peragere rem minoris, & conueniri possint C 5.
Si familia furtum fecisse dicetur N 47.
Si in causa iudicati pignus captum sit C 8.
Si in communi, eademq; causa in integrum restitutio postuletur, C 2.
Si in frudem patroni à libertis alienatio facta sit. C 6.

Si is, qui testamento liber esse iussus erit, post mortem domini ante aditam hæreditatem subripuisse quid dicetur N 47.
Silentiarijs, & decurionibus eorum C 12.
Si liberalitatis Imperialis *socius sine hærede decesserit* C 10.
Si libertus ingenuus esse dicetur N 40.
Si maior factus ratum habuerit C 2.
Si maior factus uenditionem factam sine decreto ratam habuerit C 8.
Si mancipium ita uenierit, ne prostituatur C 4.
Si mancipium ita fuerit alienatum, ut manumittatur, uel contrà. ibidem.
Si mater indemnitatem promisit C 5.
Si mensor falsum modium dixerit V 11.
Si minor se maiorem dixerit C 2.
Si mulier uentris nomine in possessionem missa, calumniæ causa esse dicetur Inf. 25.
Sine censu, uel reliquis fundum comparari non posse C 4.
Singulis rebus per fideicommissum relictis Inst. 2.
Si nuptiæ ex rescripto petantur C 5.
Si omissa sit causa testamenti C 6.
Si pars hæreditatis petatur V 5.
Si pendente appellatione mors interuenerit N. 49. C 7. *(ta sit* C 8.
Si per uim, uel alio modo absentis possessio turba-

Si pignoris conuentionem numeratio pecuniæ secuta non sit. ibid.
Si pignori dato Feudo, quid Iuris sit F 1.
Si pignus pignori datum sit C 8.
Si plures una sententia condemnati sunt C 7.
Si propter inimicitias creatio facta sit C 10.
Si propter publicas pensitationes uenditio fuerit celebrata C 4.
Si post creationem quis decesserit C 7.
Si quacunq; præditus potestate, uel ad eum pertinentes ad suppositarum Iurisdictioni suæ nuptias tentauerit aspirare C 5.
Si quadrupes pauperiē fecisse dicatur Inst. 4. V 9.
Si quid in fraudem patroni factum sit Inf. 38.
Si quis aliquem testari prohibuerit, uel coegerit, Inf. 29. C 6.
Si quis alteri, uel sibi, sub alterius nomine, uel aliena pecunia emerit C 4.
Si quis cautionibus in Iudicio sistendi causa factis, non obtemperauerit V 2.
Si quis eam, cuius tutor fuerit, corruperit C 9.
Si quis ignorans rem minoris esse, sine decreto cōparauerit C 5.
Si quis Imperatori maledixerit C 9.
Si quis in Ius dicenti non obtemperauerit V 2.
Si quis in Ius uocatus non ierit, siue per eum cauerit, per quem ex edicto non debuit. ibidem.

Si quis omissa causa Testamenti, ab intestato, uel alio modo possideat hæreditatem Inf.29.
Si rector prouinciæ, uel ad eum pertinentes, Sponsalitias dederint arras C 5.
Si reus uel accusator mortuus fuerit C 9.
Si sæpius in integrum restitutio postuletur C. 2.
Si secundo nupserit mulier, cui maritus usumfructum reliquit C 5.
Si seruitus uindicetur, uel ad alium pertinere negetur V 8,
Si seruus exportandus ueneat C 4.
Si seruus extero se emi mandauerit, ibid.
Si seruus, aut libertus ad decurionatum adspirauerit C 10,
Si tabulæ Testamenti extabunt Inf.3.
Si tabulæ Testamenti nullæ extabunt, unde liberi, Inf.37,
Si tutor non gesserit C, 5.
Si tutor uel curator interuenerit C 2.
Si tutor uel curator falsis allegationibus excusatus sit. ibid.
Si tutor Reipublicæ causa aberit. ibidem.
Si tutor uel curator, uel Magistratus creatus appellauerit N 49.
Si uasallus Feudo priuetur, cui deferatur F 2,
Si uendito pignore agatur C 8.
Si uentris nomine in possessionem calumniæ esse dicetur Inf.25.

Si uen-

Si uentris nomine muliere in possessionẽ missa, eadem possessio dolo malo ad alium translata esse dicatur ibid.

Si unus ex pluribus appellauerit C 7.

Si unus ex pluribus hæredibus creditoris, uel debitoris, partẽ suã debiti soluerit, uel accepit C 8.

Si usufructus petatur, uel ad aliud pertinere negetur V 7.

Singulis rebus per fideicommissum relictis Inst. 2.

Societate Inst. 3.

Solutionibus & liberationibus N 46. & C 8.

Solutionibus & liberationibus debitorum ciuitatis C 11.

Soluto matrimonio, quemadmodum dos petatur, Inst. 25. C 5.

Spectaculis & scenicis, & lenonibus C 11.

Sponsalibus V 23.

Sponsalibus, & arris sponsalitijs, & proxeneticis C 5.

Sportulis & sumptibus in diuersis iudicijs faciendis: & de executoribus litium C 3.

Statoribus C 12.

Statu hominum V 1.

Statuis & imaginibus C 1.

Statu liberis N 40.

Statutis & consuetudinibus contra libertatem ecclesiæ, & immunitate locorum religiosorum,

ubiq; morantium, & fori priuilegio, & Gazaris, & Patarenis, & alijs hæreticis, eorũq; successoribus, et Nauigijs peregrinis, & Aduenis quorumcunq; locorũ hospitãtibus, eorumq; successoribus, et de agricolarum securitatibus F 2.
Stellionatus N 47.
Stipulatione seruorum Inst.3.N 45.
Studijs liberalibus urbis Romæ, & Constantinopolitanæ C 11.
Suarijs, & susceptoribus uini, & cæteris corporatis C 11.
Succeßione cognatorum Inst.3.
Succeßione libertorum ibid.
Succeßione Feudi F 1.
Succeßione fratrum, uel gradibus succedentium in Feudo F 2.
Succeßionibus sublatis, quæ fiebant per bonorũ uẽditiones, & S E N.consulto Claudiano ibid.
Successorio edicto Inf.38. & C 6.
Successoribus eorum, qui in Aphrica degunt A 36.
Suffragio C 4.
Suis, & legitimis hæredibus Inf.38.
Summa trinitate & fide catholica, ut nemo publicè de ea contendere audeat C 1.
Sumptus iniuncti muneris ad omnes collegas pertinere C 11.
Sumptum recuperatione C 10.

Superactionibus C 10.
Superficiebus N 43.
Superindicto ibid.
Supellectili legata Inf. 33.
Susceptoribus, præpositis, & arcarijs ibid.
Suspectis tutoribus, uel curatoribus Inst. 1. Inf. 26. C 5.

T

Tabellionibus, & ut protocolla relinquant in chartis A 44.
Tabularijs, scribis, logographis, et cēsualib. C 10.
Tabulis exhibendis N 43. C 8.
Tempore actionū, quæ sacris locis cōpetunt A 11.
Tempore non numeratæ dotalis pecuniæ A 100.
Temporibus in integrum restitutionis, tam minorum, aliarumq; personarū, quæ restitui posšūt, quàm hæredum earum C 2.
Temporibus & reparationibus appellationū, seu consultationum C 7.
Termino moto N 47.
Testamentis, & quemadmodum testamenta ordinentur C 7.
Testamentis ordinandis inst. 2.
Testamenta quemadmodum aperiantur, inspiciantur, & describantur Inf. 29.
Testamentaria tutela Inf. 26. C 5.
Testamentaria manumišsione C 7.

ubiq; morantium, & fori priuilegio, & Gazaris, & Patarenis, & alijs hæreticis, eorũq; successoribus, et Nauigijs peregrinis, & Aduenis quorumcunq; locorũ hospitãtibus, eorumq; successoribus, et de agricolarum securitatibus F 2.
Stellionatus N 47.
Stipulatione seruorum Inst.3.N 45.
Studijs liberalibus urbis Romæ, & Constantinopolitanæ C 11.
Suarijs, & susceptoribus uini, & cæteris corporatis C 11.
Successione cognatorum Inst.3.
Successione libertorum ibid.
Successione Feudi F 1.
Successione fratrum, uel gradibus succedentium in Feudo F 2.
Successionibus sublatis, quæ fiebant per bonorũ uẽditiones, & SEN. consulto Claudiano ibid.
Successorio edicto Inst.38. & C 6.
Successoribus eorum, qui in Aphrica degunt A 36.
Suffragio C 4.
Suis, & legitimis hæredibus Inst.38.
Summa trinitate & fide catholica, ut nemo publicè de ea contendere audeat C 1.
Sumptus iniuncti muneris ad omnes collegas pertinere C 11.
Sumptum recuperatione C 10.

Superactionibus C 10.
Superficiebus N 43.
Superindicto ibid.
Supellectili legata Inf. 33.
Susceptoribus, præpositis, & arcarijs ibid.
Suspectis tutoribus, uel curatoribus Inst. 1. Inf. 26. C 5.

T

Tabellionibus, & ut protocolla relinquant in chartis A 44.
Tabularijs, scribis, logographis, et cẽsualib. C 10.
Tabulis exhibendis N 43. C 8.
Tempore actionũ, quæ sacris locis cõpetunt A 11.
Tempore non numeratæ dotalis pecuniæ A 100.
Temporibus in integrum restitutionis, tam minorum, aliarumq́; personarũ, quæ restitui poßũt, quàm hæredum earum C 2.
Temporibus & reparationibus appellationũ, seu consultationum C 7.
Termino moto N 47.
Testamentis, & quemadmodum testamenta ordinentur C 7.
Testamentis ordinandis Inst. 2.
Testamenta quemadmodum aperiantur, inspiciantur, & describantur Inf. 29.
Testamentaria tutela Inf. 26. C 5.
Testamentaria manumißione C 7.

Testamento militis C 6.
Testibus V 22. C 4. A 90.
Thesauris C 10.
Tigno iniuncto N 47.
Tractatorijs, & statuis C 12.
Transactionibus V 2. C 2.
Transitu militum A 129.
Tributoria actione V 14.
Tritico, uino & oleo legato Inf. 33.
Tutela, & rationibus distrahendis, & utili curatio nis causa actione Inf. 27.
Tutelis Inst. 1. Inf. 26.
Tutore & curatore, qui satis non dedit C 5.
Tutoribus & curatoribus datis ab his, qui ius dandi habent: & qui, et in quibus causis specialiter dari possunt Inf. 26.
Tutoribus uel curatoribus illustrium, uel clarissimarum personarum C 5.
Tyronibus C 12.

V

Vacatione & excusatione munerum N 50.
Vacatione publici muneris C 10.
Vasallo decrepitæ ætatis F 2.
Vasallo milite qui arma bellica deposuit ibid.
Vasallo qui contra constitutionem Lotharij beneficium alienauit F 2.
Vbi quis agere, uel conueniri debeat V 5.
Vbi couenia tur, qui certo loco dare promisit C 3.

Vbi de criminibus agi oportet ibid.
Vbi quis de Curiali, uel cohortali, aliáue conditione conueniatur ibid.
Vbi Fideicommissum peti oportet ibid.
Vbi causa Fiscalis, uel diuinæ domus hominumq́; eius agantur ibid.
Vbi de hæreditate agatur, uel ubi hæredes scripti in possessionem mitti postulare debeant ibid.
Vbi de possessione agi oportet C 3.
Vbi pupilli educentur C 5.
Vbi pupillus educari, uel morari debeat: & de alimentis ei præstandis Inf. 27.
Vbi de Ratiocinijs tã publ. quã priuatis agi oporteat ibi.
Vbi in rẽ actio exerceri debet ibi.
Vbi, & apud quem cognitio in integrum restitutionis agenda sit C 2.
Vbi Senatores, uel clarißimi ciuiliter, uel criminaliter conueniantur C 3.
Vbi causas status agi oporteat ibid.
Vbi petantur Tutores uel curatores C 5.
Vectigalibus, & commißis C 4.
Vectigalia noua institui non posse ibid.
Venatione ferarum C 11.
Vendendis rebus ciuitatis ibid.
Venditione rerum Fiscalium, cum priuatis communium C 10.
Ventre inspiciendo, custodiendoq́; partu Inf. 25.

Ventre in poſſeßionem mittendo, & curatore eius Inf.37.

Veſtibus holobaris, & auratis, & de tinctione ſacri muricis C 11.

Verborum ſignificatione C 6. N 50.

Verborum obligationibus Inſt.3. Inf.45.

Veteranis N 49. C 12.

Veteranorum, & militum ſucceßione Inf.38.

Vetere iure enucleando, & de authoritate Iuriſprudentiam, qui in Digeſtis leguntur C 1.

Veteris nomiſmatis poteſtate C 10.

Vi & ui armata N 43.

Vi bonorũ raptorũ. C 9. & de turba. N 47. Inſt.4

Via publica, & ſi quid in ea factum eſſe dicatur: et de ea ex edicto Aedilium curulium à ſingulis reficienda ibid.

Vindicta, & apud concilium manumißione C 7.

Vnde ui C 8.

Vnde cognati Inf.38.

Vnde legitimi, & unde cognati Inf.38. & C 6.

Vnde liberi C 6.

Vnde uir & uxor Inf.38. C 6.

Vſu & habitatione V 7. Inſt.2.

Vſu, & uſufructu, & reditu, et habitatione, et operis per legatũ uel fideicommiſſum datis Inf.33.

Vſu Mediolanenſium ſecundum quoſdam F 1.

Vſucapionibus N 41.

Vſu-

Vſucapiõibus,et lõgi tẽporis præſcriptiõib.Inſt.2.
Vſucapione pro emptore,uel pro trãſactione C 7.
Vſucapione pro hærede ibid.
Vſucapione pro donato ibid.
Vſucapione pro dote ibi.
Vſucapione transformanda, & de ſublata differentia rerum mancipi, & nec mancip.ibid.
Vſufructu Inſt.2.
Vſufructu accreſcendo V 7.
Vſufructu, et quẽadmodũ quis utatur,fruatur ibi.
Vſufrnctu,uſu,& habitatione,& miniſterio ſeruorum C 3.
Vſufructu earum rerum, quæ uſu conſumuntur,uel minuuntur V 7.
Vſufructuarius quemadmodum caueat V 7.
Vſuris C 4.
Vſuris & fructibus,& cauſis,& omnibus acceßionibus,& mora V 22.
Vſuris uel fructibus legatorum,ſeu fideicommiſſorum C 6.
Vſuris pupillaribus C 5.
Vſuris rei iudicatæ C 7.
Vt actiones & ab hæredibus & contra hæredes incipiant C 4.
Vt q̃ deſunt aduocatis partiũ,Iudex ſuppleat C 2.
Vt nemo inuitus agere,uel accuſare cogatur C 3.
Vt clerici apud proprios epiſcopos primũ conueniantur,& poſt hoc apud ciuiles iudices A 83.

Vt clerici ex una ecclesia in aliam transferantur ad supplendum deficientium statuum numerum A. 16.
Vt determinatus sit numerus Clericorum sanctiss. maioris ecclesiæ, neq; non cæterarum sanctiss. ecclesiarum huius augustiss. urbis A 3.
Vt de cætero cōmutationes ecclesiasticarum rerū nō fictè fiant ad pijssimum imperatorem, et hoc modo ad alias personas legitimas transeāt res, sed hæc tantūmodo fiant ad imperialem domū. Et ut liceat perpetuas emphyteuses agi ab oratorijs in oratoria, Decreto uidelicet interposito, excepta ab hoc maiore Ecclesia: ne tamē in priuatā personam transeat emphyteusis A 55.
Vt nouæ constitutiones post alios duos menses, quā insinuatæ fuerint, obtineant. Item parcit his, q subtilitatem constitutionum in testamentis non obseruant, relinquendo quadrantem, & hæredis nomen, aut non inscribendo, aut non nuncupando A 66.
Vt creditores primùm aggrediantur principales debitores: mox illis soluèndo non existentibus, secundo loco mandatores etiam, aut constitutæ pecuniæ reos, aut fideiussores A 4.
Vt intra certum tempus criminalis quæstio terminetur C 9.
Vt deliberandi ius etiam ad impuberes transmittatur.

latur A 158.
Vt dignitatem ordo seruetur C 12.
Vt donatio propter nuptias specialis cōtractus sit: & de alijs capitulis A 119.
Vt primæ & secundæ dotis exactione instante, nē pe uiro ad secūdas digresso nuptias, prior uxor aut ex priore matrimonio suscepti liberi præfe rantur: utq; si uxor, aut is, qui dotem pro ea con scripsit, in dotem conscripta tradere uoluerit, & maritus ea suscipere differat: soluto matri monio nihilominus ab eo per ipsum conscripta exigatur donatio ante nuptias. Et ne donationē ante nuptias præstet, qui quo minus dotem acci peret in causa non fuit A 91.
Vt Ecclesia Romana cētum annorum gaudeat præ scriptione A 10.
Vt nemini liceat in emptione specierum se excusa re, & de munere sitoniæ C 10.
Vt in flumine publico nauigare liceat N 43.
Vt Anthimus, Seuerus, Petrus, Zooras, & reliqui hæretici Ecclesiastico gradu detrahātur A 43.
Vt illustres in pecuniarijs omnimodo per procura tores causas agant: cùm uerò de iniuria crimina liter agitur, duntaxat secundum priuilegium i psis ad hoc concessum. Clarißimis autem tā per se, quàm per procuratores liceat pecuniarias causas agere A 42.

Vt Imperat. nomen in instrumentis & actis publicis præponatur: & ut tempora, quæ Latinis designantur literis, manifestius scribātur A 47.
Vt lite pēdente, uel post prouocationē, aut definitiuā sentētiā, nulli liceat Imperatori supplicare C 1.
Vt ea, quæ uocantur insinuatiua, super clericis in maiora quidem Ecclesia dentur: in alijs autem Ecclesijs penitus non dentur A 56.
Vt omnes iudices, tam ciuiles quā militares, post administrationem depositam, quinquaginta dies in ciuitatibus certis locis permaneant ibid.
Vt nemini liceat sine Iudicis authoritate signa rebus imponere alienis C 2.
Vt legatorum, seu fideicommissorum seruandorum causa caueatur Inf. 36.
Vt in possessione Legatorum, uel fideicommissorū seruandorum causa esse liceat ibid.
Vt ex legibus, senatúsue consultis bonorum possessio detur Inf. 38.
Vt si plures filij non sint quàm quatuor, Legitima portio censeatur triens: si ultra quatuor, Semis. Et ut naturales liberi, nulla existente prole legitima, unà cum matre ab intestato Sextantem accipiant. Et ut collatio tam ex testamento, quàm ab intestato competat, nisi expreßis uerbis testator id prohibeat. Et de diuisione bonorum in liberos facta à parentibus: & de eo,

qui proprium chirographum inficiatur: deq; alijs capitulis A 18.

Vt nullam de cætero licentiam Dux *aliquis, aut cohibendis uiolentijs præpositus habeat adiutramque Phrygiam accedendi, aut quosdam sibi coniunctos eò dirigendi, ut aliquos comprehendāt. Sed neq; earum prouinciarum incolæ ad eos qui tales magistratus in* Lycaonia, & *item* Lydia *gerunt, decurrant, apudq; ipsos contra aliquos querelam instituant: cùm ciuiles* Magistratus *abundè sufficiant ad huiusmodi emergentes casus persequendos.* A 145.

Vt qui contra naturam luxuriantur, & per Deum *adiurant, item blasphemias in* Deum *ingerunt, afficiantur supplicio* A 77.

Vt omnes prouinciarum Magistratibus *obtemperent, siue de criminibus, siue de pecunijs agatur.* Et *ut causæ illic examinentur, nemine prorsus exempto per aliquod priuilegium, absq; sacra pragmatica forma* A 63.

Vt magistratus à deposita administratiōe quinquaginta dies commorentur in suis prouincijs, siue militarem, siue ciuilem functionem gesserint A. 95.

Vt qui se res minorum obligatas habere perhibent, aut eis obligati sunt, penitus ad illorum gubernationem & tutelam non accedant. Et *ut*

curatores nullo modo cessiones suscipiãt aduersus eos, quorum curam gerunt, gesserúntue Et ut hæc generaliter in omni curatione ualeant, in quibus casibus, Leges curatores dari præcipiunt. Item de administratione pecuniarum illis competentium, et quando eis deponi oporteat, aut reditus ex eis computari A 72.

Vt mulieres, quæ nuptias iterant, electionem non habeant, in quem filiorum donationem ante nuptias conferant: Deq; alijs capitulis A2.

Vt nemo ad suum patrocinium suscipiat rusticanos, uel uicos eorum C 11.

Vt possessionem legatorum, uel fideicommissorum seruandorum causa mittatur: et quando satisdari debeat C 6.

Vt ea quæ præfectis, aut largitionibus, aut rebus priuatis, aut sacro patrimonio debentur in reliquis, in quacunq; specie usq; ad præteritã septimã indictionẽ & ipsam indulgeantur A 147.

Vt præsides absq; ulla datione pecuniæ ad officia mittantur A 8.

Vt præsides, qui interpellantis allegata audire differunt, compellantur id facere ab Episcopis: & ut si quis præsidem suspectum habet, in cognitionem litis adhibeat, socíetq; etiam ciuitatis Episcopum. Item, ut qui à præside offensionem patiuntur & iniuriam, adeant ea de re Episcopum.

pum. Deq; alia cautela, quæ ab Episcopis omnino corroborari, fieriue debet à præsidibus. A86.

V*t qui prouincialem hominem extra territorium suum in ius producit, cautionem præbeat, quòd nisi litem obtineat, præstaturus sit quantum Iudex eum qui calumnia tentatus est, accipere statuerit. Item, ut qui libellum suscipit, an deliberandum, an iudicio disceptare uelit, aut datum tolerare iudicem, uiginti dierum spacium habeat. Prætereà quòd qui post iuratoriam cautionem in iudicio non comparet, omnem litis expensam debeat actori persoluere, & deinceps causam dicere datis fideiussorib. Insuper, de hypothecis militiarum, quæ ex casu uocantur, quæ personæ, & quando hoc ius habeant. Postremò & de indotatis uxoribus, ut ipsæ quãtam partem in substantia uiri habeant, & item uir in substantia uxoris, quando inops est qui superstes mansit* A 53.

V*t res immobiles donationis ante nuptias à marito, ne consentiente quidem uxore, uel pignori obligari, uel omnino alienari liceat: nisi postea æquè illi satisfieri poßit, atq; eadem & in dote obtineant* A 61.

V*t restitutiones fideicommiß. usq; ad unũ gradum consistant* A 159.

Vt in priuatis domibus sacra mysteria non fiant A 57.
Vt fratrum filij succedant pariter ad imitationem fratrum, ascendentibus etiam extantibus, & ut mulieres non insinuata antè nuptiali donatione non lædantur: non insinuans autem uir, etsi cōpetat nuptiale lucrum, eo nō fruatur. Et rursus: ut mulieres non secundo nubentes, dominæ sint partis sponsalitiæ largitatis, quantū pars facit unius filij: et ut similes sint pœnæ utriusq; sexus, dū sine causa rationabili repudiū mittitur A 127
Vt nemo priuatus titulos prædijs suis, uel alijs imponat, uel Regalia uela suspendat. C 2.
Vt matres etiam tutelæ rationibus obnoxiæ sint A 155.
Vt siue ullo impedimento matres filiorum tutellam suscipiant, licet eos sibi habeant obnoxios, aut etiam ipsæ illis ubnoxiæ sint, quamuis iusiurandum non præstent, quòd nuptias iteraturæ non sint A 94.
Vt causæ post pubertatem adsit Tutor C 5.
Vt nullus ex uicaneis pro alienis uicancorum debitis teneatur C 11.
Vicarijs seu locum tenentibus. item de mulieribus addulterium committentibus, & alijs capitulis A 134.
Vt particulares Vsurarum solutiones in duplum compu-

computentur A.121.
Vsuris nauticis. A.110.& 130.
Vti armorum usus, inscio principe, interdictus sit,
Vti poßidetis. N.43.C.8. (C.11.
Vtrubi N. 45.
Vulgari substitutione. Inst.2.
Vulgari & pupillari substitutiõe. Inst.28. (C.2.
Vxorib. militũ, & eorũ qui Reipu. causa absunt,

REPERTORIVM NOVELLARVM CONSTITVTIONVM secundum literarum ordinem, prout vulgò allegantur, ex editione vetere.

A.

ADministrãtibus in sacris appellationib.20
Alienatione & Emphyteusi.& c.120.
Administratoribus 95.
Aequalitate dotis, & propter nuptias donationis 97.
Appellationibus 93.
Appellationibus, & intra quæ tempora & c.23.
Apud quos oport. causas dicere. 79.
Armis.85.

C

COllatoribus, & alijs capit. 128.
Consanguineis & uterinis fratribus. 84.
Constitutio quæ de dignitatibus. & c. 81.

Constitutio quæ ex adscriptio. & c. 54.
Consulibus 105.

D

DEfensoribus ciuitatum 15.
Deposito, & denunciatione inquilinorum 88.
Duobus reis promittendi 99.

E

ECclesiasticis titulis 131.
Ecclesiasticarum alienatione 46.
Executoribus, de his qui conueniuntur & reconueniuntur 96.
Exhibendis & introducendis reis 53.

F

FIdeiussoribus & mandatoribus 4.
Filijs ante dotal. instru. natis. 19.

H

HAec constitutio interpretatur priorem cõstitutionem 75.
Hæc constitutio innouat constit. 111.
Hæredibus & falcidia 1.
Hæredibus ab intestato uenientibus 118.
His, qui ingrediuntur ad appellat. 50.

I

IMmensis donationibus 92.
In medio litis non fieri sacras cõstitutiones 113.
Incestis & nefarijs nuptijs 12.

Instrmentorum cautela & fide 73.
Interdictis colleg. hæreticorum 132.
Iudicibus, & ut nullatenus cum iureiurando eligãtur 82.
Iusiurandum quod præstatur ab his 9.
Iureiurando à moriente præstito 48.

L.

LEnonibus 14.
Litigiosis, & decima parte litis 112.

M.

MAndatis principum 17.
Mensura ordinatorum clericorum 16.
Monachis 5.

N.

NAuticis usuris 110.
Neq; uirum quod ex dote est 98.
Non alienandis aut permutandis reb. ecclesiast. 7
Non eligendo secundo nubentes mulieres. 2.
Noui operis nunciatione maritimi adspectus 63.
Nullum credentem agricolæ &c. 34.
Nuptijs 22.

P.

PRiuilegijs dotis, hæreticis mulieribus non præstandis 109.

Q.

QVæstore 80.
Quib. modis naturales efficiuntur sui 74.

Quibus modis Naturales filij efficiuntur legitimi 89.
Quomodo oporteat Episcopos, & cæteros clericos ad ordinationes perduci 6.

R.

RAptis mulieribus qui raptori nubunt 143.
Referendarijs sacri palatij 11.
Restitutione fideicommissi 159
Restitutionibus 108.
Restitutionib. & ea quæ parit undecimo mēse 39.

S.

SAnctiss. Episcopis, & de Deo amabilibus, & reuerendissimis clericis & monachis 123.
Scenicas non solùm si fideiussores præstēt &c. 51.

T.

TAbellionibus 44.
Tēpore nō solutæ pecuniæ super dote 100.
Testibus 90.
Testamentis imperfectis 107.
Triente & semisse 18.

V.

VSuris nauticis 130.
Vt ab illustrib. & qui super eam dignitatem sunt, omnimodo, &c. 81.
Vt clerici apud proprios Episcopos 83.
Vt cler. q recedūt, alijs pro eis surrogatis etc. 58.
Vt cùm de appellatione cognoscitur 115.

Vt de cætero commutationes rerum Ecclesiasticarum non fortuitò fiant 55.
Vt defuncti, seu funera eorum, &c. 60.
Vt determinatus sit numerus clericorum 3.
Vt differentes iudices, &c. 86.
Vt diuinæ iussiones subscriptionem habeant 114.
Vt ea, quæ uocantur insinuatiua 57.
Vt Ecclesia Romana centum annorum gaudeat præscriptione 10.
Vt exactione instante dotis primæ, &c. 91.
Vt factæ nouæ constitutiones 66.
Vt fratrum filij succedant, &c. 127.
Vt hi qui obligata se habere perhibent, &c. 92.
Vt immobilia ante nuptialis donationis &c. 61.
Vt in priuatis domibus sacra myste. nō fiant 57.
Vt iudices non expectent sacras iussiones 125
Vt iudices sine quoquam suffragio fiant 8.
Vt liberti de cætero aureo non indigeant annulo, 78.
Vt liceat matri & auiæ 117.
Vt litigantes iurent in exordio litis 124.
Vt neq; miles, neq; fœderatus 116.
Vt nō fiant pignorationes pro alijs personis 52.
Vt non luxurientur contra naturam 77.
Vt nullus fabricet Oratorij domos 67.
Vt nullus mutuans agricolæ, teneat eius terrā, 33.
Vt nulli Iudicū liceat habere loci seruatorē 134.

Vt omnes obediant iudicibus prouinciæ 68.
Vt ordinatæ præfecturæ, &c. 69.
Vt præponatur nomen Imperatoris documentis, 47.
Vt sine prohibitione matres &c. 94.
Vt sponsalitia largitas specialis sit contractus. 119.

TITVLI CONSTITVTIONVM EXTRAVAGANTIVM.

Qui sint Rebelles. Est Henrici 7. à Bartolo Glossis illustrata. Titu. 2. collat. 11.
Quomodo in læsæ Maiestatis crimine procedatur. Est eiusdem Imp. & à Bartolo quoq; exposita. Tit. 1. ibidem.
Pace, Constantiæ condita à Friderico 1. fratre suo Henrico 6. per Bald. notabiliter explanata. Est liber singularis, quo uolumen clauditur.
Statútis & consuetudinib. contra libertatē ecclesiæ editis: & immunitate locorum religiosorū ubiq; morantium, & Fori priuilegio, & Gazaris, & Patarenis, & alijs hæreticis, eorumq; successoribus: & nauigijs peregrinis, & aduenis quocunq; locorum hospitantibus, eorumq; successoribus, & de Agricolarum securitatibus. Est appendix libri 2. Feudorum.

TITVLI LEGALES.

Digeſti Veteris.

Primus liber habet tit. 22.
Secundus 15.
Tertius 7.
Quartus 9
Quintus habet tit. 5.
Sextus 3.
Septimus 8.
Octauus 6.
Nonus habet tit. 4.
Decimus 4.
Vndecimus 9.
Duodecimus 9.
Tredecimus 7.
Decimusquartus 4.
Decimusquintus 4.
Decimusſextus 3.
Decimusſeptimus 3.
Decimusoctauus 9.
Decimusnonus 3.
Viceſimns 2.
Viceſimusprimus 3.
Viceſimusſecundus 6.
Viceſimustertius 5.
Viceſimusquartus 3.
Et ſunt ſimul 160.

Infortiati.

Primus liber habet tit. 7.
Secundus 9.
Tertius 10.
Quartus 7.
Quintus 7.
Sextus liber habet ti. 50
Septimus 1.
Octauus 1.
Nonus 10.
Decimus habet tit. 10.
Vndecimus 3.
Duodecimus 4.
Tredecimus 8.
Decimusquartus 18.
Et ſunt ſimul 96.

Digeſti Noui.

Primus lib. habet tit. 6.
Secundus 17.
Tertius 11.
Quartus 11.
Quintus 33.
Sextus habet tit. 6.
Septimus 3.
Octauus 8.
Nonus 30.

Decimus habet tit. 25.
Vndecimus 13.
Duodecimus 18.
Et sunt simul 182.

Codicis.

Primus liber habet titulos 51.
Secundus 58.
Tertius 43.
Quartus 66.
Quintus habet tit. 74.
Sextus 61.
Septimus 75.
Octauus 59.
Nonus liber habet titulos 51.
Decimus 74.
Vndecimus 78.
Duodecimus 65.
Et sunt simul 753.

Authenticorũ siue Nouellarum constitutionum.

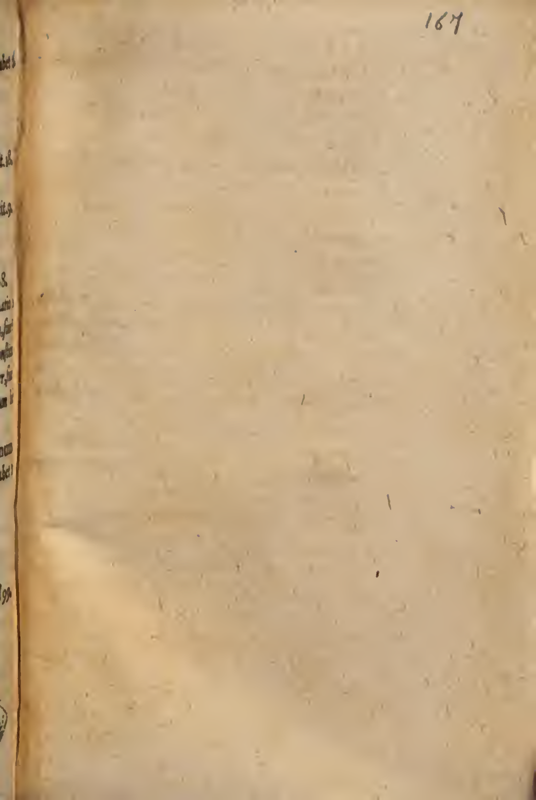
Prima collatio habet titulos 7.
Secunda 11.
Tertia 7.
Quarta habet tit. 18.
Sexta 14.
Septima habet tit. 9.
Octaua 10.
Nona 12.
Et sunt simul 98.

¶ Decima collatio Authenticorum, siue Nouellarum constitutionum, aut liber, siue Vsus Feudorum habet titulos 24.

Institutionum.

Primus liber habet titulos 81.
Secundus 26.
Tertius 32.
Quartus 17.
Et sunt simul 99.

FINIS.

Leotardus Honoratus, Herculis Commodianus, Joannes Launoyus
N.° 1

Modus legendi abbreviaturas passim in jure tam civili quam Pontificio occurrentes . . . Accessere tituli qui et rubricae vulgo nuncupantur. N.° 2

FINE